

YEREL GÜÇLÜ BİR KADIN İNİSİYATİFİ İÇİN

PROJE SONUÇ KİTABI

BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ

Independent Woman Association

1996

Mersin’de Bağımsız Kadın Derneği tarafından yürütülen
“Güçlü Yerel Bir Kadın İnisyatifi İçin”adlı proje kapsamında hazırlanmıştır.

HAZIRLAYAN: BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ

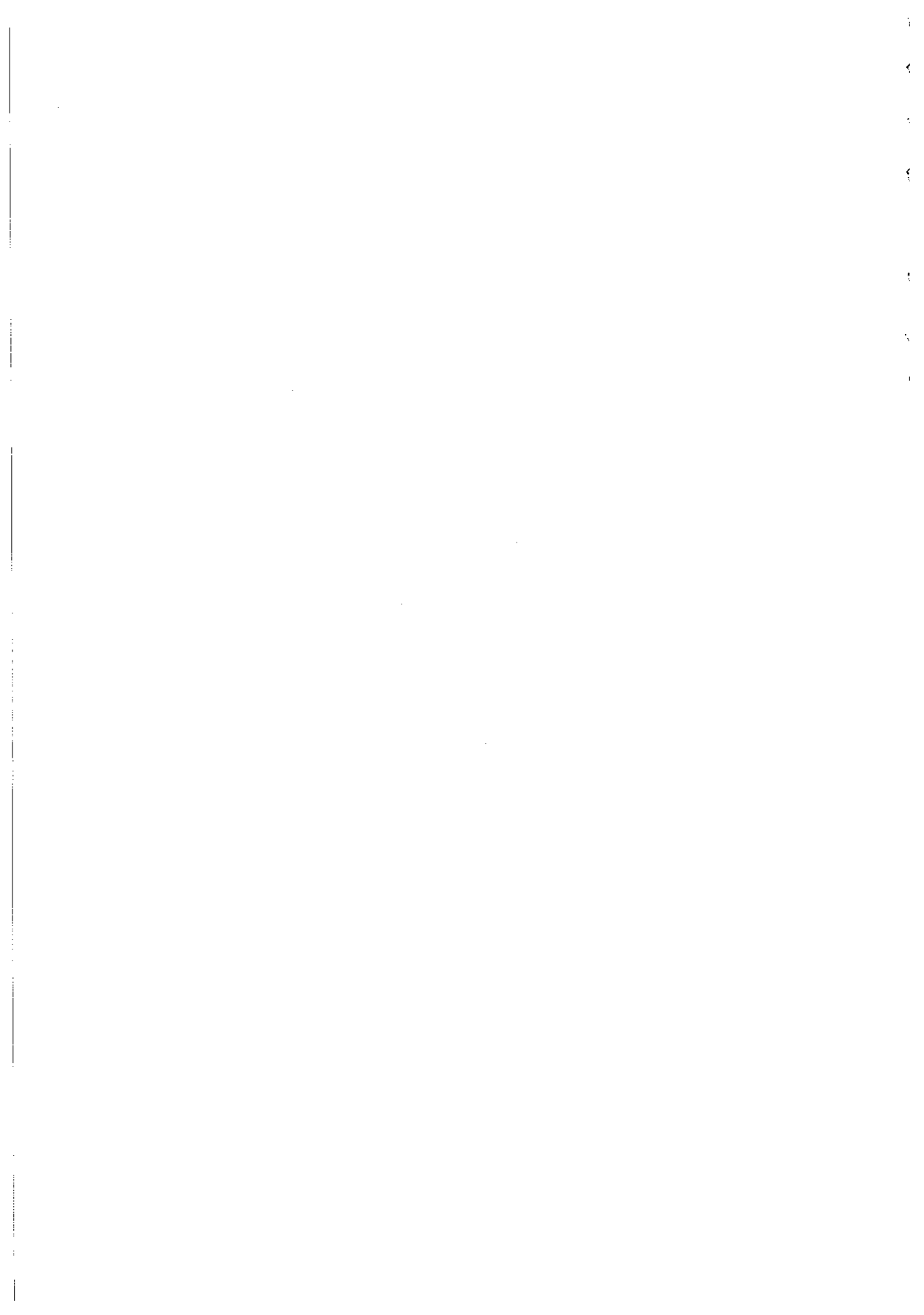
Bu yayın AB Türkiye Delegasyonu desteği ile basılmıştır.

Yayının içeriğine ait sorumluluk

Bütünüyle Bağımsız Kadın Derneği’ne ait olup buradaki görüşler hiçbir biçimde Avrupa Birliği’nin görüşü olarak değerlendirilemez.

MERSİN

-2014-

BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ

Independent Woman Association
1996

Bağımsız Kadın Derneği tarafından 01 Mart 2013 – 30 Kasım 2014 tarihleri arasında Mersin'de yürütülmüş olan "Yerel Güçlü Bir Kadın İnisyatifi İçin" adlı proje kapsamında hazırlanmıştır.

Hazırlayan: Bağımsız Kadın Derneği

Kaynak gösterilmek kaydı ile yararlanılabilir. Bağımsız Kadın Derneği'nin izni olmadan kismende olsa çoğaltılamaz. Bu yayın AB Türkiye Delegasyonu desteği ile basılmıştır. Yayının içeriğine ait sorumluluk bütünüyle Bağımsız Kadın Derneği'ne ait olup buradaki görüşler hiçbir biçimde Avrupa Birliği'nin görüşü olarak değerlendirilemez.

Bağımsız Kadın Derneği İrtibat Adresi:

Mesudiye Mah. Cemal Paşa (Fabrikalar) Cad. No: 110/3 Mersin/TÜRKİYE

Tel.: 0 324 337 20 21 - Fax: 0 324 336 50 92

E-Mail: mersin_bkd@hotmail.com / info@bagimsizkadinderneği.org.tr

Web: www.bagimsizkadinderneği.org.tr

Baskı: Selim Ofset Matbaacılık Turizm Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

H. Okan Merzeci Blv. 80025 Sk. No:5 Toroslar/Mersin

Tel.: 0 324 226 33 30

E-mail: selimofset@hotmail.com

Web: www.selimofset.com.tr

PROJE EKİBİ

Proje Koordinatörü

Ayla Oran Erciyas

Proje Asistanları

Leyla Oran Aykın

Aylin Kabaklı-Derya Akbulut

Proje Sekreteri/Muhasebe Sorumlusu

Dilek Bayram

Kadın Danışma Merkezi Psikoloğu

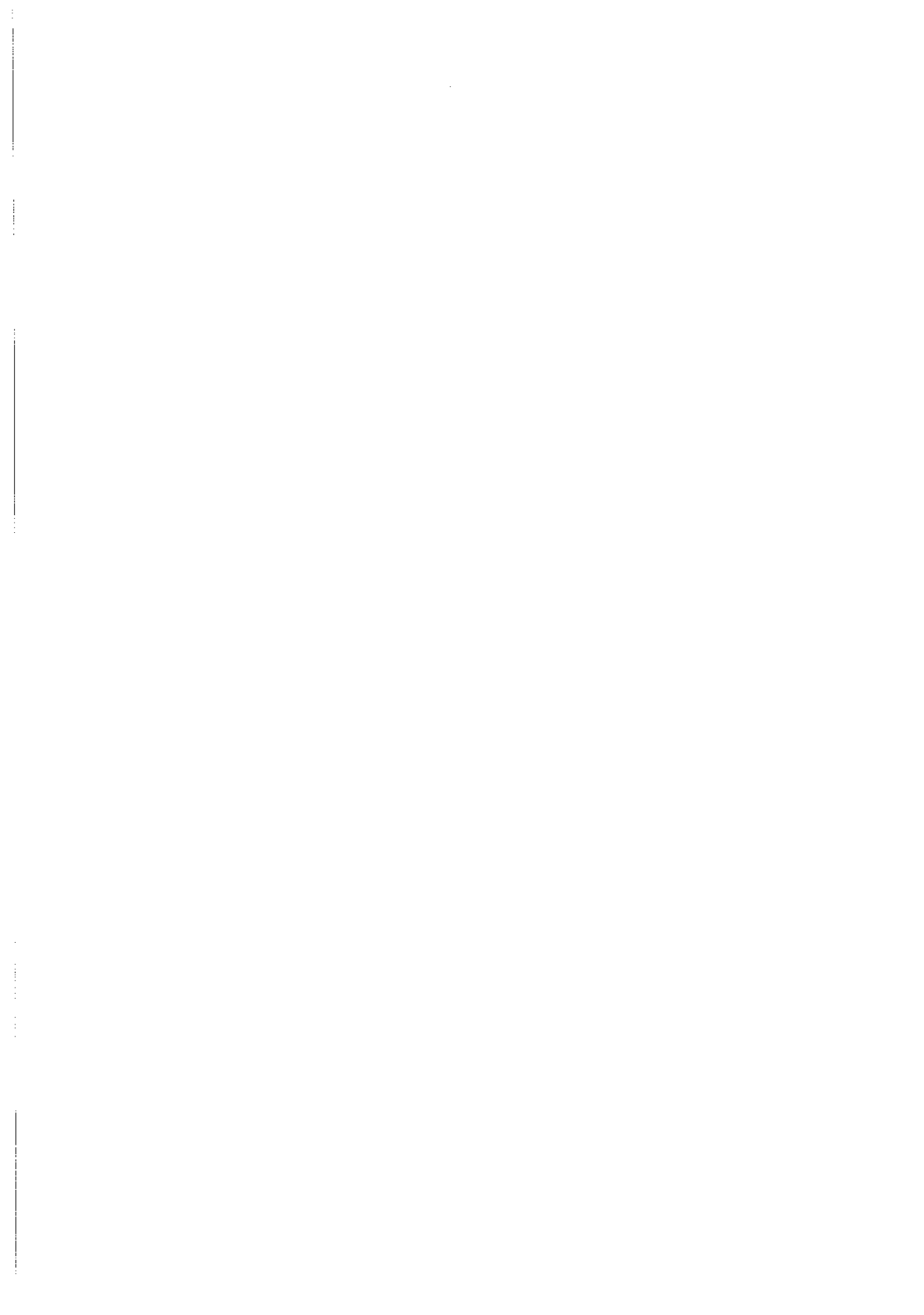
Merve Yazıcıoğlu- Fulden Pala ulha-Seçil Sezen

Hukuk Danışmanı

Aslıhan Güntekin Temiz -Ünzile Küçüköner Kuru

Proje Danışmanı

Glen Coşkun Metin

ÖNSÖZ

BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ

GİRİŞ

I. PROJE ETKİNLİKLERİ

1.1 YEREL MÜCADELE AĞI GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ETKİNLİKLER

Mahalle Muhtarları Toplantısı

Sivil Toplum Kuruluşları Toplantısı

Kadınlarla Mahalle Toplantıları

Gönüllü Ağı – Gönüllü Toplantıları/Eğitimleri

Ev Toplantıları

Hukuki Çerçeve de Yerel Yönetimlerden Beklentilerimiz Çalıştayı

Kadın Forumu 1. Toplantısı

1.2 KADIN DANIŞMA MERKEZİ FAALİYETLERİ

Kadın Danışma Merkezi Rehabilitasyonu

Başvurular ve Şiddete Uğrayan Kadınlara Destek/Dayanışma Faaliyetleri

Şiddete Uğrayan Kadınlar İçin Kurumsal Destek Mekanizmalarında Karşılaşılan Sorunlar

1.3 KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDET ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmanın Yöntemi

Demografik Bilgiler

Sosyo-Ekonomik Göstergeler

Aile İçi Şiddet Ölçeği Bulguları

Kadınların Şiddete Uğradıklarında Başvurabilecekleri Destek Mekanizmaları Tercihleri

II. TEMEL METİNLER

2.1 MERSİN'DE KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Mersin'e Genel Bakış

Kentte Kadınlar

Mersin'de Kadına Yönelik Şiddet

2.2 TOPLUMSAL CİNSİYET VE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Toplumsal Cinsiyet Nedir?

Toplumsal Cinsiyete Dayalı İşbölümü

Toplumsal Cinsiyete Dayalı İş

Toplumsal Cinsiyet Rollerini

Üretim ve Kadınlar

Kadınların Üretim Alanında Yaptıkları İşler

Kadınların Üretim İçindeki Konumu

Yeniden Üretim ve Kadınlar

Topluluk İşleri ve Kamusal İşler

Toplumsal Cinsiyet İlişkisi

Ataerkil Sistem/Bir Sosyal Sistem Olarak Erkek Egemenliği

Cinsiyetçilik

Toplumsal Cinsiyet İhtiyaçları

2.3 KADINA YÖNELİK ŞİDDET – AİLE İÇİ ŞİDDET

Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddetin Kaynağı ve Etkileyen Faktörler

Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet: “Özel Alan” Sorunu mudur?

Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Yaygın Yanlış İnanışlar

Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddetin Farklı Görünümleri

Şiddet Döngüsü

Hırpalanmış Kadın Sendromu

Şiddete Maruz Kalan Kadınlar Neler Düşünür?

Şiddet Ortamı ve Kadınlar

Kadına Yönelik Şiddetin Etkileri

Şiddetle Mücadelede Mevcut Mekanizmalar

2.4 TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI BÜTÇE

Cinsiyet Duyarlı Bütçe Neden Gerekli?

Cinsiyet Duyarlı Bütçenin Faydaları Nedir?

BM Kadın Fonu Tarafından Kabul Edilen Yararlar

2.5 6284 SAYILI KANUN VE HAKLARIMIZ

Kanuna Genel Bakış

Kanunun Sağladığı Haklar

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

YAYINLAR VE ETKİNLİKLERDEN GÖRÜNTÜLER

EKLER

1. Kadına Yönelik Aile Şiddet Soru Formu
2. Ev Toplantıları Listesi
3. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul sözleşmesi)
4. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

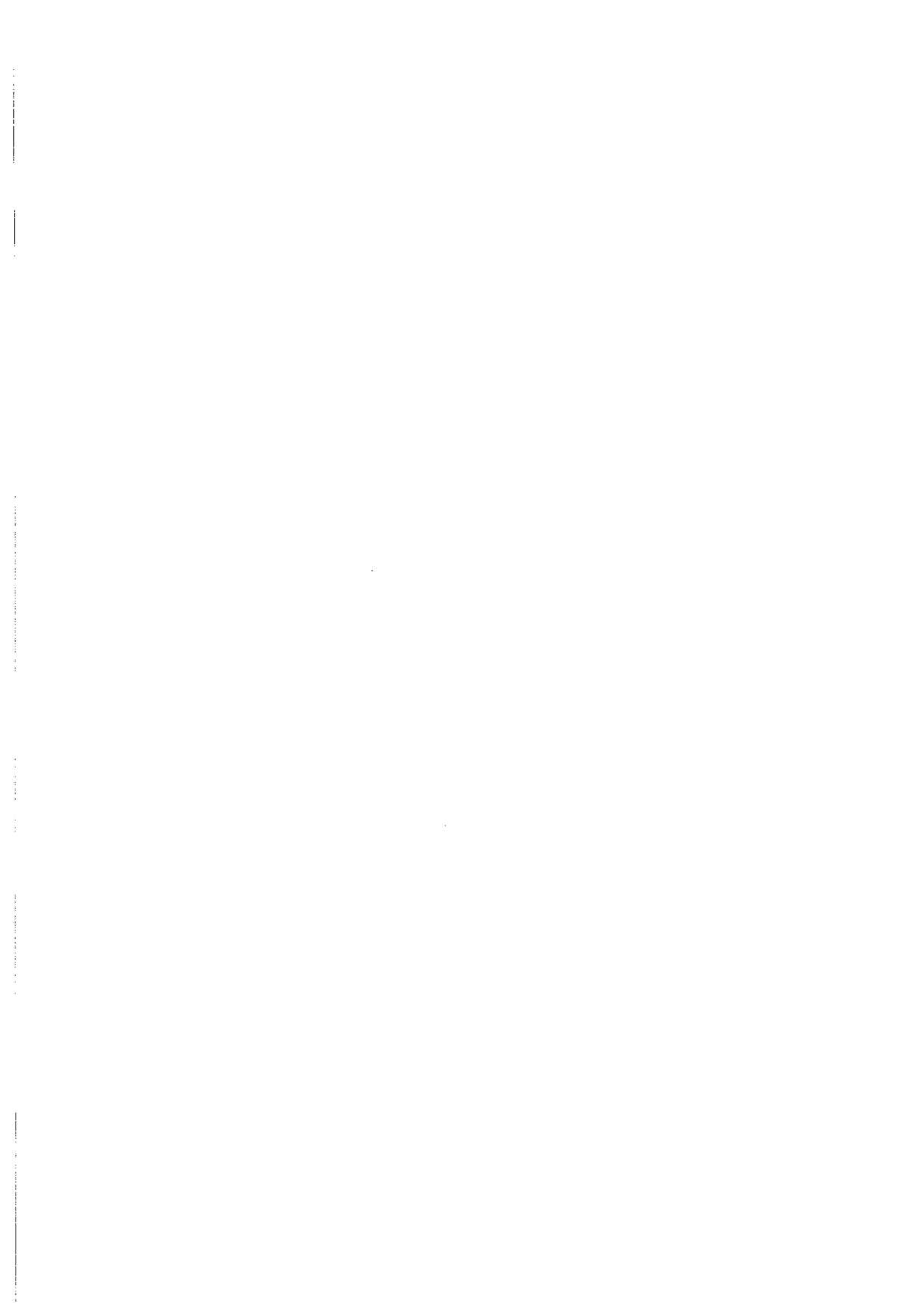
ÖNSÖZ

Bu kitapçık kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda “Yerel Güçlü Bir Kadın İnisiyatifi İçin” adlı proje çerçevesinde kadına yönelik şiddetle mücadele odaklı çalışmalar yürüten tüm tarafları (ilgili sivil toplum kuruluşları ilgili kamu kurumları, muhtarlıklar, psikologlar, avukatlar, akademisyenler, sosyal çalışmacılar, gönüllüler vb.) bilgilendirmek, proje kapsamında yapılan etkinlikleri ve sonuçlarını ilgili tüm taraf, kesim ve kişilerle paylaşmak üzere hazırlanmıştır.

Bu projenin tasarlanmasında, uygulanmasında ve sonuçlarının derlenmesinde emeği geçen; proje ekibine, ilgili yerel kamu kurumlarına, muhtarlıklara, yerel yönetimlere, kent konseylerine, STK'lara ve medya organlarına, Mersin Barosu Başkanı Alpay Antmen'e, organizasyonlarımıza konuşmacı olarak katılan ve değerli fikirlerini, birikimlerini bizlerle paylaşan saygıdeğer yol arkadaşlarımız Sayın Seniye Nazik Işık'a, Sayın Canan Arın'a, Sayın Mücella Yapıcı ve Sayın Şenal Sarıhan'a, Bağımsız Kadın Derneği gönüllülerine ve projenin yürütülmesine finansman desteği sunan Avrupa Birliği Türkiye Temsilciliği'ne teşekkür ederiz.

BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ
Independent Woman Association
1996

BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ

Bağımsız Kadın Derneği, kadın dayanışması yoluyla, kadına yönelik her türlü şiddet, ile mücadele etmeyi amaçlayan, kadının yaşamın her alanındaki ikincil konumunu dönüştürmeyi hedefleyen bağımsız bir kadın örgütüdür. Bağımsız Kadın Derneği 1996 yılında, bir grup aktivist kadın tarafından Mersin'de sürdürülen 2 yıllık değerlendirme toplantıları sürecinin ürünü olarak kurulmuştur. Derneğimiz, kurulduğu 1996 yılından bu yana kadına yönelik şiddet alanında çalışmalar yapmaktadır ve bünyesindeki Kadın Danışma Merkezi'nde şiddete maruz kalan kadınlara sunduğu hukuki ve psikolojik destek ile yıllardır kadınlarla dayanışma içindedir. Derneğimiz Kadın Danışma Merkezi'nin yanı sıra kadına yönelik şiddet alanında öncelikli olarak çeşitli kanunların hukuk sistemimize kazandırılması ve süreç içinde kazanılmış hakların kadınlarca ve kamu görevlilerince bilinirliğinin artırılması, kadınların şiddet kavrayışının derinleştirilmesi, algılarının geliştirilmesi kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve şiddete maruz kalan kadınlara gerekli koruma ve desteklerin sağlanması konularında kurumsal mekanizmaların oluşturulmasına yönelik faaliyetlerde bulunmaktadır.

Derneğimiz çalışmaları sırasında kadına yönelik şiddetin önlenmesi hususunda önemli adımlardan birinin kadının ekonomik gücünün artırılması; emek, bilgi, beceri ve tecrübelerinin ekonomi içinde tanımlı, bilinir ve karşılığı ücretle ifade edilebilir hale getirilmesi olduğu kanaatine varmış ve çalışmalarını “ kadın emeği” konusunda da yoğunlaştırmıştır. Kadınların yalnız ev içi emeği değil, örneğin tarımsal üretimde olduğu gibi bazı informel sektörlerdeki emeği, bilgi ve deneyimi ne yazık ki ücretlendirilememekte, belli bir mesai ile ifade edilerek sosyal güvence altına alınabilir biçimde tanımlanarak ekonomiye dahil edilememektedir. Üretimin her alanındaki kadın emeğinin zamanlı biçimde tanımlanarak ücretlendirilmesi ve sosyal güvence altına alınması derneğimizin önem verdiği konulardan biridir.

Kadın mücadelesi içinde pek çok çalışma içinde bulunan dernek, sığınmaevleri açılması yönünde yürüttüğü kampanya ve 4320 sayılı ailenin korunmasına dair kanunun çıkarılması sürecinde yürüttüğü kampanyalarla etkili olmuştur. Daha sonraki süreçte 6284 sayılı kanunun yasalaşması sürecine katkı sağlamıştır.

Dernek, aynı zamanda kamuoyuna ve medyaya yönelik çalışmaları ile kadının insan hakları konusunda baskı oluşturarak, kadına yönelik şiddeti pekiştiren ve mazur gören anlayışın değişmesi yönünde toplumsal dönüşüme katkıda bulunmakta, kadına yönelik şiddetle mücadelede şiddetin kaynağını oluşturan eşitsiz koşulların kadınların lehine dönüştürülmesi konularında kamuoyunu bilgilendirme, lobicilik ve savunuculuk faaliyetleri yürütmektedir.

Dernek, çeşitli kuruluş ve bireylerden sağlanan bağışlar ve üye katkılarıyla

kaynak yaratmakta, gönüllü çalışanların destekleriyle varlığını sürdürmektedir.

Temel İlkelerimiz

- Bağımsız Kadın Derneği olarak;
- Bütün çalışmalarımızı ve bu çalışmalardaki yöntemlerimizi kadın bakış açısıyla ve feminist ilkelerle belirlemeye çalışırız.
- Kararlarımızı “uzlaşma yöntemi” ile alırız ve herkesin kendini daha iyi ifade edebileceği yeni yöntemleri araştırırız.
- Seçilmiş resmî konum ve kurullarımız olsa da iç işleyişimizi ve diğer kurumlarla ilişkilerimizi yatay örgütlenme temelinde yürütürüz.
- Kaynaklarımızı kadınların kişisel gelişimini destekleme yönünde kullanmaya öncelik tanırız.
- Kadınların birbirleriyle içten ve şeffaf ilişkiler kurmasının, kadın dayanışmasının yaratılmasına ilişkin farkındalığa ulaşmada önemli olduğuna inanırız.

Evet'ler

- Herkesin konuşmaya ve bilgilenmeye cesaretlendirilmesi,
- Şiddet içermeyen eleştiri dili kullanılması ve eleştiriye açıklık,
- Toplantılarda herkesin kendisini ifade edebilmesini sağlayacak yöntemlerin aranması/denenmesi,
- Duygularımızın da düşüncelerimiz kadar dikkate alınması, dile getirilmesi
- Alınganlıktan kaçınılması
- Yapılmakta olan tüm işlerin bir zincirin aynı önemdeki halkaları olarak değerlendirilmesi,
- Herkesin yapılmakta olan her işi öğrenmesine, istekli olunması temelinde olanak tanınması.

Hayır'lar

- Önyargılı davranma
- Eksik bilgiyle karar vermek
- Yaftalama
- Yargılama
- Suçlama
- Ayrımcılık

Kamuoyu Bilgilendirme, Lobicilik,Savunuculuk ve Danışma/Dayanışma Merkezi Faaliyetlerimiz:

Bağımsız Kadın Derneği kurulduğu 1996 tarihindenbugüne dek şiddetle

mücadele ve şiddetin kaynağını oluşturan toplumsal ve ekonomik eşitsizliklerin giderilmesi amaçlı lobicilik ve savunuculuk faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda Dernek:

- Çeşitli paneller, televizyon röportajları basın açıklamaları ve radyo programlarına katılım sağlamıştır.
- Kadın Danışma/Dayanışma Merkezi aracılığı ile şiddete maruz kalan kadınlarla hukuki ve psikolojik olarak verdiği destek ile dayanışma içindedir.
- Ulusal ve uluslararası planda benzer çalışmalar yürüten kadın kuruluşları ile deneyim paylaşımı ve ortak çözümler geliştirme anlamında dayanışma içindedir.
- Kadınlara ve kamu görevlilerine yönelik eğitim programları yoluyla farkındalık yaratma ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütmekte bu konuda kurumsal mekanizmaların oluşturulması için çalışmalarda bulunmaktadır.
- Kadına yönelik şiddetin sonlandırılması için geliştirilen her tür politika, plan ve strateji hazırlanması süreçlerine katılım sağlamaktadır.
- Hukuki olarak kadına yönelik şiddet davalarının takibini sürdürmektedir.
- Devlet kurumlarını ve birimlerini BM kararlarının, uluslararası sözleşmelerin uygulanması konusunda harekete geçirmek yönünde ulusal plandaki çalışmalara katılım göstermektedir.

Yürüttüğümüz Çalışmalar

- 1996- Kadın Danışma Merkezi (halen devam etmekte)
- 1997 4320 sayılı kanun tasarısının yasalaşması kampanyası
- 1998 Emniyet görevlileri için eğitim seminerleri
- 1999 "Sığınmaevleri İstiyoruz" kampanyası

2001–2003

"Kadın Danışma Merkezlerinin İyileştirilmesi ve Kadına Yönelik Aile içi şiddet Konusunda Kadın Bilincinin Arttırılması Eğitim Programı"

(Kadın Dayanışma Vakfı-Ankara, Kadın Merkezi-KAMER-Diyarbakırve Bağımsız Kadın Derneği-Mersin tarafından yürütülen proje UNIFEM tarafından desteklenmiştir.)

2003-2004

"Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kadın Danışma Merkezinin Güçlendirilmesi Projesi"

(Hollanda Büyükelçiliği MATRA-KAP programı tarafından desteklenmiştir.)

2011-2012

"Kadına Karşı Şiddetle Mücadelede Flying Team" Projesi

(Hollanda, İsviçre, İsveç, Almanya ve Güney Kıbrıs'tan bir grup kadın örgütü tarafından ortaklığında Avrupa Birliği'nin DAPHNE Programı kapsamında desteklenen projeye iştirakçi olarak katılım sağlanmıştır.)

2013-2014

“Yerel Güçlü Bir Kadın İnisiyatifi İçin” Projesi

EIDHR programı kapsamında Avrupa Birliği Türkiye Temsilciliği tarafından desteklenmektedir.

Kadın Dayanışma/Danışma Merkezi;

Kadına yönelik şiddetle mücadele, kadın dayanışması esası ile yürütülür.

Kadına yönelik şiddetin, toplumda kadınlarla erkekler arasında var olan eşitsizliklerden kaynaklandığı, kadın dayanışmasını güçlendirerek eşitsizliklere karşı birlikte mücadele etmenin gerekli olduğu düşünülür.

Kadınlara destek verirken, onların adına karar verilmez aksine kendilerinin aldığı kararlar hakkında dayanışma gösterilir.

Kararlarından dolayı hiçbir kadın yargılanmaz.

Bağımsız Kadın Derneği'ne başvuran kadınlarla kurulan iletişim: Şiddete maruz kalan kadınlarla görüşmeleri sürdürecektir kadınlar, kendi değer sistemlerini ve inançlarını görüşme sürecinde göz önünde bulundurmazlar. Görüşme sırasında temel olan kadının şiddet yaşamış olmasıdır. Bağımsız Kadın Derneği'nde hiç kimse gerekçesi ne olursa olsun şiddeti onaylamaz, hiçbir kadının şiddeti hak ettiğini düşünmez. Kadına yönelik şiddeti üreten toplumsal önyargıların, değerler sisteminin sorgulanması amaçlanır. Bu ilk adımdan sonra dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta, şiddet nedeniyle başvuran kadınların kendi hayatları hakkında verecekleri kararlar şiddet ortamına geri dönmek dahil ne olursa olsun müdahale edilmemesidir. Önemli olan kadının şiddetle mücadele yolları hakkında bilgilenmesi ve bireysel güçlenmesinde yol katetmesidir.

Danışmanlık almak isteyen kadınlarla genellikle önce telefonda görüşülür. Kadınlar, derneğin telefonuna kolaylıkla ulaşabilmekte, kimi zaman kurum ve kuruluşlar tarafından yönlendirilmektedir. Dernek adresine kurumsal yönlendirme ile, arkadaşı aracılığıyla, broşürler, basın ve internet yoluyla ulaşan kadınlar, telefon etmeden de merkeze gelebilmektedirler. Yüz yüze görüşmenin ardından seçenekler birlikte gözden geçirilir. Kadınlar talepleri doğrultusunda gerekli kurumlara (Karakol, Cumhuriyet Savcılığı, Kadın Sığınma Evi) yönlendirilebilecekleri gibi, dayanışma merkezinden psikolojik, sosyal, hukuki destek almayı sürdürebilmektedirler.

GİRİŞ

“Yerel Güçlü Bir Kadın İnisiyatifi İçin” Projesi ile Mersin'de Bağımsız Kadın Derneği öncülüğünde toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanarak kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması konusunda farkındalık yaratarak ve kadın dayanışma ağını yaygınlaştırarak kadınların yereldeki talep ve önerilerinin gerçekleştirilmesi mücadelelerini güçlendirmek hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda Proje aşağıda sıralanmış olan amaçları gerçekleştirmiştir:

- Kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık yaratarak yerel mücadele ve dayanışma ağları geliştirmek.
 - Mahalle toplantıları yoluyla kadına yönelik şiddet ve yasal haklar konusunda bilgilendirmede bulunarak mahalle kadın komiteleri kurmak.
 - Konu ile ilgili idari anlamda halkın kamu ile en yakın temas noktası olan mahalle muhtarlarını kadına yönelik şiddetle mücadele ağına dahil etmek.
 - Ev toplantıları yoluyla kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık yaratmak ve 6284 sayılı yasa hakkında kadınları bilgilendirerek yasal haklarını kullanabilmelerini sağlamak.
 - Konu ile ilgili yereldeki sivil toplum kuruluşları ile kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda işbirliği olanaklarını geliştirmek.
- Kadınların hukuki haklarını öğrenmelerine yönelik eğitimler yapmak, şiddete maruz kalan kadınlara danışma merkezi aracılığı ile psikolojik ve hukuki destek sağlamak, ve gerektiğinde ilgili kurumlara yönlendirerek kadına karşı şiddetle mücadelede kadınlar arası dayanışmayı güçlendirmek.
- Danışma merkezinin şiddete maruz kalan kadınlara ulaşmasını ve şiddete maruz kalan kadınların danışma merkezine ulaşmasını sağlayacak gönüllü ağının kurulmasını sağlamak. Bu kapsamda, kadına karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması sözleşmesi(CEDAW) AB kadın hakları yönergeleri, İstanbul sözleşmesi, Türkiye'de konuyla ilgili kanunlar, 6284 sayılı yasa ve yönetmelikler, toplumsal cinsiyet, kadına yönelik şiddetle mücadelede mekanizmalar, kadın danışma merkezi faaliyetleri ve dayanışma yöntemleri hakkında bilgilendirici çalışmalar yaparak danışma merkezi ile kadınlar arasında kadına yönelik şiddetle mücadele için dayanışma temelli bir ağ örmek amaçlanmıştır.

- Bağımsız Kadın Derneği öncülüğünde yereldeki sivil toplum kuruluşlarının, konuyla ilgili tüm tarafların kadına yönelik şiddetle mücadele yerel yol haritasının oluşturulmasında yerel işbirliği olanaklarını geliştirerek katkılarını sağlamak.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele amaçlı faaliyetler gösteren kadınlara destek olacak mekanizmaların tüm tarafları arasında işbirliği geliştirmek ve bu mekanizmaların iyileştirilmesine ilişkin sonuçlara ulaşmak.

Proje Sonuç Kitabı'nın birinci bölümünde Proje Etkinlikleri başlığı altında Mersin'de güçlü bir kadın inisiyatifi ve kadına yönelik şiddetle mücadele ağı geliştirmeye yönelik olarak gerçekleştirilmiş faaliyetlere, Bağımsız Kadın Derneği'nin Kadın Danışma Merkezi'ne yapılan başvurularla ilgili değerlendirmeye ve ev toplantıları katılımcısı kadınlara uygulanan aile içi şiddetle ilgili anket bulgularının sonuçlarına yer verilmiştir.

Kitabın ikinci bölümü proje etkinliklerinin tamamında yapılan bilgilendirme, tartışma ve eğitim konularının dayanağını oluşturan temel metinlere ayrılmıştır. Bu metinler, etkinliklerde yapılan konuşmalardan ve ilgili yayınlardan derlenmiştir. Sonuç ve Öneriler bölümü proje faaliyetleri ile elde edilen sonuçlar ve kadına yönelik şiddetle mücadelede yerel politikaların oluşturulmasına yönelik çıkarımlardan oluşmaktadır.

Kitabın son bölümünde ise proje etkinlikleri kapsamında geliştirilmiş olan bilgilendirme amaçlı broşür ve kitapçık gibi materyaller ile etkinliklerden görüntüleri yansıtan fotoğraflara yer verilmiştir.

I.PROJE ETKİNLİKLERİ

1.1 YEREL MÜCADELE AĞI GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ETKİNLİKLER

Mahalle Muhtarları Toplantısı

5393 sayılı belediyeler Kanunu, diğer kanunlarla verilen görevler dışında muhtarlıkların yetki ve sorumluluklarını genişletmiştir. Mahalle muhtarlıklarının konuyla ilgili görülen görev ve sorumlulukları şunlardır:

- Mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek,
- Mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek,
- Belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilişkilerini yürütmek,
- Mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek,
- Diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak

Bunların yanı sıra Yasa ile, Belediyelerin mahalleye ve muhtarlığa yardım yapabilmesinin yasal dayanağı oluşturulmuş, kent konseylerinin oluşumunda muhtarlık temsilcilerine de yer verilmesi gerekliliği belirtilmiştir.

Bu yasa çerçevesinde, aynı zamanda mahallelinin yaşam kalitesi, güvenliği, sağlığı, huzur ve refahı mahallede yaşayan yetişkin erkeklerin, gençlerin, çocukların ve kadınların vatandaş olarak tüm yasal haklarını bilen ve kullanabilen bireyler olması konusu muhtarların görüş, öneri ve girişimlerine açılmıştır.

Yasanın tanıdığı görev ve sorumluluklar dahilinde, mahalle muhtarları ile bilgilendirme çalışmaları yürütülmesi, şiddet vakalarının izlenmesi gibi konularda işbirliği geliştirilmesi ile birlikte uygulamalar ve destek hizmetlerindeki yetersizlikler, ihtiyaçlar ve sorun alanlarının saptanarak iyileştirme yönünde birlikte hareket edilmesi yerel mücadele insiyatifinin önemli bir ayağını oluşturmaktadır.

Buradan hareketle, halkın kamu ile yereldeki en yakın temas noktası olarak mahalle muhtarlarını yerel düzeyde kadına yönelik şiddetle mücadele ağına dahil etme amacıyla toplam 49 mahalle muhtarının ve 2 valilik personelinin katılımıyla 3 ayrı toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarda katılımcılara aşağıdaki konularda bilgilendirme yapılmıştır;

- Toplumsal Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme
- Kadına Yönelik Şiddet ve Etkileri
- Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Mekanizmalar
- Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Yasal Mevzuat (6284 sayılı yasa)

Toplantıların son bölümünde katılımcılardan kendi deneyimlerini aktarmaları istenmiş, kadına yönelik şiddetle mücadelede işbirliği olanakları tartışmaya açılmıştır.

Toplantılardan elde edilen sonuçlar şunlar olmuştur:

- Muhtarların bir çoğu kadına yönelik özellikle aile içi şiddetin kendi mahallelerinde önemli bir sorun alanı oluşturduğunu belirtmişlerdir.
- Hemen bütün mahallelerde şiddete uğrayan kadınların bir bölümünün muhtarlara başvurduğu, ancak muhtarların başvuran kadınları nereye yönlendirebilecekleri, kadınlar için destek mekanizmalarının neler olduğu yanı sıra konuyla ilgili yasal düzenlemelerden ve ilgili kamu kurumlarının görev ve sorumluluklarından da haberdar olmadıkları saptanmıştır.

- Muhtarlar kendilerine başvuran kadınların sorunlarının çözümünde şiddet uygulayan eş ile barışmalarına aracı olmak dışında bir destekte bulunamadıklarını örnekleriyle ifade etmişlerdir.
- Toplantılarda ifade edilen örnekler, muhtarın kadın olduğu ya da muhtarlıkta bir kadın kontak noktasının bulunduğu durumlarda, kadınların bu tür başvurularının arttığını göstermektedir.
- Şiddete maruz kadınların kimi kamu desteklerinden (adli yardım, sosyal yardımlar gibi) yararlanabilmeleri için mahalle muhtarlıklarının düzenlemesi gereken belgeler konusunda ilgili prosedürlerin kolaylaştırılması ile ilgili olarak gerekli girişimlerde bulunularak ortak bir çalışma gerçekleştirilmesi konusunda hemfikir olunmuştur.
- Şiddete maruz kalan kadınlar için mevcut destek mekanizmalarının yetersizliği, ya da kurumsal görev ve sorumlulukların yerine getirileceğine dair duyulan güvensizlik, kendilerine başvuran kadınların bu kurumlara yönlendirilmesinde caydırıcı olmaktadır. Bu konuda ifade edilen örnekler, kadınların herhangi bir koruma kurumuna gönderilmesinin yeterli olmadığını, sığınak sonrası yaşam kurmalarına yönelik desteklerin yetersiz olması nedeniyle kadınlar için bir çözüm üretilmediğini, dolayısıyla şiddet gördükleri evlere geri dönmek zorunda kaldıklarını göstermektedir.
- Mahalle muhtarlarının kendilerine başvuruda bulunan kadınları kimi destek ve koruma kurumlarına yönlendirmekten imtina etmesine neden olan bir diğer faktör de mahalle sakinleri ve şiddet gören kadının ailesinin erkek bireyleri ile ilişkilerinin zarar görmesinden duyulan kaygı olduğu saptanmıştır. Bu nedenle, Bağımsız Kadın Derneği'nin Kadın Danışma Merkezi muhtarlar tarafından kendilerine yapılan başvuruları yönlendirebilecekleri ve dolayısıyla mahalle nezdinde kendi konumlarını rahatlatacak bir ara kuruluş olarak değerlendirilmiştir.
- Toplantı sırasında dağıtılan Dernek ve Kadın Danışma Merkezi tanıtım broşürü katılımcılar tarafından ilgi görmüş, bu broşürlerin kendilerine başvuran kadınlara iletilmek üzere muhtarlıklarda bulundurulması sağlanmıştır.
- Dernek ve muhtarlıkların kadına yönelik şiddetle mücadelede işbirliği olanakları tartışılmış, bu konuda karşılıklı destekler taahhüt edilmiştir. Proje kapsamında gerçekleştirilecek mahalle toplantılarının organizasyonunda muhtarların aktif desteği bu konudaki ilk girişim olmuştur.
- Toplantıları izleyen zamanlarda, muhtarların bir çoğu kendilerine başvuran kadınları Derneğin Kadın Danışma Merkezi'ne yönlendirdikleri saptanmıştır.

Sivil Toplum Kuruluşları Toplantısı

Sivil Toplum Kuruluşları toplantısı, genel merkezi Mersin'de olan, Mersin'de temsilciliği veya şubesi bulunan sivil toplum kuruluşlarının yönetici ve üyeleri, konuyla ilgili çalışmaları olan akademik merkezler, kent konseyleri ve kent konseyleri kapsamındaki

kadın meclisleri ve kadın platformu ve oluşumları ile kadın hareketinin birikim, deneyim ve bilgilerini paylaşmak, uluslararası sözleşmeler ve yasal mevzuat hakkında gelişmeler ve değişiklikler konusunda bilgilendirme yapmak, kadına yönelik şiddetle mücadele ağını genişletmek, toplumun çeşitli kesimlerini temsil eden sivil toplum kuruluşları ile görüş alış verişinde bulunabilmek amacıyla düzenlenmiştir. 30 Kasım 2013 tarihinde gerçekleştirilen toplantıya konuşmacı olarak Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı kurucu üyesi, Avukat Canan Arın ve Ankara Kadın Dayanışma Vakfı kurucu üyesi Nazik Işık katılmıştır. Kolaylaştırıcılığı Bağımsız Kadın Derneği kurucu üyesi ve Yönetim Kurulu Başkanı Ayla Oran Erciyas tarafından yapılan seminere Kadın Adayları Destekleme Derneği Mersin Şubesi, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Mersin Şubesi, Mersin Barosu Kadın Hakları Merkezi, Günebakan Kadın Derneği, Akdeniz Belediyesi İŞTAR Kadın Danışma Merkezi, Çocuk Hakları Derneği Mersin Şubesi, Mersin Çocukları İstismardan Koruma Derneği (MEÇİKOD), Mersin Girişimci İş Kadınları Derneği (GİŞKAD) Mersin Üniversitesi Kadın Araştırmaları Merkezi, Toroslar Belediyesi, Türkiye Görme Engelliler Derneği Mersin Şubesi, Atatürkçü Düşünce Derneği Mersin Şubesi, Alevi Kültür Dernekleri Mersin Şubesi, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Mersin Şubesi, TÜRK-BÜROSEN Mersin Şubesi, Akdeniz Kent Konseyi, Kızılay Derneği Mersin Şubesi, TÜRK-EMEKLİ-SEN Mersin Şubesi temsilcilerinden oluşan 62 kişi katılmıştır. Toplantının ilk bölümünde aşağıdaki konularda bilgilendirme yapılmıştır.

- Toplumsal cinsiyet, kadına yönelik şiddet, kadına yönelik şiddetle mücadelede mevcut mekanizmalar, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme (eşitlikçi bütçe)
- Uluslararası sözleşmeler bağlamında kadına yönelik şiddetle mücadelede Türkiye'de yasal mevzuat.

Toplantının son bölümünde katılımcılardan kendi kuruluşlarının kadına yönelik şiddetle mücadelede olası katkıları ve işbirliği olanakları tartışmaya açılmıştır.

Toplantıdan elde edilen sonuçlar şunlar olmuştur:

- Toplantıya davet edilen kuruluşlardan meslek odaları gibi karma sivil toplum örgütlerinin kadına yönelik şiddetle mücadelenin kendi faaliyetleri ile ilişkisini kuramamakta olmaları nedeniyle katılım konusunda isteksiz oldukları ve yine aynı nedenle, işbirliği ve kurumsal katkıları konusunda bir perspektife sahip olmadıkları gözlenmiştir.
- Toplantı ile kadına yönelik şiddet konusu ilk kez bazı karma örgütlerin gündemine getirilmiştir. Dolayısıyla, bu örgütler konunun kendileri ile ilişkisi konusunda ipuçları elde ettiklerini dile getirmişlerdir.
- Toplantıda yoğun bir biçimde şiddete maruz kalan kadınlara yönelik üretilecek hizmetlerden ziyade şiddetin failine yönelik eğitim ve rehabilitasyon gibi aktivitelere yönelmek gerektiği ifade edilmiştir. Bu önerinin yoğunluklu olarak karma örgütlerin temsilcileri tarafından dile getirildiği gözlenmiştir. Ancak, toplantının sonunda, şiddetin faillerine yönelik çalışmaların suç önleme ile ilgili görev ve sorumlulukları olan kurumların faaliyet alanı olması gerektiği ve zaten çok kısıtlı bütçe ve olanaklarla faaliyetlerini yürüten kadın sivil toplum kuruluşlarından

bu tür çalışmalar gerçekleştirmesinin beklenemeyeceği konusunda ortak görüşler dile getirilmiştir.

- Kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsal mekanizmaların yeterli düzeyde işlevli olmadığı, halihazırda kadın cinayetlerinin ve kadına yönelik şiddetin artarak devam ettiği ifade edilmiştir.
- Türkiye Cumhuriyeti devletinin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde 'kadına yönelik şiddetin tasfiye edileceği' taahüt edilmiş olmasına rağmen, 8 Mart 2012 tarihli Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un kadına yönelik şiddetin tasfiyesini değil, hedefi daraltarak önlenmesini temel almış olması, ülkedeki uygulamaların şiddetin nedenini ortadan kaldırmaya değil, sonuçlarına yönelik olduğu konusunda ortak değerlendirmeler dile getirilmiştir.
- Sorun hakkında farkındalık yaratma ve bilinç oluşturma yönünde eğitimlerin artırılması, kadına yönelik şiddetle mücadeleye bütçe ayrılması, kadına yönelik şiddetin önlenmesinden ziyade tasfiye edilmesini hedefleyecek politikalar uygulanmasının sağlanması, konu ile ilgili kurumlar arasındaki koordinasyon sorununun çözülmesi gereği üzerinde durulmuştur.
- Kalkınma Ajanslarına projeler üretilerek finans desteği sağlanabileceği ancak Kalkınma Ajanslarının politik olarak yanlış yaklaşım içinde olmaları nedeniyle kadın örgütlerinin ve bazı sivil toplum örgütlerinin bu kaynaklardan yeterince yararlanamadıkları konusunda görüşler belirtilmiştir.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezleri'nin kadına yönelik şiddeti tasfiye etme ve önlemede başarılı olmadıkları yönünde görüşler ifade edilmiştir.

Kadınlarla Mahalle Toplantıları

Proje ile, kadına yönelik şiddetle mücadelede yerel ağların kurulması, kadınların kendi yaşadıkları mahallelerde soruna dikkatlerinin çekilmesi ve Bağımsız Kadın Derneği'nin mahalle düzeyinde yerel bağlarının güçlendirilmesi amacıyla mahalle kadın komitelerinin kurulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda Ekim 2013 tarihinden başlayarak Ocak 2014 tarihine kadar geçen yaklaşık 3,5 aylık sürede Mersin kent merkezinde bulunan 20 mahallede konuyla ilgili öncülük görevi üstlenecek kadınlarla toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılara katılan kadın sayısı 329 olmuştur. Ayrıca Bahçelievler mahallesinde bulunan bir sivil toplum kuruluşunun talebi üzerine 21. toplantı organize edilmiş, Mayıs 2014 itibarı ile mahalle toplantılarına katılımcı sayısı 343 olarak sonuçlanmıştır.

Toplantıların yapıldığı mahalleler, toplantı tarihleri ve katılımcı sayıları aşağıdaki gibidir.

Mahalle Adı	Toplantı Tarihi	Katılımcı Sayısı
Barış Mahallesi	03.10.2013	14
Siteler Mahallesi	09.10.2013	14
Karaduvar Mahallesi	10.10.2013	13
Çilek Mahallesi	11.10.2013	17
Çukurova Mahallesi	06.12.2013	22
Selçuklar Mahallesi	07.12.2013	24
Bahçe Mahallesi	10.12.2013	11
Korukent Mahallesi	11.12.2013	11
Tozkoparan Mahallesi	12.12.2013	27
Cumhuriyet Mahallesi	13.12.2013	24
Hürriyet Mahallesi	17.12.2013	13
Çiftlikköy Mahallesi	19.12.2013	21
İhsaniye Mahallesi	20.12.2013	19
Yeni Mahalle	25.12.2013	13
Güvenevler Mahallesi	26.12.2013	16
Halkkent Mahallesi	27.12.2013	12
Limonluk Mahallesi	10.01.2014	13
Turgutreis Mahallesi	11.01.2014	20
Gazi Mahallesi	16.01.2014	11
Gündoğdu Mahallesi	30.01.2014	14
Bahçelievler Mahallesi	03.05.2014	14
TOPLAM		343

Bu toplantıların organizasyonu daha önce gerçekleştirilen muhtarlar seminerlerine katılan mahalle muhtarlarının katkıları ile gerçekleştirilmiştir. Mahalle muhtarları Bağımsız Kadın Derneği ve proje ekibinin bu mahallelerde yaşayan kadınlarla iletişimlerini sağlamış, kadınların toplantıya katılımlarını teşvik etmiştir.

Toplantılar her mahallenin özgün koşullarına göre seçilen mekanlarda gerçekleştirilmiş; bazı mahallelerde taziye evi, bazı mahallelerde muhtar odaları, bazı mahallelerde muhtarlık odası yanındaki kurs salonları, bazı mahallelerde bir cafe, bazı mahallelerde ise o mahalledeki çeşitli derneklerin salonları toplantı mekanı olarak kullanılmıştır.

Bu toplantılarda katılımcı kadınlara proje ekibi tarafından aşağıdaki konularda bilgilendirme yapılmıştır:

- Toplumsal cinsiyet,
- Kadına yönelik şiddet,
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsal mekanizmalar,
- 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve ilgili uluslararası sözleşmeler,
- Bağımsız Kadın Derneği ve Kadın Danışma Merkezi faaliyetleri.

Toplantıda, uygulanmakta olan proje ile ilgili de bilgilendirme yapılarak, kadınların;

yaşadıkları mahallelerde kadınların genel durumu ile ilgili saptamaları ve işbirliği halinde yapılabilecekler konusunda önerileri derlenmiştir.

Toplantıdan elde edilen sonuçlar şunlar olmuştur:

- Mahalle toplantılarına katılan kadınlar muhtarların teşviki ile toplantıya gelmişler, eğitim sırasında aktif katılımcı haline dönüşerek eğitimin evlere doğru yaygınlaşması gerektiğini ifade etmişlerdir.
- Katılımcı kadınlar mevzuat konusunda bilgilenmekten memnun olduklarını ifade etmekle beraber özellikle kanunların uygulanırılığı ile ilgili şüphelerini dile getirmişlerdir.
- Tanık oldukları ve başka kadınlardan dinlemiş oldukları bazı olumsuz uygulamalar nedeniyle, şiddete maruz kalmaları durumunda mevcut mekanizmalara başvurucu olmaktan yada başvurmaya ihtiyacı olan kadınları bu kuruluşlara başvurmaya yönlendirmekten imtina ettiklerini ifade etmişlerdir.
- Katılımcı kadınlar mahallerinde birbirleri ile ilişkilenecekleri ve dayanışmalarını geliştirecek mekan ve etkinliklerin sınırlı olduğunu, her kadının kendi evinde kendi sorunlarıyla başbaşa kaldığını ifade etmişlerdir.
- Kadınların şiddete yönelik durumlarını konuşmaları ve ifade etmeleri halinde suçlanabilecekleri düşüncesi ile başkalarına karşı hiç sorun yokmuş gibi davranmaya çalışmak zorunda kaldıkları dile getirilmiştir.
- Katılımcı kadınlar, evdeki rutin sorumlulukları yanısıra, çocuk, hasta, yaşlı ve engelli bakımı, geçim vs gibi iş yüklerinin ağırlığı nedeniyle kendi sorunları üzerinde düşünmeye ve çözüm aramaya fırsat bile bulamadıklarını aktarmışlardır.
- Mahallenin kimsenin birbirini tanımasına olanak sağlamayacak denli kalabalıklaştığını ve karmaşık hale geldiğini ifade etmişler, dolayısıyla kadınlar arası komşuluk/arkadaşlık geliştirmenin zorlaştığını dile getirmişlerdir.
- Kadınlar için başat sorun alanları olarak sosyal güvencesizlik, işsizlik ve kreş sorunu hemen her mahalle toplantısında dile getirilmiştir.

Gönüllü Ağı – Gönüllü Toplantıları/Eğitimi

Kadına yönelik şiddetle mücadelede yerel ağların geliştirilmesi amacıyla kurulması planlanmış olan mahalle kadın komitelerine katılma konusunda gönüllü kadınlar için, gönüllü toplantıları/eğitimi düzenlenmiştir. Küçük gruplar halinde 6 toplantı olarak düzenlenen bu toplantıların her birine 10 kadın davet edilmiş, toplam 52 gönüllü kadın toplantılara katılım sağlamıştır. Bu toplantılarda temel bilgilendirmeler yanısıra, mahalle, ilçe ve kent düzeyinde öncelikli yerel ihtiyaçların neler olduğu, bu ihtiyaçların yerel yönetimlerden nasıl talep edilebileceği ve yerel yönetimlerin bütçelerinin oluşturulmasında bu ihtiyaçların dikkate alınmasının gerekliliği/nasıl sağlanabileceği konularında karşılıklı görüşler ve öneriler paylaşılmıştır. Gönüllü toplantılarında tartışılan ana başlıklar şunlar olmuştur:

- Kendi yaşamlarımız temelinde ev içi hallerimiz ve rollerimiz,
- “Kendi cinsiyetimizi fark etme” öykülerimiz üzerinden toplumsal cinsiyet,

- Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında ihtiyaçlarımız,
- İkamet edilen mahallelerde kadınların temel sorunları, öncelikli ihtiyaçları,
- Yerel yönetimlerden kadınların beklentilerinin neler olduğu,
- BKD'nin mahallelerde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda neler yapabileceği
- Kadın dayanışmasının önemi ve kadın dayanışmasının gelişmesi için yapılabilecekler.

Daha önce mahalle toplantılarına katılmış olan kadınlar bu toplantılarla Bağımsız Kadın Derneği'ne gelerek tanımış ve derneğin faaliyetleri ile ilişkilenmişlerdir. Bu toplantılara daha önce mahalle toplantıları düzenlenen mahallelerde ikamet eden kadınlarla birlikte arkadaş yada akraba ilişkileri dolayısıyla katılım gösteren başka mahallerlerden kadınlar da olmuş, böylece henüz muhtarlık düzeyinde çalışma yapılmayan mahallelerle de ilişkilene sağlanmıştır. Toplantıların sonunda katılımcılar, Kadın Danışma Merkezi ya da proje etkinlikleri kapsamında mahallelerini gözlemlemek ve yaşadıkları yerde ihtiyaç duydukları hizmetleri belirlemek için çalışmalar yapma konusunda istekli olmuşlardır.

Ev Toplantıları

Mersin kent merkezinde bulunan çeşitli mahallelerde 50 evde gerçekleştirilen Ev Toplantıları ile il genelinde Bağımsız Kadın Derneği'nin ve faaliyetlerinin tanınırlığının sağlanması, yeni yasal düzenlemeler ve mevcut destek mekanizmaları konusunda kadınların farkındalıklarının artırılması amaçlanmıştır. Bu toplantıların organizasyonu mahalle toplantıları ve gönüllü eğitimlerine katılmış kadınların aracılığı ile yapılmış, bu gönüllüler mahallelerde eğitim toplantılarına evsahipliği yaparak, kadınlarla ilk iletişimi kurarak proje ekibine destek olmuşlardır. Gönüllüler, ev toplantıları yoluyla gerçekleştirilen eğitimlere de aktif olarak katılarak, aile içi şiddet anketlerinin doldurulmasına yardım etmek ve toplantılara katılan kadınların çocukları için etkinlikler düzenleyerek katılımcıların eğitimler boyunca rahat olmalarını sağlamak gibi çeşitli görevleri yerine getirmişlerdir.

Ev toplantılarının yapıldığı evlerin genellikle küçük olması sebebiyle eğitim pratik zorluklar içermiştir. Bu pratik zorluklar nedeniyle bazı toplantılara öngörülenden daha az sayıda kadın davet edildiğinden ev toplantılarına katılımcı sayısı 796 olarak gerçekleşmiştir. Ev toplantılarının yapıldığı mahalleler ve katılımcı sayıları bilgisi Ek-2'de liste halinde sunulmuştur.

Ev toplantılarında Bağımsız Kadın Derneği tanıtılmış, Kadın Danışma Merkezi faaliyetleri ile ilgili bilgiler aktarılmış ve aşağıda sıralanmış olan konularda proje ekibi tarafından bilgilendirme yapılmıştır:

- Toplumsal cinsiyet(Ayla Oran Erciyas),
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsal mekanizmalar (Leyla Oran Aykın),
- Kadına yönelik şiddet tanımı ve etkileri (Psikolog Seçil Sezen),
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede yasal mevzuat(6284 sayılı kanun)(Avukat Aslıhan Gültekin Temiz ve Avukat Ünzile Kuru Küçüköner)

Toplantılarda yapılan bilgilendirmeden sonra, kadınların kendi deneyimleri paylaşılmış

ve kadınlara destek mekanizmaları ile ilgili görüş ve önerileri derlenmiştir. Bu toplantı katılımcılarına ayrıca Aile İçi Şiddet Anketi uygulanmış, bu anket çalışmasıyla katılımcı kadınların demografik profilleri ile ilgili bilgiler derlenmiş aynı zamanda da kadınların yaşadıkları şiddet görünür hale getirilmeye çalışılmıştır. Anket çalışmasının bulguları bir sonraki bölümde sunulmuştur.

Toplantılar sırasında proje ekibinin gözlemleri ve elde edilen sonuçlar şunlar olmuştur:

- Genellikle birbirine akraba olan kadınların katıldığı toplantılarda kadınların kendi hayatlarına ilişkin daha az konuştukları gözlenmiştir.
- Kadınlar kadın dayanışmasının eksikliğinden şikayet etmişler. Kadınların birbirleriyle birarada olabilecekleri mekan ve zamana sahip olmadıklarından sözetmişlerdir.
- Komşuluk ilişkilerinin gelişmesinde etnik farklılığın kadınlararası ilişkilerde çok belirleyici olmadığı ama mezhep farkının belirleyici olduğu gözlenmiş Farklı inanç ve mezheplerden kadınların birbirleri ile daha az ilişkilendikleri farkedilmiştir.
- Kadın dayanışması konusu üzerinde en çok konuşulmak istenen konu olmuştur.
- Kadınların evlerini böylesi toplantılara açmak konusunda istekli oldukları görülmüştür.
- Kadınların genellikle başka kadınların hayatındaki sorunlarla ilgili konuşurken yargılayıcı bir dil kullandıkları izlenmiştir.
- Kadınlar, yasal mevzuatın işlerliğine dair güvensizliklerini çeşitli deneyimler ve haberler üzerinden aktarmış, kurumsal mekanizmaların yetersizliğinden yakınmışlardır.
- Kadınların bazılarının eğitimlerdeki varlıklarının belgelenmesi konusunda hassasiyet taşıdıkları tespit edilmiştir (imza ve fotoğraf çekimi)

Hukuki Çerçeve de Yerel Yönetimlerden Beklentilerimiz Çalıştayı

Hukuki Çerçeve de Yerel Yönetimlerden Beklentilerimiz Çalıştayı, proje etkinlik uygulamaları sırasında bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır. Proje kapsamında gerçekleştirilen hemen her etkinlikte, yerel yönetimlerin yerine getirmesi gereken hizmetlerin eksikliği nedeniyle kadınların kentte yaşamaktan kaynaklı sorunları ve kadına şiddetle mücadele ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında yerel yönetimlerin yasalarla tanımlı görev ve sorumlulukları çerçevesinde sunabilecekleri hizmetlere dair ihtiyaçlar dile getirilmiştir. 2014 yılı içinde yapılan yerel seçimler öncesinde kadınların yerel yönetimlerden taleplerini ortaya koyabilmelerini sağlamak amacıyla bu çalıştayı düzenlenmesine karar verilmiştir.

Çalıştay, Mersin Barosu ile işbirliği ile 20 Mart 2014 tarihinde Mersin Barosu toplantı salonunda mahalle komiteleri temsilcileri kadınların da katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalıştayda proje ekibi

- Son değişiklikler ve uluslararası anlaşmalar uyarınca yerel yönetimlerin kadına yönelik şiddetle mücadele hakkındaki yükümlülükleri (Av. Ünzile Kuru Küçüköner)

- Kadına yönelik şiddetle mücadele ve eşitlik yolunda bir kent ve belediye hizmetlerine ilişkin Türkiye ve dünyadan örnekler (Ayla Oran Erciyas Proje koordinatörü) konularında bilgilendirme yapmış, mahalle temsilcisi kadınların kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda mahallelerine ve kente ilişkin görüş ve önerileri alınmıştır. Yerel seçim öncesi yapılan bu çalıştayın sonuçları yerel seçim sonrası Bağımsız Kadın Derneği'nin yeni seçilen yerel yöneticilerle yaptığı tüm görüşmelere rehber olmuştur. Ayrıca, çalıştaydan elde edilen sonuçlar bir broşür haline getirilmiştir. Söz konusu broşür, 970 adet gönderi olarak Bağımsız Kadın Derneği'nin çalıştay sonuçlarının yaşama geçirilebilmesi konusunda göstereceği çabayla ilgili dayanışma temennilerini içeren bir mektup eşliğinde ildeki tüm sivil toplum kuruluşlarına, belediye meclis üyelerine, mahalle muhtarlarına ve yerel yöneticilere posta yolu ile gönderilmiştir.

Çalıştayda tartışılarak üzerinde fikir birliğine varılan yerel yönetimlerden talepler şunlar olmuştur:

- Kadına yönelik şiddetle mücadeleye güç verecek, kadınların ağır yüklerini paylaşacak, kadınların şiddetle mücadele edebilmelerine olanak tanıyacak hizmetler:
 - Ücretsiz kreş, ücretsiz yaşlı, engelli ve hasta bakım merkezleri, kadın sağlığı merkezleri, sığınma evi ve kadın danışma dayanışma merkezleri, sağlıklı modern semt pazarları,
 - semt pazarı servisleri.
 - Taciz ve her türden şiddete mahal veren metruk binaların ve alanların yıkımı ya da onarımının yapılarak işler hale getirilmesi.
 - Güvenli kent yaratılması. Çocuk istismarı ve madde kullanımı konusunda etkin farkındalık eğitimleri yapılması, okul çevrelerinin ve çocuk parklarının güvenli hale getirilmesi (zabita, park bekçileri, vs.) ve kadınlar ve çocuklar için güvenli etkinlik merkezleri kurulması.
 - Sokak aydınlatmalarının titizlikle izlenmesi ve gerekli tamiratların ivedilikle yapılmasının sağlanması.
 - Nakliye sektörünün güçlü olduğu şehrimizde; yarattığı kuytu alanlar nedeni ile taciz ve her türden şiddete mahal veren sokak aralarında tır ve kamyon parklarının önlenmesi.
 - Yolların ve kaldırımların bebek ve engelli arabalarına uygun hale getirilmesi.
 - Kent temizliği, çöp ve kanalizasyon hizmetlerinin kadınların iş yükünü arttırmayacak şekilde yürütülmesi, çevre kirliliğinin önlenmesi, kentleşmenin doğaya ve çevreye saygılı yürütülmesi, reklam araçlarının güvenli hale getirilmesi
 - Eski eşya satıcıları, oto galeriler, baharatçılar, konfeksiyon vb. esnafın yarattığı kaldırım ve yol işgallerinin önlenmesi. Kentte yaşayan halka yönelik eğitim materyalleri hazırlanması özellikle esnafa yönelik kadın

- hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği temelli eğitimler ve bilgilendirici çalışmalar yapılması.
- Ulaşımın kadınlar için kolay ucuz ve güvenli hale getirilmesi, durakların aydınlatılması
 - Muhtarlıklar bünyesinde eşitlik birimlerinin oluşturulması.
 - Kadına yönelik şiddetle mücadelede kadınların eğitimine yönelik hizmetler
 - Kadınlar için okuma yazma kursları ve mesleki eğitim kursları açılarak ve eğitim materyali destekleri sağlanarak kadınların gelişimlerinin desteklenmesi.
 - Kız öğrenci yurtları hizmeti sunulması.
 - Cins ayrımcılığının önlenmesi için farkındalık eğitimleri düzenlenmesi eğitim materyalleri hazırlanması.
 - Kadına yönelik şiddetle mücadelede kadınları ekonomik açıdan güçlendirecek destekler
 - Kadın kooperatiflerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için destekler,
 - Kadınlara kolaylaştırılmış pazar imkanları sağlanması.
 - Ucuz konut edindirme projeleri ile kadınların konut sahibi olabilmelerinin desteklenmesi.
 - Belediye çalışanlarının %50'sinin kadın olmasının sağlanması (istihdamda eşitlik).
 - Kadına yönelik şiddetin kaynağını oluşturan toplumsal cinsiyet rollerinin dönüştürülmesi yönünde farkındalık eğitimleri
 - Zabıta başta olmak üzere, tüm belediye hizmet sunucularına (çalışanlarına) toplumsal cinsiyet eğitimi verilerek toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratılması
 - Kadına yönelik şiddetle mücadele etmek için bütçe ayrılması ve kadına yönelik şiddetin tasfiye edilmesi yönünde oluşturulacak eşitlik kurullarının, birimlerinin, komisyonlarının desteklenmesi
 - Yerel yönetimler bünyesinde kadına yönelik şiddetle mücadele birimleri oluşturarak, yerel ihtiyaçların saptanması ve bu ihtiyaçların karşılanması konusunda sistematik çalışmalar yapılmasının sağlanması,
 - Şiddete uğrayan kadınlar için Danışma Merkezleri ve Sığınmaevleri açılması,
 - Şiddete uğrayan kadınlar için mali destek sağlanması,
 - Kadınlarında bu kentin sahibi olduğunun bilincinde bir yönetim anlayışı ile kadınların sosyalleşmelerini sağlayacak mekanlar yapılması ve etkinlikler düzenlenmesi.
 - Sanat ve spor tesisleri açılması.
 - Her semtte parklar ve park içinde spor aletleri yanısıra çocuk bakım odaları ve umumi tuvaletler inşa edilmesi.

Kadın Forumu 1. Toplantısı

Projenin Mersin'de yerel bir kadın inisiyatifi örgütleyerek güçlendirme nihai hedefi çerçevesinde Mersin Kadın Forumu ilk toplantısı 25 Ekim 2014 tarihinde Mersin Ticaret ve Sanayi Odası konferans salonunda yapılmıştır.

Bu toplantıda yapılan sunumlarla;

- Nazik Işık, kadına yönelik şiddetin kaynağı olarak ekonomik, sosyal ve kültürel koşulları ortaya koymuş; bütçe lemede ve planlamada eşitlik temelli toplumsal cinsiyete duyarlılık konusunu ve kamu planlarının eşitsizliğin giderilmesindeki rolünü ifade etmiş,
- Avukat Şenal Sarıhan, uluslararası sözleşmeler ve yerel yönetimler yasası çerçevesinde kadına yönelik şiddetle mücadelede yerel yönetimlerin rolünün hukuki dayanaklarını ortaya koymuş,
- Mimar Mücella Yapıcı, ise eşitlik yolunda kadınların ihtiyaçlarına ve şiddetle mücadele edebilmelerine olanak tanıyacak bir kent üzerine düşüncelerini ifade etmiştir.

Sivil Toplum Kuruluşları, alana ilişkin çalışmaları olan akademik merkezler, kent konseyi, kent konseyi çerçevesindeki kadın meclisleri, kadın platformları, belediye ve kamu yetkililerinin katılım gösterdiği forumun ikinci bölümünde konuya ilişkin kadın hareketinin biriken deneyim ve bilgileri paylaşılmış, uluslararası sözleşmeler ve yasal mevzuattaki gelişmeler ve değişiklikler bir kez daha gözden geçirilmiş ve kadına yönelik şiddetle mücadele ağının genişletilmesi ile ilgili görüşler paylaşılmıştır.

Toplantıdan elde edilen sonuçlar ise şunlar olmuştur:

- Toplantıya davet edilen kuruluşlardan meslek odaları gibi karma sivil toplum örgütlerinin kadına yönelik şiddetle mücadelenin kendi faaliyetleri ile ilişkisini geliştirme, işbirliği ve kurumsal katkılar konusunda istekli oldukları gözlenmiştir.
- Toplantı ile kadına yönelik şiddet konusu bir kez daha bazı karma örgütlerin gündemine getirilmiştir. Dolayısıyla, bu örgütler konunun kendileri ile ilişkisi konusunda elde ettikleri ip uçlarını bu toplantıda ortaya koymuşlardır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsal mekanizmaların yeterli düzeyde işlevli olmadığı, yerel yönetimlerin şiddetle mücadele konusunda ne yapabileceklerine ilişkin bir perspektife sahip olmadıkları halihazırda kadın cinayetlerinin ve kadına yönelik şiddetin artarak devam ettiği ifade edilmiştir.
- Türkiye Cumhuriyeti devletinin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde “kadına yönelik şiddetin tasfiye edileceği taahhüt edilmiş” olmasına rağmen, ülkedeki uygulamaların bu taahhütten çok uzak olduğu konusunda ortak görüşler dile getirilmiştir.
- Sorun hakkında farkındalık yaratma ve bilinç oluşturma yönünde eğitimlerin artırılması, kadına yönelik şiddetle mücadeleye bütçe ayrılması, kadına yönelik şiddetin önlenmesinden ziyade tasfiye edilmesini hedefleyecek politikalar uygulanması, konu ile ilgili kurumlar arasındaki koordinasyon sorununun çözülmesi gereği üzerinde durulmuştur.
- Kalkınma ajanslarına projeler üretilmesi ve kalkınma ajanslarının proje sahibi

kuruluşlara yanlı yaklaşım içinde olmaması gerektiği konusunda görüşler belirtilmiştir.

- Katılımcılar tarafından Kadına yönelik şiddetin; sadece Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile önlenebilecek bir sorun olmadığı; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezleri'nin kadına yönelik şiddeti tasfiye etme ve önlemede bütçe ve uzman kadro kısıtı ve konuya yaklaşımdaki sorunlar nedeniyle ümit edilen düzeyde başarılı olmadıkları yönünde görüşler belirtilmiştir.
- Sağlıktan tarıma, sosyal hizmetlerden istihdama, adaletten sosyal güvenliğe, eğitimden vergilendirme politikalarına kadar her alanda bu şiddetin kaynağını oluşturan eşitsizliğin giderilmesinin sağlanması yönünde adımlar gerektiği konusunda bir tartışma yürütülmüştür.
- Kadına yönelik şiddetle mücadelenin, kamusal hizmetlerin yerel sunucusu konumunda olan belediyelerin ve kamu kuruluşlarının yerel teşkilatlarının sorumluluk alanında olduğu konusunda fikir birliğine varılmıştır.

1.2 KADIN DANIŞMA MERKEZİ FAALİYETLERİ

Kadın Danışma Merkezi'nin Rehabilitasyonu

Kadın Danışma Merkezleri, 1990'lı yılların ortalarından itibaren Türkiye'de kadın örgütlerinin şiddete maruz kalan kadınlarla dayanışma geliştirerek onlara destek olmaları yanısıra, kadına yönelik şiddetle mücadele politikaları geliştirmelerinin en temel aracı olmuştur. Kadın Danışma Merkezleri başvuran kadınların psikolojik ve hukuki destek alabildikleri; gerektiğinde sığınma ve yeni bir ev, hayat kurma ihtiyaçları için gerekli yönlendirmelerin yapıldığı ve doğrudan destek verildiği merkezler olarak kadınların hayatlarında önemli bir yer tutmuştur. Aynı zamanda, şiddete maruz kadınların ihtiyaçlarının karşılanmasında karşılaşılan sorunlar kadın hareketinin politik önceliklerini ve taleplerini belirlemesinde en temel bilgi kaynağı olmuştur.

Mersin'de faaliyet gösteren Bağımsız Kadın Derneği'nin Kadın Danışma Merkezi, 1996 yılında dernekle birlikte kurulmuş, o tarihten bu yana bazen profesyonel ama çoğunlukla da gönüllü çalışanların çabalarıyla bugüne kadar faaliyetlerini yürütmüştür.

Proje kapsamında Kadın Danışma Merkezi'nde tam zamanlı bir psikolog ve yarı zamanlı bir avukat görevlendirilmiş, böylece bu süre içinde kadınların profesyonel destek almaları sağlanmıştır. Proje faaliyetleri içinde yer alan gönüllü eğitimleri ile Kadın Danışma Merkezi'nin insan kaynağı güçlendirilmiş, mahalle komiteleri aracılığı ile kadınların dayanışma ağı geliştirilmiştir.

Aynı zamanda Kadın Danışma Merkezi'nin faaliyet gösterdiği dernek binası tadil edilerek, başvuru, danışma ya da psikolojik destek için gelen kadınların beraberindeki çocukları için bir oyun odası düzenlenmiş ve tefrişatı yapılmıştır.

Başvurular ve Şiddete Uğrayan Kadınlara Destek/Dayanışma Faaliyetleri

Kadın Danışma Merkezine 01 Mart 2013 - 30 Kasım 2014 tarihleri arasındaki proje dönemi boyunca toplam 625 kadın başvuru yapmıştır. Merkeze başvuran kadınlar, hukuki, psikolojik, sosyal, sığınma, mali destek ve iş bulabilmeleri konusunda destek talep

etmişlerdir

Başvuran kadınların talep ettiği destekler genellikle birden fazla alanı kapsamakta olup, hukuki destek talepeden bir kadın aynı zamanda iş, mali destek, sosyal destek, kurumsal destekler hakkında bilgilendirme ve psikolojik destek gibi destek türlerinden bir yada birkaçına bazen tümüne birden ihtiyacı olduğunu belirtmiştir. Başvuranların büyük çoğunluğu (486 kadın) yasal haklar konusunda ya da şiddetle mücadelede kurumsal destekler konusunda bilgilendirme talebinde bulunmuştur.

Bu başvurular içinde danışma merkezine bizzat gelerek sığınma talep eden 11 kadın, telefon ile arayarak acil olarak sığınmaevi ihtiyacı olduğunu bildiren 78 kadın olmak üzere toplam 89 kadın Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne bağlı Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi'ne (ŞÖNİM) yönlendirilmiştir.

171 kadına psiko-sosyal danışmanlık desteği verilmiştir. Bunlardan ihtiyacı olanlar, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Mersin Devlet Hastanesi Psikiyatri Bölümlerine yönlendirilmiştir.

486 kadına yasal haklar ve şiddetle mücadelede kurumsal destekler hakkında bilgilendirme ve yönlendirme desteği verilmiştir. Derneğimizin gönüllü avukatlarınca ve dernek gönüllülerince verilen yasal haklar ve kurumsal desteklerle ilgili bilgilendirmelere ek olarak Mersin Barosu Kadın Hakları Merkezine yönlendirmeler yapılarak, durumu uygun olanlar için adli yardım sağlanmıştır.

185 kadın mali destek talebiyle merkeze başvurmuş, bu kadınların 105'i çalışmak istediklerini ve iş aradıklarını belirtmişlerdir. 80 kadın ise sağlık durumlarının çalışmaya elverişli olmadığını ya da çocuklarının küçük ve bakıma muhtaç olduğunu, onları bırakabilecekleri güvenli bir yer olmadığını ifade etmişlerdir. Buna rağmen iş aradığını belirten 15 kadın İş Kurumu'na (İŞ-KUR) yönlendirilmiş, ancak yapılan bu yönlendirmelerin hiçbirinde işe yerleştirme gerçekleşmemiştir.

Şiddete Uğrayan Kadınlar İçin Kurumsal Destek Mekanizmalarında Karşılaşılan Sorunlar

Bağımsız Kadın Derneği Kadın Danışma Merkezi başvuran kadınlara psikolojik destek ve hukuki konularda bilgilendirme yaparak destek sağlamakta, bunların dışında ancak ilgili kurumlara yönlendirme yaparak yardımcı olabilmektedir. Ancak bu kurumlara yönlendirilmiş olan kadınların ilgili yasalarca tanımlı haklarından yararlanarak bu kurumlardan almaları gereken desteklerle ilgili çeşitli zorluklar yaşadıkları gözlemlenmiştir. İlgili yasalarca görevlendirilmiş olan bu kurumların işleyişi ile ilgili yaşanan sorunlar şunlardır:

- Bağımsız Kadın Derneği Danışma Merkezi'nden Belediye Kadın Sığınmaevlerine yönlendirilen kadınların ŞÖNİM yada karakol aracılığı ile Kadın Sığınma evlerine kabul edilebileceği belirtilmiştir.
- ŞÖNİM'ler şiddete uğrayan kadınlara kapsamlı kurumsal destek sunması beklenen kurumlar olmasına rağmen, gerek bütçe gerekse uzman personel kısıtı nedeniyle bu destekleri yeterince sunamamaktadır. Aynı zamanda şiddet uygulayana da aynı mekanda hizmet vererek ana eksenini aile bütünlüğünü korumak

olan, ancak şiddet mağduru kadınlara sınırlı destek sunabilen kurumlara dönüşmüşlerdir. ŞÖNİM'lere sığınmaevi ihtiyacı nedeniyle yönlendirilen kadınların kreş desteği ve 12 yaşından büyük erkek çocuğu olan kadınlarla ilgili olarak 6284 sayılı yasada belirtilen hizmetlerden yararlandırılmadığı, yine yasada belirtilen maddi yardım ve desteklerle ilgili olarak ödeme zamanlarına ilişkin keyfi uygulamalar yapıldığı gözlenmiştir. Bu durum kadınların hayatında çeşitli mağduriyetler doğurmuştur. Ayrıca ŞÖNİM'in yasada 7/24 hizmet vereceği belirtilmiş olmasına rağmen mesai saati dışında (08:00-17:00) hizmet almak mümkün olmamıştır.

- Mersin'de yerel yönetim tarafından kurulmuş olan sığınaklarda yürütülen destek ve dayanışma hizmetleri yine Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü temelli yürütülmektedir. Yerel yönetim kanunu çerçevesinde halkın ihtiyaç duyduğu hizmet birimlerinin kurulması bu hizmetlerin gerçekleştirilmesi öngörülmekte iken Belediyelere bağlı sığınmaevlerinin, Emniyet, Sağlık Müdürlüğü, İŞ-KUR, Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakfı vs. gibi diğer kamu kuruluşlarıyla sığınmaevlerinin hizmetlerinin güçlendirilmesi ve şiddete maruz kalan kadınların şiddetsiz bir hayat kurmaları yönünde desteklenebilmesi için gerekli organizasyonların olmayışı, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ve ŞÖNİM dolayımı olmadan yeterli düzeyde destek sunamamakta olmaları ise ilginçtir.
- Şiddete maruz kalan kadınlar için hukuki sürecin maliyetler yaratması birçok kadının şiddetle mücadele edebilmesinin önünde engel teşkil etmektedir. Şiddete maruz kalan kadınların adaletten yararlanabilmesinin bedelsiz hale gelmesi şüphesiz kadınların şiddetsiz bir hayat kurmalarını sağlamalarında önemli bir faktördür. Adli yardım şartlarında bile ortaya çıkan bazı maliyetler kadınlar için hak aramaları konusunda caydırıcılık arz etmektedir. Kadın Danışma Merkezine başvuran ve hukuki destek konusunda yardım talebinde bulunan kadınların hiç biri ŞÖNİM'e yönlendirilememiştir. Çünkü ŞÖNİM bünyesinde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda uzman bir hukuk personeli mevcut değildir.
- Kadınların şiddetle mücadele edebilmeleri için bir beceri ve meslek edinerek çalışma hayatına katılabilmeleri bir zorunluluktur. Bunun yanısıra çalışabilecek durumda olan kadınlar için ücretsiz kamu kreşlerinin yokluğu temel bir sorun olmaya devam etmektedir. Bir kamu kuruluşu olarak İŞKUR Kadın Danışma Merkezince yapılan yönlendirmelerin hayati önemi hakkında herhangi bir bilgiye sahip değildir, dolayısıyla şiddete uğrayan kadınların çalışma hayatına katılarak kendilerini şiddet ortamından kurtarabilmeleri konusunda gerekli tedbirleri alma yolunda bir girişimi de bulunmamaktadır. Benzer biçimde Mersin Valiliği bünyesindeki İl İstihdam Kurulu'nun da kurumsal anlamda konuya ilişkin hiçbir perspektifinin bulunduğundan söz edilemez. Kurulun konu ile ilgili bir biriminin olmayışı şiddete maruz kalan kadınların iş sorununa çözüm geliştirilmesini zorlaştırmaktadır. Tüm bu koşullar altında, Kadın Danışma

Merkezi ancak Dernek üye ve gönüllülerinin kişisel ilişkileri ve girişimleri ile kadınlara iş bulma konusunda yardımcı olabilmekte, bu yolla bulunabilen işler de sosyal güvenlik ve çalışma koşulları açısından kadınların ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz işler olmaktadır.

- İvedilikle maddi desteğe ihtiyaç duyan şiddete maruz kalmış kadınlar için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na yapılan yönlendirmeler de sonuçsuz kalmıştır. Kadın Danışma Merkezi'ne yapılan başvurular Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne bağlı ŞÖNİM'e yönlendirilmiş, bu yolla ŞÖNİM başvurusu sıfatı ile sadece 1 kadın için maddi yardım sağlanabilmiştir. Dolayısıyla, 6284 sayılı yasada mülki amirce verilecek tedbir kararları kısmında bahsi geçen geçici yardımın kullanımı ihtiyacı karşılamaktan uzaktır.

1.3 KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDET ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmanın Yöntemi

Kadına yönelik aile içi şiddet anketi çalışması, proje kapsamında Mersin'in 50 mahallesinde 796 kadının katılımı ile gerçekleştirilen Ev Toplantıları'na katılan kadınların demografik özelliklerini tanımlayabilmek ve yaşadıkları şiddeti ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak 16 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Sorular kadınların yaş, doğum yeri, eğitim ve çalışma durumu, medeni hali, sosyal güvence kapsamında olup olmadıkları gibi genel demografik bilgiler yanısıra kadınların sosyo-ekonomik durumlarını ortaya koyabilecek temel bilgileri derlemeye yönelik olarak düzenlenmiştir.

Anket formuna psikolojik, ekonomik, fiziksel ve cinsel şiddet türlerinin göstergesi olan 27 eylemi içeren bir Aile İçi Şiddet Endeksi de eklenmiştir. Endekste içerilen sorularla birlikte anket formundaki toplam soru sayısı 42 olmuştur.

Anket formları her kadının ikinci bir kişiden yardım almadan kendisinin doldurabileceği basitlikte düzenlenmiştir. Ancak, okuryazar olmayan ya da okuma ve yazma güçlüğü olan kadın katılımcılarla anketler eğitim toplantıları sonrasında Bağımsız Kadın Derneği gönüllüleri veya proje ekibi tarafından yüzyüze görüşmeler yoluyla doldurulmuştur.

Anket sorularının doldurulması kadınların onayıyla yapılmış, Ev Toplantıları eğitimlerine katılan 796 kadından 656'sı anket sorularını cevaplama konusunda onay vererek katılım göstermiştir.

Anket formları ile toplanan veriler kodlanarak Microsoft Excell veritabanına aktarılmış, basit istatistiksel analizleri içeren işlemler de aynı program kullanılarak yapılmıştır.

Anket formlarından elde edilen bilgiler aşağıda özetle sunulmuştur. Her soruya cevap veren kadın sayısı farklı olduğundan cevapsızların sayısı değerlendirmeye alınmamıştır. Bu nedenle, anket çalışmasına katılan kadın sayısı 656 olmakla birlikte, her soru için toplam rakamı farklılık göstermektedir.

Demografik Bilgiler

Kadınların yaş dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur. Buna göre, 656 kadından yaş sorusuna cevap veren 634'ünün genci 18 yaşında, en yaşlısı ise 85 yaşındadır. Katılımcıların genel yaş ortalaması ise 41 olmuştur.

Ev toplantıları eğitimlerine katılan ve ankete cevap verenlerin büyük çoğunluğunu (%79.97) 26-55 yaş grubundaki genç ve orta yaş grubu kadınlar oluşturmuştur.

Tablo 1: Yaş Dağılımı

Yaş Grubu	Sayı	%
18-25	55	8.68
26-35	178	28.08
36-45	198	31.23
46-55	131	20.66
56-65	55	8.68
65≤	17	2.68
TOPLAM	634	100.00

Kadınların doğum yeri itibariyle dağılımları ise Tablo 2'de sunulmuştur. Buna göre, Mersin il merkezi ile Mersin ilçe ve köyleri doğumluların sayısı 263 (%41.16) iken, Mersin ili dışında doğmuş olanların sayısı 376'dır (%58.85).

Tablo 2: Doğduğu İl

Doğum Yeri	Sayı	%
Mersin Merkez	198	30.99
Mersin İlçe ve Köyleri	65	10.17
Mersin Dışı	369	57.75
Yurtdışı	7	1.10
TOPLAM	639	100.00

Doğumyeri yurtdışı olanlardan 2'si Suriye, 1'i Lübnan, 1'i Irak ve 1'i de Ermenistan doğumludur. Diğer 2 kadın ise Batı Avrupa ülkelerinden birinde doğmuştur ve bu kadınlardan Suriye'li ikikadın ülkelerindeki savaş nedeniyle, Lübnan ve Irak doğumlu iki kadın ise daha önce yaşıyor oldukları Mardin ve İstanbul illerinden iş nedeniyle Mersin'e taşınmışlardır. Ermenistan doğumlu bir kadın ise daha önce yaşıyor olduğu Ankara ilinden evlilik nedeniyle Mersin'e gelmiş olduğunu beyan etmiştir. Batı Avrupa ülkelerinde doğmuş olan iki kadından Belçika doğumlu olanı daha önce yaşadığı Sivas'tan tayin nedeniyle Mersin'e gelmiş olup, Almanya doğumlu olanın ise Mersin'e geliş nedeni bilinmemektedir.

Tablo 3'ten görüldüğü üzere, yurtdışında doğmuş olanlar dışarıda bırakıldığında Mersin ili dışında doğmuş olan diğer kadınların doğum yerlerinin bölgesel dağılımı da farklılık göstermektedir. Bu kadınların yarısından fazlası (%56.64) Doğu ve Güneydoğu bölgesi illeri doğumludur.

Ancak, bu veriler göstermektedir ki, yoğunluklu olarak Doğu ve Güneydoğu olmakla birlikte Mersin ili ülkenin diğer bölgelerinden özellikle Mersin çevresi (Akdeniz Bölgesi) ve İç Anadolu'dan yoğunluklu olarak göç almaktadır.

Tablo 3: Doğduğu Coğrafi Bölge

Gelinen Bölge	Sayı	%
Akdeniz	86	23.24
Doğu ve Güneydoğu	209	56.49
İç Anadolu	63	17.03
Diğer	12	3.24
TOPLAM	370	100.00

Tablo 4'te sunulan kadınların Mersin'de bulunma süresi verilerine göre, il dışından gelmiş olan kadınların büyük çoğunluğu (%76.68) 10 yıldan uzun süredir Mersin'de yaşamaktadır.

Tablo 4: Mersin'de Bulunma Süresi (Yıl)

Süre	Sayı	%
1 yıldan az	9	2.62
1-10 yıl	71	20.70
11-20 yıl	109	31.78
21≤ yıl	154	44.90
TOPLAM	343	100.00

Mersin il merkezine, ilçe ve köylerden ve il dışından gelmiş olan 370 kadından 310'u Mersin'e gelme nedeni ile ilgili soruyu cevaplamıştır (Tablo 5). Kadınların büyük bir çoğunluğu (%37.74) iş nedeniyle (işleri öyle gerektirdiği için ya da iş bulmak için) ya da evlenerek (%32.58) Mersin'e gelmişlerdir.

Tablo 5: Mersin'e Gelme Nedeni

Nedenler	Sayı	%
İş için	117	37.74
Göç etmek zorunda kalma	14	5.81
Evlilik nedeniyle	101	32.58
Ailevi nedenlerle	28	9.03
Kendisi ya da çocuklarının eğitimi nedeniyle	6	1.94
Diğer nedenler (emeklilik, tayin ya da yerleşme, vb.)	42	12.26
Misafir/tatil nedeniyle	2	0.65
TOPLAM	310	100.00

Doğu ve Güneydoğu bölgelerinden gelen 14 kadın (%5.81) göç etmek zorunda kaldıklarını beyan etmişlerdir. Emekli ayrılarak ya da bu ile yerleşmeyi seçtikleri için ya da tayin nedeniyle gelenlerin oranı ise %12.26'dır.

Ev toplantılarına katılan kadınların medeni durumu Tablo 6'da sunulmuştur. Kadınların %82.49'u resmi nikahla, %1.54'ü dini nikahla evlidir. Boşanmış olanların oranı %4.45 iken, eşinden ayrı yaşayanların oranı ise %1.84'tür.

Tablo 6: Medeni Durumu

Medeni durumu	Sayı	%
Bekar	25	3.84
Boşanmış	29	4.45
Eşini kaybetmiş	36	5.53
Ayrı yaşıyor	12	1.84
Nikahsız birliktelik	2	0.31
Dini nikahlı	10	1.54
Resmi nikahla evli	537	82.49
TOPLAM	651	100.00

Tablo 7'den görülebileceği gibi, kadınların çoğunluğu (%38.65) 2 çocuk ya da 3-4 çocuk (%33.96) sahibidir. Tek çocuğu olanların oranı %16.70 iken, 5 ve daha fazla sayıda çocuğu olan kadınların oranı %10.69'dur.

Tablo 7: Çocuk Sayısı

Çocuk Sayısı	Sayı	%
1	89	16.70
2	206	38.65
3-4	181	33.96
5≤	57	10.69
TOPLAM	533	100.00

En fazla çocuğu olan bir kadının 10 çocuğu bulunmaktadır. Sahip olunan ortalama çocuk sayısı ise 2.7'dir.

Sosyo-Ekonomik Göstergeler

Kadınların eğitim durumları ile ilgili bilgiler Tablo 8'de sunulmuştur. Kadınların çoğunluğunu ilkokul mezunları (%43.74) oluşturmaktadır. Herhangi bir eğitim kurumunu tamamlamamış olan, dolayısıyla okuyamaz olmayan ya da yalnız okuma yazması olan kadınların oranı %19.63'tür.

Tablo 8: Eğitim Durumu

Eğitim Düzeyi	Sayı	%
Okuryazar değil	101	15.61
Okuryazar	26	4.02
İlkokul mezunu	283	43.74
Ortaokul mezunu	101	15.61
Lise mezunu	107	16.54
Üniversite mezunu	29	4.48
TOPLAM	647	100.00

Okuryazar olmayan kadınların 11'i, okuryazar olup herhangi bir eğitim almamış olan kadınların ise 5'i 18-30 yaş grubundadır. Kadınların %15.61'i ortaokul mezunu iken, %16.54'ü lise ve dengi okul mezunu, ve ancak %4.48'i üniversite mezunudur. Eğitim durumları ile paralel olarak kadınların büyük bir çoğunluğunu (%72.20) ev dışında çalışmayan ve gelir getiren bir işi olmayan kadınlar oluşturmaktadır (Tablo 9).

Tablo 9: Çalışma ve Gelir Durumu

Çalışma Durumu	Sayı	%
Ev dışında çalışmıyor ve gelir getiren bir işi yok	467	72.40
Çalışmıyor ancak geliri var	41	6.36
Kendi hesabına çalışıyor	18	2.79
İşçi/Ücretli/Yevmiyeli/Tarım işçisi	45	6.98
Emekli	37	5.74
Hasta, engelli ya da yaşlı bakımı/nakdi yardım alıyor	12	1.86
SYDV'den ayni/nakdi yardım alıyor	16	2.48
İşsiz	9	1.40
TOPLAM	645	100.00

Çalışmadığı halde bir gelire sahip olan kadınların oranı %6.36'dır. Bu kadınlar yaşlı ya da yetim aylığı gibi gelirlere sahiptir. Kendi hesabına çalışan (%2.79), işçi, ücretli, yevmiyeli ya da tarım işçisi olarak çalışarak gelir elden (%6.98), emekli aylığı bulunan (%5.74) ve hasta, engelli ya da yaşlı bakımı karşılığı nakdi yardım alan (%1.86) kadınların oranı toplam %17.36'dır.

Kendisini işsiz olarak tanımlayan kadınların sayısı ise sadece 9'dur. Bunlardan 4'ü ilkokul mezunu, 2'si lise mezunu, 2'si okuryazar değil ve 1'i yüksek okul/üniversite mezunudur.

Yaşanılan konutun niteliği (Tablo 10) verilerine bakıldığında, kadınların çoğunluğunun apartman dairelerinde (%53.87) yaşadıkları görülmektedir. Kalite standartları belirtilmemiş olmakla birlikte müstakil evde yaşayanların oranı da hayli yüksek (%38.22) görülmektedir. Yaşadığı konutu gecekondulu olarak tanımlamış olan kadınların oranı ise %7.91'dir.

Tablo 10: Yaşanılan Konutun Türü

Konut Türü	Sayı	%
Apartman Dairesi	327	53.87
Müstakil Ev	232	38.22
Gecekondulu	48	7.91
TOPLAM	607	100.00

Kadınların %36.54'ünün yaşadıkları konut kiralık, %7.56'sının yaşadıkları konut ise ailelerine ya da yakınlarına ait olup, bu konutlarda kira ödemeksizin yaşamaktadırlar. Yaşadıkları konut kendilerine ait olanların oranı %55.63'tür.

Tablo 11: Yaşanılan Konutun Mülkiyet Durumu

Mülkiyet Durumu	Sayı	%
Kira	224	36.54
Kendilerinin	341	55.63
Yakınlarının	46	7.50
Lojman	2	0.33
TOPLAM	613	100.00

Kadınların 645'i her hangi bir sosyal güvenlik kapsamında olup olmadığı sorusuna cevap vermiştir. 586 kadın (%90.85) sosyal güvenlik kapsamında olduğunu belirtmiş olmasına rağmen, bağlı oldukları sosyal güvenlik kuruluşunu tanımlayan kadın sayısı 487 (%75.5) olmuştur. Bu kadınların kapsamında oldukları sosyal güvenlik kuruluşu bilgileri Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Bağlı Olduğu/Yararlandığı Sosyal Güvenlik Kuruluşu

Sosyal Güvenlik Kuruluşu	Sayı	%
Bağ-Kur	66	13.55
SGK (SSK)	359	73.72
Emekli Sandığı	45	9.24
Yeşil Kart	17	3.49
TOPLAM	487	100.00

Tablo 13'ten görüleceği gibi, 574 kadından yalnız 110'u (%19.16) doğrudan kendileri sosyal güvenlik kapsamında olup, büyük bir kısmı (%80.84) eşi, babası ya da çocukları gibi aile bireylerinden birinin sosyal güvenliğinden yararlanmaktadır.

Tablo 13: Sosyal Güvenlik Kapsamından Yararlandığı Kişi

	Sayı	%
Kendisi	110	19.16
Eşi	424	73.87
Babası	33	5.75
Çocukları	7	1.22
TOPLAM	574	100.00

Bağlı olduğu sosyal güvenlik kuruluşunun hangisi olduğunu tanımlayamayan 99 kadın, aile bireyleri dolayısıyla sosyal güvenlik kapsamında olan kadınlar grubunda yer almakta olup, hangi sosyal güvenlik kuruluşu kapsamında olduğunu bilmemektedir.

Aile İçi Şiddet Ölçeği Bulguları

Anket formuna dahil edilmiş olan Aile İçi Şiddet Ölçeği çeşitli şiddet türleri göstergelerinden oluşan 27 şiddet eylemini içermektedir. Kadınlara birlikte yaşadıkları eşleri, babaları ya da diğer erkek aile bireyleri tarafından bu eylemlerin hangilerine maruz kaldıkları sorulmuş, cevaplarını evet, bazen ya da hayır biçiminde vermeleri istenmiştir. Tablo 15'te sunulmuş olan sonuçlara göre psikolojik, fiziksel, ekonomik ve cinsel şiddet göstergeleri içeren eylemlerden en yüksek oranda maruz kalınanları alındığında, ortaya çıkan durum aşağıdaki tabloda (Tablo 14) özetlenmiştir.

Tablo 14: Seçilmiş Şiddet Türleri Göstergeleri (%)

Şiddet Türü	Hayır	Evete	Bazen
Psikolojik (1)	26.28	42.63	31.09
Fiziksel (2)	80.58	11.49	7.93
Ekonomik (3)	57.76	33.17	9.08
Cinsel (4)	71.41	18.79	9.8

- (1) Onunla aynı fikirde değilsem sinirlenir.
- (2) Bana vurur.
- (3) Benim çalışmama izin vermez.
- (4) Cinsel ilişki konusunda benim isteğimi önemsemez.

Bu tabloya göre, kadınların %73.72'si psikolojik şiddete, %19.42'si fiziksel şiddete, %42.25'i ekonomik şiddete ve %28.59'u cinsel şiddete maruz kalmaktadır.

Tablo 15: Aile İçi Şiddet Endeksi

Kocam	Cevap Sayısı (n)	Evet		Bazen		Hayır		
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Psikolojik Şiddet								
1	Onunla aynı fikirde değilsem sinirlenir.	624	266	42.63	194	31.09	164	26.28
2	Bana bağırır ve beni azarlar.	622	150	24.12	165	26.53	307	49.36
3	Duygularıma saygı göstermez.	616	157	25.49	118	19.16	341	55.36
4	Beni aşağılar, küçümser.	618	98	15.86	61	9.87	459	74.27
5	Evdeki işler geciktiğinde kızar.	611	114	18.66	88	14.40	409	66.94
6	Onsuz kendime bakamayacağımı ve başarısız olacağımı söyler.	617	147	23.82	50	8.10	420	68.07
7	Bana hakaret eder ve beni küçümser.	618	95	15.37	51	8.25	472	76.38
8	Beni sözlü olarak tehdit eder.	617	81	13.13	48	7.78	488	79.09
9	Beni diğer kadınlarla karşılaştırır.	611	85	13.91	45	7.36	481	78.72
10	Arkadaşlarımla görüşmemi istemez.	611	79	12.93	65	10.64	467	76.43
11	Bana köleymişim gibi davranır.	618	63	10.19	48	7.77	507	82.04
12	Zekamı küçümser ve bana aptalmışım gibi davranır.	624	87	13.94	46	7.37	481	77.08
13	Kendi ailem ve akrabalarımla görüşmeme izin vermez.	621	61	9.82	48	7.73	512	82.45
14	Kendisi alkollüyken bana kötü davranır.	618	44	7.12	18	2.91	556	89.97
15	Beni öldürmek ister gibi bana davranır.	619	45	7.27	22	3.55	552	89.18
16	Silah ya da bıçak gibi aletlerle beni tehdit eder.	621	29	4.67	12	1.93	580	93.40
Fiziksel Şiddet								
17	Bana vurur.	618	71	11.49	49	7.93	498	80.58
18	Beni hastanelik edinceye kadar döver.	619	31	5.01	18	2.91	570	92.08
Ekonomik Şiddet								
19	Beni çalışmaya zorlar.	614	23	3.75	20	3.26	571	93.00
20	Benim çalışmama izin vermez.	606	201	33.17	55	9.08	350	57.76
21	Mesleki kurs gibi eğitimlere katılmama izin vermez.	610	153	25.08	38	6.23	419	68.69
22	Eve ait gerekli harcamalar için yeterli para vermez.	618	128	20.71	68	11.00	422	68.28
Cinsel Şiddet								
23	Cinsel ilişki konusunda benim isteğimi önemsemez.	612	115	18.79	60	9.80	437	71.41
24	Beni istemediğim şekilde cinsel ilişkiye zorlar.	613	58	9.46	32	5.22	523	85.32
25	Benim çekici olmadığımı ve çirkin olduğumu söyler.	614	39	6.35	25	4.07	550	89.58
26	Benim yanımda diğer kadınlara ilgi gösterir.	620	65	10.48	43	6.94	512	82.58
27	Beni diğer kadınlarla aldatır.	621	46	7.41	25	4.03	550	88.57

Kadınların Şiddete Uğradıklarında Başvurabilecekleri Destek Mekanizmaları Tercihleri

Şiddete maruz kalan kadınların destek almak üzere nerelere başvurabilecekleri konusunda tercihleri sorulmuştur. Soruya cevap seçeneklerinde kurumsal destek alınabilecek kuruluşlar olarak karakol, adliye, baro, SYDV, valilikler ve kaymakamlıklar, belediye ve ŞÖNİM'e yer verilmiş, kurumsal olmayan destek mekanizmaları olarak ise kadın örgütleri ve aile ve arkadaş çevresi gibi seçenekler sıralanmıştır. Bu seçeneklerin tercih edilme durumu ile ilgili soruya verilen cevaplar Tablo 16'da sunulmuştur.

Başvurulacak yerler	Tekrarlanma	
	Sayısı	%
Kendi ailesi	224	21.71
Arkadaşları	22	2.13
Kadın kuruluşları (dernek, vakıf, vb.)	212	20.54
Karakol	309	29.94
Adliye	64	6.20
Baro	19	1.84
Belediye	10	0.97
SYDV	63	6.10
Valilik/Kaymakamlık	22	2.13
ŞÖNİM	49	4.75
Hiç kimseye/Hiçbir yere	38	3.68
TOPLAM	1,032	100.00

Aile içinde şiddete uğrayan kadınlar nereye başvurmalı sorusuna verilen cevaplarda kadınların "karakol" tercihi 309 (%29.94) kez tekrarlanarak birinci sırada yer almıştır. İzleyen seçenekler ise 224 kez tekrarlanan "kendi ailesi" (%21.71); 212 kez tekrarlanan "kadın kuruluşları" (%20.54) olmuştur.

Bu sonuçlar göstermektedir ki, kadınların önemli bir bölümü aile içi şiddeti adli bir vaka olarak değerlendirmektedir. "Karakol", "adliye" ve "baro" seçenekleri birlikte değerlendirildiğinde, adli bir vaka olarak başvurulacak mekanizmaların tekrarlanma oranı %37.98 olmaktadır.

Öte yandan, "kendi ailesi" seçeneğinin tekrarlanma oranı ise %21.71 olmuştur. Bu da kadınların önemli bir kısmının aile içinde yaşanan şiddeti toplumsal adli bir suç olmaktan çok aileyi ilgilendiren bir konu olarak görmeye devam ettiklerini göstermektedir. Öte yandan, şiddete maruz kalan kadınların kendi aileleri tarafından desteklenmeleri sorunun çözümünü kendileri açısından kolaylaştıran bir etken olarak değerlendirilmelidir.

Dernek, vakıf gibi kadın örgütlerinden yardım/destek talep edilebileceği 212 kez tekrarlanma sayısı (%20.54) ile tüm destek mekanizmaları içinde üçüncü sırada yer almıştır. Bu durum, kadınların kadın örgütlerine gösterdiği güvenin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) seçeneğinin tercihler içinde %4.75 oranında telaffuz edilmiş olması dikkat çekicidir. Az sayıda olsa da, 38 kadının şiddete maruz kalan kadınların hiç bir yere başvurmaması gerektiğini söylemiş olmasını da önemsemek

II. TEMEL METİNLER

2.1 MERSİN'DE KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Mersin'e Genel Bakış

Yeni yerleşim alanı olarak cazip görülülen Mersin, çeşitli dönemlerde yoğun göç almış bir kenttir ancak bu yoğun göçe hazırlıksız yakalanılmış, bu durum çeşitli sorunları beraberinde getirmiştir. Bu hazırlıksızlık kentte yaşayanları iki şekilde olumsuz etkilemiştir. Birincisi, kentte geçmişten beri ikamet etmekte olan halka ilişkin sorunlardır. Gelen göçün beraberinde getirdiği kültür ile yerleşik halkın kültürü arasında uyum geliştirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmemiş, Mersin'de yerleşik halkın uzun zamandır çok çeşitli inanç gruplarıyla ve farklı kültürlerle birarda yaşamış olmasından edindiği, dokusuna işlemiş olan hoşgörü kültürü de tüketilmiştir. Göç ve kentleşme konusunu çalışan çoğu sosyal bilimciler göçün yerleşik halk üzerindeki etkisi meselesine yeterince ilgi duymamışlar konuyu üzerinde çalışılmaya muhtaç bir alan olarak bırakmışlardır. İkincisi ise gelenler açısından yaşanan olumsuzluklardır. Gelen nüfus kamusal hizmetler, istihdam ve bunun gibi konularda kent olmanın gerektirdiği organizasyonlarla karşılaşamamış ortak uyum geliştirilememiş ve dolayısıyla kentlilik bilincinden uzak kalmıştır.

Nüfus hareketlerinin profiline baktığımızda gelişim ve değişimi daha sağlıklı kavrayabiliriz.

1940 yılından itibaren Mersin ilinin nüfus artışı türkiye ortamasını hep üzerinde seyretmiştir.

1960- 1980 arası ise nüfus hareketide bir hızlanma gerçekleşmiş, bu yıllarda karadeniz ve iç anadolu bölgelerinden gelip yerleşenler çoğunlukta olmuştur.

1980-1985 yıllarında toplam 14.759 aile ve 59.763 kişi yer değiştirmek yani nüfus kaydını merkez ilçeye naklettirmek suretiyle hemşehriliğini resmileştirmiştir. 1983 - 1986 döneminde Mersin merkez ilçeye nüfus kaydını naklettirenlerin %12.4'ü İçel'in diğer ilçelerinden gelenler, %87.6'sını başka illerden gelenler teşkil etmiştir. Bu illerin başında Şanlıurfa, Mardin, Adana gelmekte, bunları Hatay ve Malatya takip etmektedir. Son yıllarda artan bu göçün en belirgin nedeni Mersin'de Serbest Bölgenin kurulması olmuştur. Doğu ve Güneydoğu illeri halkı bu göç oranı içerisinde en yüksek kısmı teşkil etmiştir. Başka illerden Mersin'e gelen nüfus oranı Mersin'in yerli nüfus oranını yaklaşık 6'ya katlamıştır.

1986 yılından bu yana, başta Mersin olmak üzere, Tarsus ve Erdemli ilçelerimizde canlı bir nüfus hareketi ceryan etmektedir

1986 - 1995 yıllarında, toplam 75.460 kişi yer değiştirmek, yani nüfus kaydını Mersin'e kaydettirmek suretiyle hemşehriliğini resmileştirmiştir.

1996 yılında Mersin ve diğer iki ilçemize nüfus kaydını naklettiren kişi sayısı 1995'e göre %27.8 düşmüştür. 1996 yılında ilçelerimizden ve diğer illerden merkez ilçemiz Mersin'e nakil edenlerde 1995'e göre %29.3, Erdemlide %26.9, Tarsusta ise %24.0 düşüş olmuştur.

1996 yılında Merkez İlçe Mersin'e olan göçte %41.7 ile Güneydoğu Anadolu birinci sırayı

alırken, bunu %21.4 ile bölge iller ve ilçelerimizden gelenler, %18.8 ile Doğu Anadolu'dan gelenler takip etmektedir.

1992-96 yılında görülen nakil kişi sayısında bir duraklama görülmekte iken 1997 yılında bir canlanma görülmüş 1998 yılında ise bu canlanma tekrar eski seviyeye düşmüştür. 1998 yılında Merkez ilçe Mersin'e olan göçte %34.7 ile Güney Doğu Anadolu birinci sırayı alırken, bunu %27.7 ile Bölge iller ve ilçelerimizden gelenler, %19.1 ile Doğu Anadolu'dan gelenler takip etmektedir. Ülkenin doğu ve güneydoğusunda vuku bulan halkın kendini güvende hissetmemesi sorunu ve derin işsizlik sorunu göçün bu bölgelerden gerçekleşmesine neden olmuştur.

Genel olarak bakıldığında 1998 yılında nakil ettiren kişi sayısında 1996 yılına göre azalma görülmektedir. 1998 yılından itibaren naklini gerçekleştiren kişiler ağırlıklı olarak İç Anadolu olarak görülmektedir.

2011 yılından bu yana, Suriye'deki iç savaş ortamının yarattığı son göç dalgasında zaten var olan sorunları daha da zor bir hale getirmiştir.

Gelen nüfus konut problemini pratik olarak gecekondu yapımıyla çözmüştür. Bugün, nüfus artışı - göç - gece kondulaşma Mersin'de farklı konut tipleri ve tiplerin bir simgesi olan mahalleler ve mahallelerin kimliklerini yansıtan kültürel yapılar arasında sınırlar çizilmesine neden olmuştur. Kentleşme sürecinde hemen hemen tüm sorunlar için önlem alınmasında geç kalınmıştır. Bu yoğun ve hazırlıksız yakalanan göç sonucunda Mersin'de; işsizlik artmış, kent içinde gecekondulaşma artmış, kent içinde güvenlik problemleri ortaya çıkmış, kentsel anlamdaki ihtiyaçlar artmış, kamusal hizmetler bu ihtiyaçları karşılamaktan uzak kalmıştır.

Mersin'in durumuna ilişkin fikir yürütebilmek için kriter olması açısından Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu üzerinden değerlendirme yapmak anlamlı olacaktır.

Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu çerçevesinde Avrupa yerleşimlerinde yaşayan kentliler şu haklara sahiptir:

1. Güvenlik: Olabildiğince suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış güvenli bir kent,
2. Kirletilmemiş sağlıklı çevre: Hava, gürültü, su ve toprak kirliliği olmayan, doğası ve doğal kaynakları korunan bir çevre,
3. İstihdam: Yeterli istihdam olanaklarının yaratılarak, ekonomik kalkınmadan pay alabilme şansının ve kişisel ekonomik özgürlüklerin sağlanması,
4. Konut: Gizlilik ve dokunulmazlığının garanti edildiği, sağlıklı, satın alınabilir, yeterli konut stokunun sağlanması,
5. Dolaşım: Toplu ulaşım, özel arabalar, yayalar ve bisikletliler gibi tüm yol kullanıcıları arasında, birbirinin hareket kabiliyetini ve dolaşım özgürlüğünü kısıtlamayan uyumlu düzenin sağlanması,
6. Sağlık: Beden ve ruh sağlığının korunmasına yardımcı çevrenin ve koşulların sağlanması,
7. Spor ve Dinlenme: Yaş, yetenek ve gelir durumu ne olursa olsun her birey için spor ve boş vakitlerini değerlendirebileceği olanakların sağlanması,
8. Kültür: değişik kültürel ve yaratıcı faaliyetlere erişim ve katılım,

9. Kùltürler Arası Kaynaşma: Geçmişten günümüze farklı kùltürel ve etnik yapıları barındıran toplulukların barış içinde yaşamalarının sağlanması,
 10. Kaliteli Mimarî ve Fiziksel Çevre: Tarihi yapı mirasının duyarlı biçimde restorasyonu ve nitelikli çağdaş mimarinin uygulanmasıyla uyumlu ve güzel fiziksel mekanların yaratılması,
 11. İşlevlerin Uyumu: Yaşama, çalışma, seyahat işlevleri ve sosyal aktivitelerin olabildiğince birbiriyle ilintili olmasının sağlanması,
 12. Katılım: Çoğulcu demokrasilerde; kurum ve kuruluşlar arasındaki dayanışmanın esas olduğu kent yönetimlerinde gereksiz bürokrasiden arındırma, yardımlaşma ve bilgilendirme ilkelerinin sağlanması,
 13. Ekonomik Kalkınma: Yerel yönetimlerin doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik kalkınmaya katkı konusunda sorumluluk sahibi olması,
 14. Sürdürülebilir Kalkınma: Yerel yönetimlerce ekonomik kalkınma ile çevre korunması ilkeleri arasında uzlaşmanın sağlanması,
 15. Mal ve Hizmetler: Erişilebilir, kapsamlı, kaliteli mal ve hizmet sunumunun yerel yönetimler, özel sektör ya da her ikisinin ortaklığıyla sağlanması,
 16. Doğal Zenginlikler ve Kaynaklar: Yerel doğal kaynak ve değerlerin; yerel yönetimlerce, akılcı, dikkatli, verimli ve adil biçimde yaşayanların yararı gözetilerek korunması ve yönetimi,
 17. Kişisel Bütünlük: Bireyin sosyal, kùltürel, ahlaki ve ruhsal gelişimine, kişisel refahına yönelik kentsel koşulların oluşturulması,
 18. Belediyeler arası İşbirliği: Kişilerin kentle ya da uluslararası ilişkilerine doğrudan katılma konusunda özgür olmaları ve özendirilmeleri,
 19. Finansal Yapı ve Mekanizmalar: Bu deklarasyonda tanımlanan hakların sağlanması için gerekli mali kaynakları bulma konusunda yerel yönetimlerin yetkili kılınması,
 20. Eşitlik : Yerel yönetimlerin; tüm bu hakları bütün bireylere cinsiyet, yaş, köken, inanç, sosyal, ekonomik ve politik ayırım gözetmeden, fiziksel veya zihinsel özürlerine bakılmadan; eşit olarak sunulmasını sağlamakta yükümlü olmasıdır.
- Bu haklarla sağlanmış olan standartlar çerçevesinden bakıldığında, yukarıda belirtilmiş olan Mersin'in mevcut durumu da göz önünde bulundurularak kadınlar için nasıl bir politika izlenmeli, nasıl bir plan oluşturulmalıdır? Bu planın kadınların eşitlikçi bir perpektifle, stratejik ve pratik toplumsal cinsiyet ihtiyaçlarını gözetenek tasarlanması nasıl sağlanabilir?

Kentte Kadınlar

Kentleşme sürecinin ekonomik, siyasi, sosyal ve kùltürel anlamda çözüm bekleyen sorunlar yumağı haline gelmesinin kadınlar üzerindeki etkisi, bu etkilerin yarattığı sonuçlar kapsamlı araştırmalar gerektiren bir konudur. Türkiye'de ve tüm dünyada erkek egemenliğinin sürekliliğini sağlamanın aracı olan, Dünya'da Türkiye'de ve dolayısıyla da

Mersin'de de sorun alanı olan kadına yönelik şiddet, daha birçok etkenle birlikte kentleşme sürecinin bir sonucu olarak artış halindedir. Artan geleneksel/ erkek egemen bakış açısının toplumsal cinsiyet rollerini daha da derinleştirilmesi ile bu artış, giderek daha da ivme kazanmaktadır. Kırsalda kadınları belli oranda da olsa söz sahibi konumda tutan tarımsal emek, bilgi ve tecrübelerin kent yaşamı içinde işlevsizleşmesi ve bir karşılık arz etmemesi, kent içinde kadınların kentli üretim ilişkilerine uygun istihdam konularında gelişmelerinin yeterince desteklenmemesi, kent yaşamı içindeki istihdam konularına ve alanlarına kadınların uyum sağlayabilmesinin önündeki kültürel engeller, kadınların kendi durumlarını değerlendirecek ve kendilerini geliştirecek vakte ve koşula sahip olmasını sağlayacak, ev içi yüklerini paylaşacak (ücretsiz kreşler gibi) destek hizmetlerinin gerçekleştirilmemesi, kırsalda sosyalleşmesini sağlayan etkinlikleri kent yaşamı koşullarında gerçekleştirmelerinin imkansızlığı, kadınları kentlin kıyısında tutmuştur. Kent yaşamı içinde kadınlar, süreçten en çok etkilenen %50'yi oluşturmakta olmalarına rağmen sorunları üzerinde belkide en az düşünülüp en az çözüm aranan kesim olmuşlardır.

Güvenli kent ihtiyacını en derin şekilde hisseden bir taraf olarak kadınlar, kent yaşamı içinde sorunları ile başbaşa bırakılmışlar, üstelik eviçi yüklerinin ağırlaşması, artan gelenekçiliğin/erkek egemenliğinin etkisi ile daha da yalnızlaştırılmışlardır.

İhtiyaçların ve sorunların analizinde bu karmaşık dokunun ve durumun kadınlar üzerindeki etkisi ve sonuçları çözüme kavuşturulması gereken bir alan olarak durmaktadır.

Tabii ki bu olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması, olumsuzlukların nedenlerinin ortaya konması için cinsiyet eşitliğinin sağlanması temelli bir perspektifle politikalar oluşturulması gereklidir. Bu anlamda özellikle Belediyelere, Valiliğe, özel kuruluşlara, kent konseylerine, üniversitelere yerel medyaya ve sivil toplum kuruluşlarına büyük görevler düşmektedir.

Mersin'de Kadına Yönelik Şiddet

Kadına yönelik şiddet, kadının toplumdaki ikincil konumuna dayalı olarak kadına uygulanan her türlü şiddet eylemi ya da tehditidir.

Birleşmiş Milletler'in 1993 yılında kabul ettiği *Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi* kapsamında "Kamusal ve özel alanda gerçekleşen, kadınların fiziksel, cinsel, duygusal zarar görmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan, her türlü cinsiyet temelli şiddet eylemi veya eylemin yapılacağına dair tehdit ya da zorlama ve keyfi olarak özgürlüğün kısıtlanması" olarak tanımlanmaktadır.

8 mart 2012 de kabul edilip 20 mart 2012 tarihinde resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6284 sayılı ailenin korunmasına ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun çerçevesinde kadına yönelik şiddet: Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış olarak

tanımlamaktadır.

Mersin'de kadına yönelik şiddetin sayısal durumuna ilişkin kamu kuruluşlarından alınan en net veri maalesef sadece alınan tedbir kararları üzerindedir.

- Aile Mahkemeleri, Mülki Amir ve Kolluk Kuvvetlerince şiddet mağduru ve faillerine ilişkin 6284 sayılı kanuna dayanılarak kanunun yasalaşmasından 2014 yılı dahil olmak üzere geçen sürede Aile Mahkemeleri, Mülki Amir ve Kolluk Kuvvetlerince alınmış 9560 adet tedbir kararı bulunmaktadır.
- Mersin Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bağlı 06.12.2012 tarihinde açılışı gerçekleşen Mersin Şiddet Önleme ve İzleme Merkezine ise toplam 944 başvuru olduğu açıklanmıştır. Bu şiddet başvurularının
- Konukevine alınmış kadınlar da dahil olmak üzere 06.12.2012-20.11.2014 tarihleri arasında 944 kadına psiko-sosyal danışmanlık hizmeti , 17 kadına hukuki danışmanlık, 79 kadına iş ve meslek danışmanlık hizmeti verildiği belirtilmiş raporda kreş desteği eğitim desteği gibi 6284 sayılı yasada bahsi geçen destek hizmetlerinden hiç söz edilmemiştir.
- 10.12.2012 – 20.11.2014 tarihleri arasında 24 kadın için geçici maddi yardım sağlanmıştır.
- 06.12.2012 – 20.11.2014 tarihleri arasında Alo183 ve BİMER kanalı ile yönlendirilen toplam 231 vakanın incelemesi yapıldığı belirtilmiştir.
- ŞÖNİM Hukuki Destek Biriminde, Mersin Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünde görevli bir erkek Avukat tarafından her hafta cuma günü Şiddet Önleme ve İzleme Merkezinde randevu sistemiyle ihtiyaç sahiplerine hukuki destek hizmeti sunulduğu ifade edilmiştir. Sağlık Destek Biriminde İl Sağlık Müdürlüğü'nden iki Hemşirenin geçici görevlendirme ile görevlendirildiği ilgili personel tarafından haftanın 5 günü ŞÖNİM'de hizmet verdiği belirtilmiştir. İş Kur tarafından haftada bir gün meslek danışmanı görevlendirildiği randevu sistemiyle ihtiyaç sahiplerine her hafta cuma günü iş ve meslek danışmanlığı alanında rehberlik yapıldığı aktarılmıştır
- Bu görevliler maalesef ŞÖNİM personeli olmayıp ilgili kuruluşlardan personel ile hizmet verilmesi sağlanmaktadır
- Ayrıca Emniyetin, Koruma Hizmetleri Yönetmeliği doğrultusunda aldığı “Çağrı Üzerine Koruma” kararı 1349 adet olduğu belirtilmiştir.

Yukarıdaki bilgiler Aile Mahkemeleri, Mülki Amir ve Kolluk Kuvvetlerince alınmış 9560 adet tedbir kararında yer alan cinsiyet, yerleşim yeri, şiddet uygulayan ile görenin ilişki biçimi, şiddetin türü gibi değişkenler temel alınarak yapılmış olan istatistik analizi ile ilgili kamuoyu ile paylaşılmış olan verilerden derlenmiştir.

2.2 TOPLUMSAL CİNSİYET VE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Toplumsal Cinsiyet Nedir?

Cinsiyet bizi kadın veya erkek yapan belli fiziksel veya biyolojik özelliklerdir. Toplumsal

Cinsiyet ise ekonomik kültürel ve sosyal olarak belirlenen cinsiyet rollerine karşılık gelir. Bu roller davranış kalıplarını, sorumlulukları, paylaşım düzenlerini, kaynaklara ve ayrıcalıklara erişimimizi de belirler. Bir bebek doğduğunda, biyolojik özelliklerine göre kız veya erkek olarak tanımlanır.

Burada bizim ilgilendiğimiz, nasıl olup da bu biyolojik farklılığın eşitsizliğe dönüştüğü konusudur. Doğuştan getirdiğimiz, yer ve zamana göre değişmeyen bazı anatomik özellikler bizim biyolojik cinsiyetimizi belirler. Oysa biyolojik cinsiyet ile toplumsal cinsiyet arasında hiçbirdoğal ve zorunlu bağ yoktur. Bebek doğduğu andan itibaren kültürel ve sosyal koşullanmalar da devreye girer. Kız ve erkek bebeklere verilen farklı isimlerle, kızların pembe erkeklerin mavi renk giydirilmesiyle kendini gösterir. Bunu çocukların cinsiyetine göre alınan farklı oyuncaklar, cici ve sevimli ve itaatkar olmak üzere yetiştirilen ve daha atak, daha saldırgan, daha bağımsız görünen yönleri pek de teşvik edilmeyen kız çocuklarına karşılık, kavga etmeleri neredeyse doğal karşılanan ve "erkekler ağlamaz" diye büyütülen erkek çocukları izler. Büyüdükçe roller iyice belirlenir. Ağırlıklı olarak kadın ve erkek mesleği olarak kabul gören meslekler olduğu gibi, kadınların daha çok "içeride" ve "eve ait" olan sorumlulukları almaları, erkeklerin ise "dışarıda" ve daha "toplumsal" sorumluluklara sahip olmaları beklenir. Toplumsal cinsiyet, yapılan işleri ve sorumlulukları belirlediği kadar, farklı cinsiyetlerden kişilerin kaynaklara erişiminde de önemli bir rol oynar. Bu, kadınların belli işlere alınmaması veya aynı işi yapan bir erkeğe göre daha düşük maaş alması yada yaptığı işlerin iktisadi açıdan görünmez kılınması gibi durumlarla kendini gösterir.

Kadın ile erkek arasındaki eşitsiz güç ilişkilerini doğallaştırmaya ve mutlaklaştırmaya çalışanerkek egemen söylem çoğu zaman toplumsal cinsiyeti biyolojik cinsiyete indirger mevcuttoplumsal pratiklerin değişmez olduğunu savunur ve bu ayrımın doğallığına ve değişmezliğine ilişkin söyleme güç katar. Buna karşılık kadın bakış açısından bakıldığında, toplumsal cinsiyet rolleri eşitsiz güç ilişkileri içinde oluşmuş olduğu için, bu ilişkilerin dönüşümüne bağlı olarak değişecektir. Roller, kimlikler, davranışkalıpları değiştikçe cinsiyetin anlamı da farklılaşır ve değişir. Kendi aile çevremize baktığımızda bile bunu açık bir biçimde görürüz. Annemiz ya da anneannemiz ile bizim kadınlık rollerimiz arasında belki benzerlikler vardır ama farklı kadınlıklar olduğunu da görürüz. Yüz yıl önce içinde bulunduğumuz kültürde kadınların ev dışında çalışması ya da eğitimi konusundaki değişimi aynı biçimde erkeklerin değişen rollerinde de görebiliriz.

Toplumsal Cinsiyete Dayalı İş Bölümü

Cinsiyete dayalı işbölümü "kadınların ve erkeklerin ne yapması gerektiği ya da neleriyapabileceği hakkında toplumda yaratılmışolan fikirlere ve değerlere dayanarak, kadınlara ve erkeklere farklı roller, sorumluluklar ve görevler yüklenmesini ifade eder." (Bhasin, 2003:27). Bu işbölümü nedeniyle kadın ve erkeklerin farklı günlük işleri, sorumlulukları ve zaman kullanımları vardır. Kadınların işleri, rolleri ve kimlikleri üreme (çocuk doğurma) ve aileiçinde yapılan işler temelinde belirlenirken, toplumsal ve

kamusal alanda yapılan işler asıllararak erkeklerin işi olarak görülür. Erkek egemenliği altında bu işbölümü, kadınlarıbağımlı, ikincil ve dezavantajlı kılar.

Toplumsal Cinsiyete Dayalı İş

Kadınlar ve erkekler gün boyu farklı işler yaparlar. Kadınlar genellikle uzun saatler boyunca ve daha fazla çalışırlar. Kadınların yaptığı işler daha çeşitlidir ve birden fazla işi aynı anda yaparlar.

Ailedeki işler kadınlar tarafından yapılır. Erkeklerin işleri genellikle evin dışındadır.

Kadınlar uyumaya daha az zaman ayırırlar.

Erkeklerin daha fazla boş zamanı vardır.

Karar vermek gerektiren işleri daha çok erkekler yapar.

Bu işbölümü sonucu kadınlar

Kaynağa (para, kredi, eğitim, istihdam, boş zamana,)

Seçme sansına: (denetim, özerklik, yaşam alternatifleri oluşturma)

Karar alma yetkisine

Daha az sahip olurlar

Toplumsal Cinsiyet Roller

Toplumsal cinsiyet rolleri, aynı dünyayı kadın ve erkek olarak farklı biçimde yaşamamıza neden olan:toplumda kadına ve erkeğe yüklenen ve onlardan beklenen farklı düşünce, duyuşve davranışkalıplarını ortaya koyar.

Bu roller, din, kültür, etnik, sınıf, yaşgibi değişkenlere bağlı olarak da farklar göstermektedir.Kadınlarla erkeklerin toplumsal işbölümü içindeki rollerine genel olarak bakmamız gerekir. Bu sayede kadınlara atfedilen rol ve konumlar aracılığıyla cinsiyete dayalı işbölümünün nasılda kadınların aleyhine sonuçlara yol açtığını görebiliriz.

Bir toplumda yerine getirilen tüm işleri üç gruba ayırabiliriz. Bunlar, üretim, üreme ve yeniden üretim ve kamusal ve topluluk işleridir.

Üretim ve Kadınlar

- Ekonomi içindeki tüm mal ve hizmet üretimini kapsar.
- Ekonomik açıdan sonuçları itibariyle milli hâsıla hesaplamalarına dâhil edilen etkinliklerdir. Sonuçları hesaplamalara dahil edilmesine karşın, bu tutarın içindeki kadın emeği kayıt dışıdır. (Ücretsiz aile işçiliği, çiftçilik, aile işletmelerindeki kadın emeği)
- Üretken olarak adlandırılan işlerdir.
- Üretim alanı daha çok erkeklerin alanı olarak görülür.

Kadınların üretim alanına girişini sınırlayan, onları bu alanın kıyısında tutan, katıldıkları halde varlığını ikincilleştiren, değersizleştiren ve görünmez kılan. Sosyal güvenlikden yoksun bırakan cinsiyete dayalı bir işbölümü vardır.

Kadınların Üretim Alanında Yaptıkları İşler

- Tüm dünyada tarımsal emeğin büyük bir kısmını kadınlar oluşturur. Bunların neredeyse tamamı ücretsiz aile işçisidir.
- Kentlerde de babalarının ya da kocalarının dükkânlarında ücretsiz aile işçisi olarak çalışırlar.
- Kadınlar evde parça başına fason üretim yaparlar.
- Kayıt dışı sektörlerde çoğunlukla kadınlar çalışır.
- Savaş dönemlerinde üretime katkıda bulunmaya çağırılan kadınlar savaş bittikten sonra evlerine gönderilir.

Kadınların Üretim İçindeki Konumu

- Kadınların çoğu ev dışında çalışma kararını almada özgür değildir. Çalışıp çalışmayacaklarına ya da nerede çalışacaklarına onlar adına genellikle eşleri ya da babaları karar verir.
- Kadının çalışması asli bir faaliyet olarak görülmez, çoğu kadın evleninceye ya da çocuk doğuruncaya kadar çalışır.
- Kadınlar daha çok “kadın işi” olarak görülen alanlarda düşük ücretli ve düşük statülü işlerde çalışırlar.
- Kadınlar çalışırken de ayrımcılığa maruz kalırlar: işe alınma, yükselme, sosyal haklardan yararlanma gibi.
- Serbest çalışanlar arasında da kadınlar daha az sayıdadır. Girişimcilik deneyimi, kredilere ulaşma, ticari ve sosyal bağlantılar açısından dezavantajlıdırlar.

Yeniden Üretim ve Kadınlar

Hane halkının bakımı ve varlığını sürdürmesini sağlayan işler: çocuk ve yaşlı engelli ve hasta bakımı, yiyecek üretimi, kırsal alanda yakıt ve suyun eve getirilmesi, evin temizlik ve düzeninin sağlanması, alışveriş gibi.

- Kadının toplumdaki yerine dair egemen ideoloji “kadının yeri evidir” der.
- Kadının asli rolü annelik ve ev kadınlığı olarak görülür.
- Aile içinde ve evde yapılan işler ekonomik olarak değerli ve üretken işler olarak kabul edilmez.
- Evde yapılan işler “çalışma” sayılmaz.

Kadının evde yaptığı işleri değersizleştiren erkek egemen sistem bu noktada kadınları hem, ev ve aile merkezli bir yaşama mahkum etmekte hem de hanehalkının bakımı ve yeniden üretimini kadınlara yaptırmaktadır. Değersizleştirilerek görünmez kılınan kadın emeği aynı zamanda İş Kanunu çerçevesinde sosyal güvenlikten yoksun bırakılmakta ve maliyetsizleştirilmektedir.

Topluluk işleri ve Kamusal işler

Akrabalık ve topluluk ilişkilerinin sürdürülmesi, düğün, ölüm gibi törenler, çeşitli kutlamalar, kadınlar arası ve topluluk için enformel ağlar oluşturulması gibi genellikle gönüllü işlerden oluşur. Cinsiyete dayalı işbölümü içinde bu işler kadına yüklenmiştir. Bir tür kadınlık becerisi sayılan bu işler, kadınların topluluk içinde statü kazanmasını da getirmektedir. Bunun karşılığında, geniş ölçekli kamusal işler ise erkeklerin denetimindedir. Siyasi faaliyetler, örgütlü sosyal faaliyetler, sağlık, eğitim gibi kamusal hizmetlerin sunumundan kültürel faaliyetlere kadar geniş bir alan erkeklerin denetimindedir. Kadınlar bufaaliyetlere eşitsiz olarak katılırlar. Yasalar, kurallar, ideolojiler, inançlar ve gelenekler kadınların bu alanlara girişini denetler. Dolayısıyla kadınların bu alanlara katılımının oldukça sınırlı olduğunu görürüz. Kadınların dışlandıkları en önemli alan, toplumun bütünü ve bu arada kadınları da doğrudan etkileyen ekonomik ve toplumsal kararların alındığı siyasi alandır. Yani kadınların tüm toplumsal yaşam içinde en az buldukları yerler, parti ve sendika gibi örgütler ile temsili meclisler ve diğer siyasi karar ve uygulama organlarıdır. Kadınlar, toplumsal refah üretimi ve kaynakların dağılımını belirleyen kararları almak şöyle dursun, etkilemekten dahi uzaktır. Bu nedenle bu kararlar şimdiye kadar hep erkekler tarafından, erkek bakışıyla, erkeklerin temel ihtiyaçları ve talepleri üzerinden alınmışlardır.

Kadınlar dünyadaki toplam islerin 2/3'ünü yapıyor. Kadınlar dünyadaki toplam gelirin 1/10'unu kazanıyor. Kadınlar dünyadaki okur-yazar olmayan nüfusun 2/3'ünü oluşturuyor. Kadınlar dünyadaki toplam mülkiyetin 1/100'ünü sahipler.

Toplumsal Cinsiyet ilişkisi

Toplumsal cinsiyet ilişkileri kavramı, kadınlarla erkekler arasındaki işbölümü, roller ve kaynakları da içeren eşitsizlik yaratan güç ilişkilerini ifade eder. Toplumsal cinsiyet nasıl kültür, zaman ve mekân içinde değişirse, toplumsal cinsiyet ilişkileri de değişir. Örneğin; Cumhuriyetin kuruluş yıllarında kadınlar medeni yasa ile çalışma ve kamusal alana çıkma hakkı elde etmişler, ancak erkek egemenliğinin aile içinde sürmesini sağlayan düzenlemelerle de erkeklerle bağımlı kalmışlardır. Yeni medeni yasa düzenlemesi ile hanenin reisliği ve kadının çalışması üzerindeki koca denetimine son verilmiştir. Böylece yeni toplumsal cinsiyet ilişkileri düzeni oluşmuştur. Toplumsal cinsiyet ilişkileri, yasalarla, geleneklerle, göreneklerle, toplumsal ilişkiler içinde düzenlenir. Bunun sonucunda kimlerin hangi alanlarda çalışacakları, kadınların ve erkeklerin hakları, rolleri, konumları belirlenir. Bu noktada toplumsal cinsiyet ilişkileri sınıf, hane, etniklik, kast gibi toplumsal ilişkileri düzenleyen ve yapılandıran ilişkiler ve düzeyler arasındaki etkileşimde biçimlenir. Dolayısıyla belli bir tür toplumsal cinsiyet ilişkisi belli tür sınıf, etnik küme, ya da kültürel grup içinde işler. Topluluğun kuralları, töreleri kadınların bağımlılığını artırabilir. Tek eşlilik yasal norm olmasına rağmen, çok karıllığı onaylanan dinsel topluluklar içinde

kadının bağımlılığı daha artabilir. Sonuç olarak toplumsal cinsiyet ilişkileri farklı sınıflar, farklı kültürel, etnik ve dinsel toplulukların içinde farklı biçimlerde işler ve biçimlenir.

Ataerkil Sistem/ Bir Sosyal Sistem Olarak Erkek Egemenliği

Erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenliğini anlatır. Toplumsal cinsiyet ilişkilerini biçimlendiren güç ilişkilerini erkek egemenliği olarak adlandırabiliriz. Zira erkek egemenliği sadece kadınlar üzerinde egemenlik kurmaz, aynı zamanda bir grup erkeğinde belli bir hiyerarşi içinde denetim altında tutulmasıyla işler. Erkek egemenliği kadınların emeklerini, bedenlerini ve kimliklerini denetim altında tutar. Kadınların emeği üzerindeki denetim ve sömürü, erkeklerin ataerkil sistemden maddi çıkar elde etmesini sağlar. Evde her sınıftan tüm erkekler, kadının ev içi emeğine el koyar.

Bütün bir sistem de hane halkının, çocukların, yaşlıların hastaların bakımı gibi evde yapılan ve karşılığı ödenmeyen bu işlerden (görünmeyen emek) beslenir. Bu durum ataerkil sisteme zemin yaratır. Kadınların bedeni ve doğurganlığı üzerindeki erkek denetimi, tek tek aile içindeki kadınların bedeni ve doğurganlığı üzerindeki bireysel erkek denetiminin dışında, inanç sistemleri, yasalar ve gelenekler tarafından da düzenlenir. Kadınların kaç çocuk sahibi olacağı, kürtaj hakkı, annelik konuları tam da bu denetimin odağındaki konulardır. Sorumluluğu toplum ve erkeklerle paylaşamadığı için Kadınların ikincil konumlarını sürdürmelerine neden olan annelik, aynı zamanda onlar için tek seçenek, tek kimlik olarak sunulur. Kadın bedenine yönelik denetim kadın cinselliği üzerindeki denetimle birlikte var olur. Kadınları erkeklerin cinsel arzu ve isteklerinin nesnesi olarak gören bu denetim mekanizması hane içinde kadınların cinselliklerinin sıkı denetimi ile ve aynı zamanda cinselliği denetleyen yasal ve ahlaki normlarla sürdürülür.

Bunun dışında kadınların nasıl giyinecekleri, nasıl yasayacakları, nasıl davranacakları erkek denetimine tabidir. Sokaklar, mekânlar bu denetimin uzandığı alanlardır. Günümüzde kadınların nerelerde gezebileceklerine, oturabileceklerine, eğlenebileceklerine, giyinebileceklerine ilişkin açık kurallar olmasa da, tüm kadınlar bilirler ki kentnin bazı mekânları, mahallenin bazı alanları onlara kapalıdır. Nerede, nasıl giyineceklerine dair yazılı olmayan kurallar kadınların canına mal olmaktadır. Sonuç olarak kadınların hareket özgürlüğü, yakınındaki erkeklerden başlayarak tüm erkeklerin denetimi altındadır. **Bu denetimi sürdürmenin en önemli aracı kadına yönelik şiddettir.** Aile içinde kadına yönelik şiddet bu denetimin sürmesini sağlamaktadır. Mülkiyet ve servet gibi kaynaklar üzerinde tam bir erkek egemenliği söz konusudur. Kadınlar tüm dünyada mülkiyetin % 1'ine sahipler ve gelirin ise % 10'unu almaktadır.

Ataerkil sistemin dayanakları aile, din, yasal sistem, iktisadi ve siyasi sistem, kitle iletişim araçları, eğitim kurumlarıdır. Kadınların mücadeleleri ile belirli kazanımlar elde edilmesine rağmen günümüzde, bu eşitsizliğin ve denetimin sürmesini sağlayan mekanizmalar, kurumlar, yasalar, ideolojiler hala yerli yerindedir.

Cinsiyetçilik

Cinsiyetçilik aynen ırkçılık gibi birisinin cinsiyetinden dolayı baskı, sömürü ve ayrımcılığa tabi tutulmasıdır. Erkek egemenliğinin sürdürülmesini sağlayan pratiklere cinsiyetçilik diyoruz. Kimi zaman bir davranış, kimi zaman bir kural ya da yasa, kimi zaman ise dil olarak karşımıza çıkıyor. Söz gelimi ise alırken erkek tercihi belirtmek cinsiyetçi bir uygulamadır.

Okullarda beden dersinde belli alanlara kızların alınmaması cinsiyetçi bir uygulamadır. Kadınların ikincilliğini sürdürmede dil de etkin bir silah olarak kullanılmaktadır. Kadınların akılsızlığını, beceriksizliğini vurgulayan ya da kadın cinselliğini aşağılayan sözleri hepimiz biliriz. "Saçı uzun aklı kısa, eksik etek" gibi deyimlerin ötesinde kadınları belirli bir yerde tutma, boyun eğdirme ve ikincilleştirme için dilin nasıl kullanıldığını deneyimlemeyen kadın yoktur!

Toplumsal Cinsiyet İhtiyaçları

Kadınların ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerinden çıkan ihtiyaçlardır. Erkeklerin ihtiyaçları genellikle toplumun ihtiyaçları ve insan ihtiyaçları olarak kabul edilir. "insanı erkek temsil eder." Kadınların ihtiyaçları ise çoğu kez hiç görülmez ya da ikincilleştirilir.

Pratik toplumsal cinsiyet ihtiyaçları: Kadınların cinsiyete dayalı işbölümü içindeki rollerinden kaynaklanır. Kadınların yeniden üretim rolleriyle ilgilidir ve bu rollerini pekiştirir.

Somut koşullardan çıkan, acil olarak hissedilen ihtiyaçlardır. Kadınların ikincil konumundan kaynaklandığı halde, bu ihtiyaçların karşılanması, kadınların ikincil konumunu değiştirmez. Örneğin annelik ve çocuklarla ilgili temel sağlık ve bakım hizmetlerinin sağlanması, barınma, gıda, çeşitli altyapı hizmetlerinin ucuz, kolay erişilebilir ve kaliteli olması gibi ihtiyaçlar, kadınların maddi koşullarını iyileştirmeye yarar ve onlardan beklenen toplumsal cinsiyet rollerini daha kolay yerine getirmelerini sağlar.

Stratejik toplumsal cinsiyet ihtiyaçları: Kadınların toplumdaki ikincil konumlarından çıkan ihtiyaçlardır. Bu ihtiyaçların karşılanması, kadınların ikincil konumunu değiştirici etki yapar. Kadınlarla erkekler arasındaki toplumsal ilişkinin dönüştürülmesini, temsil, katılım, üretim ve yönetimde eşit temsili hedefler. Toplumdaki cinsiyetçi işbölümünün değiştirilmesini, ev işleri ve çocuk bakımı yükünün paylaşılmasını, kamusal bir sorumluluğa dönüştürerek ortadan kaldırılmasını, çocuk doğurma konusunda kadınlara seçim hakkını, kaynaklara ve olanaklara (kredi vb.) ulaşım hakkını, erkek şiddeti ve kadınlar üzerindeki erkek denetimine karşı tedbirler alınmasını sağlayacak dönüşümleri içerir.

Burada önemle vurgulanması gereken nokta şudur: bu iki tür ihtiyaç arasında sıkı bir bağlantı vardır. Kadınlarla yapılan her faaliyet, kadınların içinde buldukları kötü koşulların düzeltilmesi talebini içermelidir, ancak aynı zamanda stratejik ihtiyaçlar göz

önüne alınmadığı takdirde, yani kadınların durumunu uzun vadede değiştirecek bir hedef konmadığı sürece, bu tür ivedi iyileştirmeler son derece sınırlı bir etkiye sahip olur ve sonuçta kadınların verili toplumsal rollerinin pekiştirilmesine yol açabilir.

2.3 TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI BÜTÇE / Eşitlikçi Bütçe

Devlet bütçeleri hükümetlerin en önemli politika aracıdır.

Bütçeler iktisadi, siyasi, toplumsal öncelikleri yansıtır.

Kamusal ihtiyaçlar devlet ve diğer kamu kuruluşlarınca yerine getirilir. Devletin bu hizmetleri yerine getirebilmesi için birtakım harcamalar yapması (kamu giderleri) ve gelir toplaması (kamu gelirleri) gerekmektedir. Devlet, bu hizmetleri yaparken hangi ihtiyaçlar için ne kadar harcama yapacağını, harcamanın hangi gelir kaynaklarıyla sağlanacağını ve bunların yaratacağı olumlu ve olumsuz sonuçları bilmek zorundadır. Yapılan giderlerin ve sağlanan gelirlerin birbirine denk olması gerekir. Bu dengeyi sağlayan araç bütçedir.

Her türlü politikanın başarılı bir biçimde uygulanabilmesi, hangi amaçlar için ne kadar kaynak ayrıldığına bağlıdır. İzlenen makroekonomik politikaların, ve sunulan kamu hizmetlerinin toplumdaki sonuçlarının cinsiyet boyutu vardır. Kadınlar ve erkeklerin ihtiyaçları, tercihleri, öncelikleri farklıdır. Bu farklılıklar politika tasarlanırken ve uygulanırken göz önüne alınmalıdır.

Kadınlar ve erkeklerin toplum içinde ekonomik ve sosyal konumları farklıdır ve dolayısıyla devletin yahut belediyelerin iktisadi faaliyetleri kadınları ve erkekleri değişik şekilde etkilemektedir. Cinsiyete duyarlı bütçe, cinsiyet boyutunun bütçe politikalarına dahil edilmesidir.

Cinsiyete duyarlı bir bütçe ile gerek yetişkin kadınların ve kız çocuklarının gerekse yetişkin erkeklerin ve erkek çocuklarının gereksinimlerinin ve haklarının eşit şekilde dikkate alınması temin edilir.

Klasik cinsiyet eşitliği politikaları ve pozitif ayrımcılık uygulamaları kadınların toplum içindeki yerlerinin iyileştirilmesi ve eşitsizlikle mücadele edilmesi bakımından son derece önemli politika alanları olarak karşımıza çıksa da kadınların yaşamlarında kayda değer bir fark yaratmak ve cinsiyet eşitliği hedefine ulaşmak için ana akım politikalara Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme uygulanması gerekmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği kapısının anahtarı, cinsiyete duyarlı bütçe anlayışıdır.

Kadınların ve erkeklerin toplum içindeki farklı rolleri, farklı konumları ve ekonomik ve sosyal durumlarındaki farklılıklar, kamu politikalarının ve kamu bütçesinin kadınlar ve erkekler üzerinde değişik sonuçlar doğurmasına yol açmaktadır. Cinsiyete duyarlı bütçeleme, cinsiyet eşitliğine ve kadınların güçlendirilmesine yönelik politikaların, politika belirleme faaliyetlerinin, bütçeleme ve planlama alanlarının merkezine taşınmasını amaçlayan bir stratejidir.

Bütçeler oluşturulurken genellikle cinsiyet faktörü hesaba katılmamaktadır.

Bütçenin cinsiyet açısından tarafsız olduğu varsayılmakta ve genelde ekonomi politikalarının özelde bütçe politikalarının kadınları ve erkekleri aynı şekilde etkilediği düşünülmektedir.

Bu tarafsızlık cinsiyeti göz ardı etmektedir.

Bütçelerin ve politikaların kadınlar ve erkekler üzerinde farklı etkilerini belirlemenin önemini göz ardı etmek var olan eşitsizliği yerleşik hale getirmektir. «Hükümet politikaları toplumsal cinsiyet eşitsizliğini azaltıyor mu, sürdürüyor mu, artırıyor mu?», «Vergilendirme politikaları kadınları ve erkekleri nasıl etkiliyor» sorularına cevap vermeye çalışarak işe başlamak gerekmektedir.

Cinsiyete Dayalı Bütçe Neden Gerekli?

Eğer toplumsal eşitlik pratikte hayata geçirilecekse bütçeler cinsiyet esasıyla hazırlanmalıdır.

Kamu kaynaklarının kadınlar göz ardı edilerek paylaşılması cinsiyet eşitsizliğini teşvik edip geliştiriyor.

Kadınların toplumdaki dezavantajlı durumunun ortadan kaldırılması için; bütçelerin ve dolayısıyla kamu hizmetlerinin cinsiyet farklılıkları gözetilerek düzenlenmesi gerekiyor, Toplumun kolektif ihtiyaçlarını karşılamak için planlanan merkezi bütçenin, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik sistemi, istihdam, ulaşım başta olmak üzere tüm alanlarda cinsiyetler arası eşitsizliği ortadan kaldıracak biçimde planlanmadığı takdirde kadına yönelik ayrımcılığın önüne geçmek mümkün olmayacaktır.

Kadınların güçlendirilmesi ve cinsiyetler arası eşitsizliğin giderilmesi için toplum kaynaklarının adil olarak ve cinsiyet eşitliği finansmanı ve kadının güçlendirilmesi perspektifi ile dağıtılması gerekmektedir.

Cinsiyete Duyarlı Bütçelerin Faydaları Nedir?

Cinsiyet eşitliğinin sağlanması:Toplumsal kaynakların kadınlar ve erkekler arasında hakça dağıtılması meselesini önemli bir politika hedefi haline getirir. Cinsiyet eşitliği hedefine ulaşılabilmesi için kadınlar ve erkekler açısından varılan sonuçların eşit olması gerekir. Kamu finans ve politikaların cinsiyetle ilişkili yönlerini belirginleştiren cinsiyete duyarlı bütçeleme yaklaşımı, bilinçlendirme, cinsiyetle ilgili konuların anlaşılması ve cinsiyet eşitliği konusundaki çalışmaların daha iyi sonuç vermesi için siyasi karar zemininin hazır edilmesi açısından temel bir strateji niteliğindedir.

Kadın haklarının kazanılması hedefine ulaşılması:Kadın haklarının kazanılması, hakların yeterli kaynağa sahip politikalar haline dönüştürülmesine bağlıdır. Cinsiyete duyarlı bütçelemede amaç, politika taahütleri arasındaki boşlukları kadın haklarına ayrılan kaynaklara bakarak değerlendirmektir.

Fakirliğin azaltılması:Fakirliğin kadınlar üzerindeki etkisinin daha şiddetli olduğu artık kabul edilmektedir. Bu alandaki mücadelede kadınların ihtiyaçları eşit şekilde ele alınmadığı takdirde fakirliği azaltma amaçlı politikaların başarıya ulaşmama riski büyüktür.

Şeffaflığın artırılması:Uluslararası çevrelerin, AB'nin ve tek tek ülkelerin cinsiyet eşitliği taahhütlerinin ve cinsiyet eşitliği hedefine ulaşılması amacıyla tahsis edilen kamu fonlarının miktarının belirgin kılınması açısından cinsiyete duyarlı bütçeleme etkili bir araçtır. Bu yaklaşımla ne kadar para tahsis edildiği ve tahsis edilen miktarın ne kadarının harca edildiği takip edilerek hem hesap verilebilirlik hem de şeffaflık artırılmaktadır.

Politik hedeflerin tutturulması:Cinsiyete duyarlı bütçeleme yaklaşımı, sağladığı araçlarla cinsiyet eşitliği hedeflerinin ne ölçüde tutturulduğunu takip etme imkanı sunmaktadır.

Katılımcılığın geliştirilmesi:Cinsiyete duyarlı bütçeleme, bütçelerin hazırlanması ve kabul edilmesi sürecinde kamuya danışılması ve kamunun katılımının sağlanması süreçlerine ve bu süreçlerin sonuçlarının ve etkilerinin takip edilmesine katkı sağlayacaktır.

BM Kadın Fonu (UNIFEM) Tarafından Kabul Edilen Yararlar

Son yıllarda, başta AB ülkeleri olmak üzere dünyanın gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerinin üzerine çalışmalar yaptığı "cinsiyete duyarlı bütçe" kamu kaynaklarının hakça kullanımını ve harcamaların kadın erkek eşitsizliğinin ortadan kaldırılmasına yönelik yapılmasını öngörmektedir;

AB Parlamentosu, 2003 yılında kabul ettiği bir dizi kararla kamu politikalarının kadınlar ve erkekler üzerinde etkilerinin izlenmesini, kamu bütçelemesinin her aşamasında cinsiyetler arası eşitlik perspektifinin hakim olmasını, gelir ve harcamaların cinsiyet eşitliğini sağlayacak biçimde yapılandırılmasını öngörmektedir.

AB Avrupa –Akdeniz Ortaklığı EUROMED faaliyeti olarak 14-15 Kasım 2006 tarihinde İstanbul'da toplanan Bakanlar Konferansı'nda alınan İstanbul Kararlarının sonuç belgesinin 11 g maddesi "Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe girişimleri izlemek ve hem ulusal hem de yerel seviyede yoksulluğu azaltıcı daha etkili stratejiler sağlamayı" kararlaştırmıştır.

2008'de Türkiye BM Kadın Statüsü toplantısında ortaya çıkan metin "bütçenin duyarlılık açısından izlenmesi, değerlendirilmesi" gibi bağlayıcı kararları içermektedir. Türkiye'nin imzaladığı metin üye ülkelere "Cinsiyete Duyarlı Bütçe" çalışmaları konusunda görev vermektedir. Tüm bakanlık bütçeleri toplumsal cinsiyete duyarlılık temelinde hazırlanmalı ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleşmesi sağlanmalıdır.

2.4 KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Kadına yönelik şiddet, kadının toplumdaki ikincil konumuna dayalı olarak kadına uygulanan her türlü şiddet eylemi ya da tehdididir. Kamusal ve özel alanda gerçekleşen, "Kadınların fiziksel, cinsel, duygusal zarar görmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan, her türlü cinsiyet temelli şiddet eylemi veya bu eylemin yapılacağına dair tehdit ya da zorlama ve keyfi olarak özgürlüğün kısıtlanması" olarak tanımlanmaktadır. (Birleşmiş Milletler'in 1993 yılında kabul ettiği Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi)

"Cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi sonuçlanma olasılığı olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır." (DSÖ, 1993)

"Kadının fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanması muhtemel olan, bu tip hareketlerin tehdidini, baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, ister toplum önünde olsun, ister özel hayatta meydana gelmiş olsun cinsiyete dayalı her türlü şiddettir." (Pekin, 1995)

AİLE İÇİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Aile içinde meydana gelen, cinsiyete dayalı, kadın üzerinde baskı ve üstünlük kurmayı amaçlayan, tehdit, dayatma, kontrol içeren; psikolojik, cinsel, ekonomik, fiziksel zararlarla sonuçlanan, kadının insan haklarını ihlal eden her türlü eylemdir.

Aile içinde kadına yönelik şiddet; her yaştan, her öğrenim düzeyinden, her gelir düzeyinden, bekar, boşanmış, evli, her ülkeden kadının gerçeğidir. Tüm dünyada kadınlara kocaları, babaları, erkek kardeşleri ya da sevgilileri tarafından şiddet uygulanmaktadır. Aile içinde kadına uygulanan şiddet, gerek şiddet uygulayan gerek toplum ve kimi zaman da şiddete maruz kalan kadın tarafından meşru kabul edilmektedir. Ayrıca kadınlar yaşadıkları şiddetin sorumlusu olarak görülmekte, şiddetin hak edildiği inancı toplumda yaygın biçimde varlığını sürdürmektedir.

Aile içinde kadına yönelik şiddet en yaygın, olmasına rağmen en fazla göz ardı edilmiş insan hakkı ihlalidir. Aile içinde kadına yönelik şiddetin, şiddet uygulayan kişinin akıl veya ruh sağlığının bozuk olması, eğitim seviyesinin düşük olması, işsizlik, ekonomik sıkıntılar, alkol, stres, gibi bireysel faktörlerden kaynaklandığı görüşü yaygındır. Kimi durumlar için geçerli olsa da bu görüş, dünyadaki yaygınlığına bakıldığında aile içi şiddet olaylarının tümünü açıklayamamaktadır.

Aile içinde kadına yönelik şiddet, bireysel nedenlerden öte daha genel sistemlerle açıklanabilecek bir olgudur. Aile içi şiddet cinsiyet kökenlidir; yani temelini cinsiyetlerin toplumsal hayattaki eksik ve kusurlu yapılanışından alır. Buna göre erkeğin uyguladığı şiddete neden olan, erkeğin kadından daha üstün ve kadın üzerinde baskı kurmasının doğal bir hak olduğuna inanılmasıdır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre, dünyanın çeşitli yerlerinde yapılan 48 nüfus araştırması, yüzde 10 ile 69 oranında kadın, hayatlarının bir döneminde erkek partnerleri tarafından fiziksel şiddete maruz bırakıldığını ortaya koymaktadır.

Öte yandan dünyanın birçok ülkesindeki çalışmalar, cinayete kurban giden kadınların, sanılanın aksine yabancılar tarafından değil, daha çok kocaları veya erkek arkadaşları ya da yakın akrabaları tarafından öldürüldüğüne işaret etmektedir.

Birleşmiş Milletler Uluslararası Kadın Fonu, dünyada ki kadın cinayetlerinin yarısında katilin, öldürülen kadının halihazırdaki eski eşi veya sevgilisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'de her üç kadından biri fiziksel şiddet görmektedir. Yüksek öğrenim gören altı erkekten biri eşine fiziksel şiddet uygulamaktadır.

Arjantin'den Bangladeş'e, İsrail'den Peru'ya dünyanın birçok yerinde ailenin kadın üyelerini aile namusunu kirlettikleri gerekçesiyle öldüren erkekler ya hiç cezalandırılmamakta ya da hafif bir ceza ile kurtulmaktadır.

Hindistan'da ise her sene 15.000 kadın, kocaları ya da kocalarının aileleri tarafından çeyizleri yeterli görülmediği için öldürülmektedir.

Avrupa Konseyi tarafından yayınlanan bir rapor, Avrupa'da her gün 5 kadından 1'inin şiddet kurbanı olduğuna değinmektedir.

Avrupa Konseyi'nin İngiltere'de aile içi şiddetin yaygınlığını ölçmek üzere yaptığı 10 ayrı çalışmanın analizi, ülkede her 4 kadından 1'inin hayatları boyunca aile içi şiddete maruz kaldıklarını ve % 6 ile 10 arasında kadının da verili sene (2002) içerisinde aile içinde şiddet yaşadıklarını ortaya koymaktadır.

Ülkemizde de Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı tarafından 1994 yılında tamamlanan "Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları" adlı araştırmanın sonuçlarına göre görüşülen kadınların % 61'i çok uzun süredir şiddete maruz kalıyorken, kocalar da %30 oranında karılarına şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir. Araştırmanın bir başka çarpıcı sonucu da ülkemizde ilk şiddet davranışının % 57 oranında evliliğin ilk günlerinde başladığıdır.

Her üç kadından en az biri ya da başka bir deyişle yaklaşık bir milyar kadın hayatlarının bir noktasında fiziksel şiddet görmüş, seks yapmaya zorlanmış ya da farklı bir biçimde tacize uğramıştır. Bunu yapan genellikle kendi ailesinden veya tanıdığı biri olmaktadır.

(L Heise, M Ellsberg, M Gottemoeller, 1999).

Kanada'da aile içi şiddetin maliyeti, tıbbi bakım ve verim kaybı dahil yılda 1.6 milyar dolardır. (UNICEF 2000)

ABD'de her 15 saniyede bir kadın, genellikle kocası veya partneri tarafından dövülmektedir. (Dünya Kadınları hakkında BM Çalışması, 2000)

İspanya'da 2000 yılında her beş günde bir kadın erkek partneri tarafından öldürülmüştür. (Joni Seager, The Atlas of Women)

Kadınların yaklaşık %47'si ilk cinsel ilişkilerinin zorla olduğunu bildirmektedir. (WHO 2002)

Rus hükümet dışı örgütlere göre, Rusya Federasyonu'nda 36.000 kadın her gün kocaları veya partnerleri tarafından dövülmektedir. (OMCT 2003)

Britanya'da haftada yaklaşık 2 kadın partnerleri tarafından öldürülmektedir.

(Joni Seager, 2003)

Aile İçinde Kadına Uygulanan Şiddeti Ortaya Çıkaran ve Pekıştiren Faktörler

Çok sayıda toplumsal faktör, aile içinde kadına uygulanan şiddeti ortaya çıkarmakta, meşrulaştırmakta ve pekıştirmektedir.

Kültürel Faktörler:

Kadın ve erkeğe yüklenen roller ve beklentiler
Erkeğin kadın üzerinde söz hakkı olduğu inancı
Erkeklerin şiddeti uygulamasının normal olduğu görüşü
Evlilik gelenekleri (başlık parası, çeyiz)
Ailenin özel alan olduğu ve bu alanın erkeğin kontrolünde olduğu görüşü

Ekonomik Faktörler:

Kadının ekonomik olarak erkeğe bağımlı hale getirilmesi
Kadınların paraya ulaşım sınırlılığı
Mülkiyet hakları, sosyal güvence, boşanması sonrası ekonomik haklar vb konularda yasal ayrımcılık
Çalışma hayatına katılımda yaşanan güçlükler
Kadınlara eğitimde eşit fırsat tanınmaması
Kadınlara yüklenen ev içi sorumlulukların toplumla ve erkeklerle paylaşılmaması.

Yasal Faktörler:

Kadının yasalarda ve uygulamalarda ikincil yasal statüsü
Boşanma, velayet, mirasa ilişkin yasalar
Aile içi şiddet ve tecavüzün yasal tanımlamaları
Eğitimsizlik
Polis ve hakimlerin yeterince duyarlı olmaması

Politik Faktörler:

Yetkili pozisyonlarda, politika, sağlık, medya ve hukukta kadın temsiliyetinin azlığı
Aile içi şiddetin ciddiye alınmaması
Ailenin, devletin müdahale alanı içinde yer almadığı görüşü
Kadınların politik sistem içinde yer alamaması

Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet: “Özel Alan” Sorunu mudur?

Yapılan birçok araştırma, aile içinde kadına yönelik şiddetin yaygınlığını net bir şekilde ortaya koyarken, toplumsal düzeyde bu şiddet biçimi diğerleri arasında en “Görünmez” ve meşrulaştırılmış olanıdır. Bunun temel sebebi, erkeğin ailede ya da

sevgililik ilişkisi içerisinde kadına uyguladığı şiddetin, “Özel Alan” a yani kamusal alanın dışına ait olduğu ve üçüncü kişilerin, kamu kurumlarının ve yasa koyucuların yetki alanının içine girmediği varsayımdır.

Bir başka deyişle, kadınların aile içinde ya da sevgililik ilişkileri içinde yaşadıkları dayak, yaralanma, tecavüz, tehdit, dayatma, zorlama, baskı, hakaret ve aşağılanma sırf “Özel Alan” da, yani kişiler arası ilişkilerde yaşandığı için toplumsal bir sorun olarak kabul edilmemektedir.

Konunun daha açık olması bakımından evlilik içi cinsel şiddet örneği üzerinden gidelim. Kadına yönelik şiddete dair kayda değer bir duyarlılığın görülmediği ülkelerde dahi bir erkeğin bir kadına tecavüzü yasalar çerçevesinde suç kabul edilmektedir. Hatta bir çok hukuksal sistemde tecavüz mağduru kadının evli olması durumunda bu ceza ağırlaştırılmaktadır. Fakat evlilik içi tecavüz, yani kocanın karısıyla onun rızası dışında cinsel ilişki kurması, ancak son yıllarda ceza yasalarına girmiştir.

Yabancı bir erkeğin bir kadına tecavüzünü cezalandırırken, kocanın karısına tecavüzünü ceza konusu yapmayan hukuksal sistemlerin ardında, kadının erkeğin mülkü olduğu ve bir erkek bir kadına tecavüz ettiğinde aslında başka bir erkeğin mülküne ve mülkiyet haklarına saldırıda bulunduğu görüşü vardır. Benzer bir mantık, kadına karşı işlenen cinsel suçların kadının bedenine yönelik değil, topluma yönelik işlenmiş suçlar olarak değerlendirildiği ceza hukuku sistemlerinde de bulunmaktadır. Doğal olarak bu hukuksal ve toplumsal yapılarda, kocanın karısı üzerinde uyguladığı her türlü–fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik–şiddet, kadın zımni olarak kocasının mülkü kabul edildiği için sorunsallaştırılmadığı gibi cezai bir yaptırıma da maruz kalmamaktadır.

Aynı şekilde yabancı bir erkeğin hiç tanımadığı bir kadına dayak atması ne toplumsal olarak ne de hukuksal anlamda hoş görülmezken, erkeğin kadına ev içerisinde şiddet uygulaması kabul edilebilir görülmektedir. 2003 yılında Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından tamamlanan Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırmasına göre, araştırmaya dahil edilen kadınların % 39'u kadının yemeği yakması, kocasına karşılık vermesi, parayı lüzumsuz yere harcaması, çocuklarının bakımını ihmal etmesi ve cinsel ilişkiye girmeyi reddetmesi gibi durumlardan en az birinin gerçekleşmesinin, kocanın karısını dövmesi için haklı gerekçe oluşturacağını söylemiştir.

Bu anlamda, dünyada 1970'lerden itibaren, ülkemizde ise son 20 yıldır gelişen kadın hareketinin temel kazanımlarından biri; aile içinde kadına yönelik şiddetin, aile ve karı-koca arasındaki ilişkilere, yani “Özel alan” a ait bir sorun değil; kamu sağlığını, insan haklarını ve ceza hukukunu ilgilendiren, bu nedenle de kamusal alanda tanımlanması ve ele alınması gereken bir sorun olduğu görüşünün yaygınlaşmasıdır demek çok yerinde olur. Ülkemizde bu görüş çerçevesinde kadın örgütlerinin sürdürdükleri aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadelenin en somut başarılarından biri, hala aksayarak uygulanıyor olsa da 1998 yılında çıkarılan ve şiddet uygulayan

erkeğin evden uzaklaştırılmasına olanak sağlayan “4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun” ve onu Mart 2012 tarihinde takip eden ve 4320 sayılı yasanın yerine ikame edilen 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanundur.

Aile İçinde Kadına Uygulanan Şiddete İlişkin Yaygın Yanlış İnanışlar

Aile içinde kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran bazı yaygın yanlış inanışlar mevcuttur. Bu yaygın inanışların bazıları şunlardır:

Aile içinde kadına yönelik şiddet abartılan bir durumdur. İstatistikler, aile içinde kadına uygulanan şiddetin tüm dünyada yaygın biçimde var olduğunu göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün aile içinde kadına yönelik şiddeti öncelikli sağlık problemi olarak değerlendirmesi bunun temel bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Aynı örgütün verileri, dünyanın çeşitli yerlerinde yapılan 48 nüfus araştırması yüzde 10 ile 69 oranında kadının hayatlarının bir döneminde erkek partnerleri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını ortaya koymaktadır. Aile içinde kadına yönelik şiddetin Türkiye'deki durumunu Kadın Dayanışma Vakfı'nın 1995 yılında Ankara'da yaptığı araştırma açıkça göstermektedir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre her 3 kadından biri aile içinde fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Yine aynı araştırma kadınların %97'sinin cinsel, psikolojik, ekonomik şiddetin birine ya da bir kaçına birden maruz kaldığını göstermektedir. Kadın cinayetlerinde ise 2012 verilerine göre%1400 oranında artış olduğu ifade edilmektedir.

Aile içinde kadına yönelik şiddet, sadece aile sorunudur. Aile içinde kadına yönelik şiddet pek çok kadının sakat kalmasına, ölmesine, eğitim olanaklarından yoksun kalmasına, üretici konuma geçememesine neden olmaktadır. Tüm bunlar kadının insan haklarına, toplum sağlığına, ekonomik ve sosyal gelişmeye darbe vurmaktadır. Dolayısıyla aile içinde kadına yönelik şiddet sadece aile sorunu değil, başta kadınlar olmak üzere tüm toplumu etkileyen ciddi bir toplumsal sorundur. Bu nedenledir ki 1980'lerden sonra pek çok ülkede aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele devletin temel görevleri arasında değerlendirilmiş ve bundan hareketle şiddetle mücadele için ulusal eylem planları ortaya konmuştur.

Aile içinde kadına yönelik şiddet düşük gelirli ve eğitimsiz kadınların sorunudur. Bu yaygın kanının oluşmasının temel nedeni kadın danışma merkezlerine ya da sosyal servislere başvuran kadınlarının birçoğunun eğitim olanaklarından mahrum bırakılmış düşük gelirli olmalarıdır. Eğitim ve gelir seviyeleri yüksek olan kadınlar yaşadıkları şiddetle sosyal servislere başvurmadan da mücadele edebilmektedir. Yapılan çalışmalar her gelir ve eğitim düzeyinden kadının aile içinde şiddete maruz kalabildiğini göstermektedir. Kadının gelir ve eğitim düzeyinin yüksek olması, şiddete maruz kaldığının bilinmesi halinde ekonomik ve sosyal alandaki statüsünü olumsuz yönde etkileyeceğine ilişkin kaygılarını arttırmakta ve bu kaygı yaşadığı şiddeti gizlemesine neden olabilmektedir.

Aile içinde şiddet gören kadın bunu ister, hak eder. Şiddete maruz kalan

kadınların, uzun yıllar yaşadığı şiddete boyun eğmek zorunda bırakılması çoğu insan tarafından kadının yaşadığı şiddeti hak ettiği veya şiddetten hoşlandığı şeklinde yorumlanır. Oysaki pek çok kadın şiddetten hoşlandığı için değil; kocasının kendine veya çocuklarına zarar vermesinden, sokakta kalmaktan, karşılaşacağı toplumsal baskılardan veya bir destek mekanizması olmamasından ötürü şiddet ortamından uzaklaşmamaktadır.

Uygulanan şiddet, kadının kendine olan güvenini azaltmakta, kadının hiçbir şey yapamayacağını düşünmesine ve geleceğinden endişe duymasına ve böylece mücadele azminin azalmasına neden olmaktadır. Ayrıca kadının, yaşadığı şiddete karşı koyma girişiminde bulunması (şiddete maruz kaldığında bağırarak, yakınlarına, karakola haber vermek, yasal haklarını kullanmak, evden ayrılmak ya da boşanma davası açmak gibi) şiddet uygulayan kişi tarafından tahrik edici neden olarak değerlendirilerek yeni bir şiddet bahanesi haline de getirilebilmektedir. Hiç kimsenin şiddete maruz kalmaktan hoşlanmayacağı ve hiç kimsenin şiddeti hak etmediği unutulmalıdır. Toplumsal cinsiyet rolleri nedeni ile erkek şiddetinin normal olduğu görüşü de kadınların şiddetle mücadele etmelerinin önündeki en büyük engellerden biridir. Ayrıca şiddetin normal görülmesini sağlayan toplumsal ve kültürel normlar kadınlar açısından başka bir hayatın olabileceğine ilişkin fikrin gelişmesine olanak tanımamaktadır.

Alkol, işsizlik, ekonomik sıkıntılar aile içinde kadına yönelik şiddetin nedenidir. Pek çok insan alkolün ve ekonomik sıkıntılar aile içindeki şiddetin nedeni olduğuna inanır; ancak alkol, işsizlik ve ekonomik sıkıntılar bir nedenden çok, uygulanan şiddeti haklı göstermeye çalışan bahanelerdir. Şiddet uygulamak öğrenilen bir davranıştır. Uygulanan şiddet bu tür bahanelerle haklı gösterilmeye çalışılır. Tüm bunlar şiddeti arttıran faktörler olmakla beraber şiddetin nedeni değildir.

Şiddet tek taraflı değildir. Çok sayıda erkek şiddete maruz kalmaktadır. Pek çok erkek kadınların sürekli denetim altında tutulmaları gerektiğine, kadına şiddet uygulamanın doğal bir hak olduğuna inanır. Şiddet uygulamanın erkeklik; maruz kalınan şiddete boyun eğmenin kadınlık görevi olduğu fikriyle kendini gösteren ataerkil sistem aile içi şiddetin temel nedenidir. Buna bağlı olarak şiddet neredeyse tamamen erkekten kadına yönelen ve kültürel olarak da görmezden gelinen bir durumdur. Ülkemizde ve dünyanın çeşitli ülkelerinde yapılan araştırmalar göstermektedir ki aile içi şiddetin mağdurları neredeyse tamamen kadın ve çocuklardır.

Erkekler öfkelerini ve şiddeti kontrol edemezler, engel olamazlar. Pek çok kişi erkeklerin şiddet uygulamasının erkek olmanın doğasından kaynaklı olduğunu düşünerek, kişinin buna engel olamayacağına inanır. Oysaki erkeklik, toplum içinde öğrenilen rollerin bir bütünüdür ve şiddet uygulamak da erkekliğe atfedilen bir roldür. Kendini kontrol edemediği gerekçesiyle özel alanda eşine ya da çocuklarına karşı rahatlıkla şiddet uygulayan pek çok erkek aynı davranışı kamusal alanda sergilememektedir. Nedense, üst bir müdüre, ehliyet soran görevliye karşı kontrol

edilebilen öfke, kadınlara ve çocuklara karşı kontrolden çıkmaktadır. Şüphesiz bu durum: erkeklerin, eşine ve çocuklarına şiddet uygulamaya hakkı olduğuna dair inancıdır.

Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddetin Çeşitli Görünümleri

Aile içi şiddet ve fiziksel şiddet gündelik tanımlamalarda birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Oysaki aile içinde kadına yönelik şiddet sadece fiziksel değil, psikolojik, cinsel ve ekonomik görünüşleriyle de kadınların hayatını etkilemektedir.

Psikolojik Şiddet

Kadına bağırarak

Hakaret etmek

Aşağılamak

Başka kadınlarla kıyaslamak

Korkutmak

Kıskanmak

Kadının nasıl giyineceğine, nereye gideceğine, kimlerle görüşeceğine karar vermek

Kadına veya çocuklara zarar vermekle, öldürmekle tehdit etmek

Diğer insanlarla ilişkilerini sınırlamak

Kendini geliştirmesine engel olmak

Yaşadığı şiddetin sorumlusu olarak görmek

Kültürel farklılıklarını reddetmek, bastırmaya çalışmak veya bu gerekçeyle kötü muamelede bulunmak.

Cinsel Şiddet

Kadını istemediği yerde, istemediği zamanda ve istemediği biçimde cinsel ilişkiye zorlamak

Çocuk doğurmaya zorlamak

Kürtaja zorlamak

Fuhuşa zorlamak

Cinsel organlarına zarar vermek

Cinsel özellikleri bakımından başka kadınlarla kıyaslamak

Ekonomik Şiddet

Kadının çalışmasına izin vermemek

İstemediği işte zorla çalıştırmak

Kadının para harcamasını kısıtlamak

Az para vererek çok şey beklemek

Aileyi ilgilendiren ekonomik konulardaki kararları kadının fikrini sormadan tek başına almak

Kadının parasını, şahsi mallarını elinden almak
Kadının terfi etmesini engelleyecek kısıtlamalar getirmek. (iş gezilerine, toplantılara, kurslara katılmasına engel olmak)
Kadının iş bulmasını kolaylaştırıcı becerileri geliştirecek etkinlikleri engellemek
İş yerinde olay yaratmak suretiyle kadının işten atılmasına neden olmak

Fiziksel Şiddet

İtip kakmak
Tokatlamak,
Tartaklamak,
Tekmelemek,
Kesici ve vurucu aletlerle ya da yakıcı maddelerle bedene zarar vermek
Sağlıksız koşullarda yaşamaya mecbur bırakmak
Sağlık hizmetlerinden yararlanmasına engel olmak suretiyle bedensel zarara uğratmak

Şiddet Döngüsü

Kadının aile içinde yaşadığı şiddet üç aşamalı kısır bir döngüyü içerir. Bu döngü, şiddet uygulayan kişi uyguladığı şiddeti meşru görmeye devam ettikçe ya da şiddete maruz kalan kadın yaşadığı şiddete karşı koymadığı sürece yoğunlaşarak devam eder.

Gerginliğin Tırmanması

Kadın kocasının gergin olduğunu farkındadır
Küçük konular bile problem olur
Kadın durumu kontrol edebileceğini ve kontrol etmesi gerektiğini hisseder
Kadın kocasının öfkesini görmezden gelir
İkinci aşamaya kadar kadın bu durumun üstesinden geleceğine ve durumu kontrol edebileceğine inanır
Çeşitli bahanelerle ortaya çıkan her bir olay sonrasında öfke artar
Kocasının patlamasını engellemek için kadın kendini hep geri çeker
Gerginlik gittikçe tırmanır

Patlama

Bu aşamada kocasının öfkesi kontrolden çıkar,
Genellikle kadını yaralamak istemez, sadece ona "Dersini Vermek" ister,
Bu çoğunlukla birkaç saat süren en kısa aşamadır,
Kadına fiziksel şiddet uygulamaya başlar,
Bu aşama sonunda kadın çoğunlukla durumunun ciddiyetini görmezden gelir,
Kadın kendini korumaya ve kocasını sakinleştirmeye çalışır.

Balayı

Kocasını özür diler ve yaptıklarını telafi etmeye çalışır.

Karısının evden ayrılmasından korkar.

Cana yakındır ve işbirliğine yatkındır.

Kocasını kendini kontrol edeceğine inanır, asla tekrarlamayacağını söyler.

Kadını ve kadına destek olan herkesi ikna eder.

Sadık erkeği oynar ve kadının üstüne düşer.

Kadın tüm bunlara inanmak ister.

Kocasının şiddetin sorumlusu olduğu fikri kaybolmuştur.

Kadına hediyeler alır, kadının daha önce umursamadığı isteklerini gerçekleştirir.

Bu aşama da çok uzun sürmez.

Hırpalanmış Kadın Sendromu

Aile içinde şiddete maruz kalan kadınlar genellikle benzer bir duygusal süreç yaşar. Her bir aşamada yaşanan şiddete ilişkin farklı bir düşünce biçimi hakimdir. Bu aşamalar şu şekilde özetlenebilir:

İnkâr

İlk şiddet davranışı sonucunda yaşanan şoku izleyen süreçtir. Şiddete maruz kalan kadın şiddete uğradığını ve ilişkisinde problem olduğunu kabul etmez, hatta bunu kendine bile itiraf edemez. Her şiddet olayını kaza, istenmeden yapılmış ve büyütülmemesi gereken bir olay olarak nitelendirir. Kocasının uyguladığı şiddet için özür dilemesini bekler ve kocasının bunu asla tekrarlamayacağına inanır.

Suçluluk

Şiddete maruz kalan kadın bu aşamada bir problem olduğunu kabul eder; ancak kendini yaşananların sorumlusu olarak görür. Şiddeti hak ettiğini düşünür. Çünkü; kişiliğinde kusurlar olduğuna, iyi bir eş, iyi bir anne olmadığını ve kocasının beklentilerini gerçekleştiremediğine inanır. Yaşadığı bu suçluluk duygusu nedeniyle sürekli değişmeye ve daha iyi olmaya çabalar. Susmanın ve her koşulda itaat etmenin en iyi yol olduğu fikri hakimdir. Yaşadığı şiddeti saklar. Çevresinden gelen destek taleplerini genellikle reddeder.

Aydınlanma

Yaşadığı şiddetin sorumlusunun kocası olduğunu kabul eder ve hiç kimsenin şiddeti hak etmediğini fark eder. Bu aşamada sevgi ve nefret duygularını bir arada yaşar. Her şeye rağmen işlerin yoluna gireceğini umar, evliliğini sürdürmek, kocasıyla yaşamaya devam etmek ve ilişkiyi başarıyla sürdürmek ister.

Sorumluluk

Şiddet kendiliğinden sona ermeyeceği gerçeğini kabul eder. Boyun eğmemeye ve yeni bir yaşama başlamaya karar verir. Neler yapabileceğini araştırır. Somut adımlar atar. Bu dönemde çevresinden destek almaya açıktır.

Şiddete Maruz Kalan Kadınlar Genellikle Neler Düşünür? Tekrarlamayacak!

Kadınlar şiddete ilk maruz kalışlarında derin bir şok yaşarlar. Pek çok kadın bunun bir kaza olduğuna inanır, ilk şiddeti görmezden gelir ve tekrarlanmayacağını düşünür. Ancak kadın, aile içinde yaşadığı şiddete dur demezse şiddet artarak devam eder.

Kocam beni seviyor bana zarar vermek istemez!

Kocasının onu sevdiği için uyguladığı şiddeti tekrarlamayacağını düşünen pek çok kadın, maruz kaldığı şiddet nedeniyle sakat kalmakta ya da hayatını kaybetmektedir.

Yaşadıklarımı kimseye anlatmamam gerekiyor!

Pek çok kadın yaşadığı şiddeti gizlemenin en doğru yol olduğuna inanır. Bunun nedeni aile içinde yaşanan şiddetin bireysel bir sorun olduğuna ve aile içinde çözülmesi gerektiğine inanılmasıdır.

Çocuklarımla iyiliği için kabullenmeliyim!

Şiddete maruz kalan pek çok kadın çocuklarının iyiliği için şiddet ortamından uzaklaşamaz. Ancak çocuklar için anne babanın bir arada olması kadar sağlıklı bir birliktelik içinde olmaları da önemlidir.

Yapabileceğim bir şey yok!

Şiddetin en önemli etkilerinden biri çaresizliğin öğrenilmesidir. Kadınlar şiddet ortamından uzaklaşmanın yollarını arar. Ancak bunların sonuç vermemesi durumunda ve çevresinde şiddet içeren ilişkiyi sürdüren pek çok kadın olduğuna tanık olması sonucunda umutsuzluğa kapılarak şiddeti önlemenin hiçbir yolu olmadığına inanabilir.

Hak etmiştim!

Kadınlar genellikle yaşadıkları şiddetin kendi hatasından kaynaklandığına inanır ve kendini suçlar. Bunun en önemli nedeni, şiddet uygulayan kişinin, kadını uyguladığı şiddetin sorumlusu olarak görmesidir. Ancak şiddetin hiçbir haklı gerekçesi olamaz.

Bu benim kaderim!

Şiddete maruz kalmanın kader olduğu inancı kadınları şiddetle mücadele etmekten alıkoyar. Yasal haklar ve sosyal imkanlara ulaşmalarına engel olur. Şiddete maruz kalan kadınların şiddet ortamından uzaklaşmaması kimi zaman kadının şiddete maruz kalmaktan hoşlandığı şeklinde yorumlanabilmektedir. Ancak şiddet ortamından uzaklaşmamanın çok sayıda nedeni vardır.

Şiddet Ortamı Ve Kadınlar

Kadınlar neden yaşadıklarını anlatmakta güçlük çeker?

Kimsenin kendisine inanmayacağını ya da inansa bile bunu önemsemeyeceğini düşünebilir.

Yaşadığı şiddeti anlatması halinde bunun bir sonuç vermeyeceğine inanabilir.

Şiddet yaşadığını paylaşması halinde bu kişilerin kendini suçlayacağından endişe duyabilir.

Bunun kişisel bir sorun olduğunu düşünerek ve bu sorunu kendi başına halletmesi gerektiğine inanabilir.

Şiddeti hak ettiğine ve kocasının istediği gibi biri olursa tekrar şiddet yaşamayacağına inanabilir.

Yaşadığı şiddetten ötürü utanabilir. Pek çok kadın için geçerli olmakla birlikte, özellikle eğitilmiş ve meslek sahibi kadınlar, yaşadıkları şiddeti anlatmanın saygınlıklarını azaltabileceğini düşünmektedir.

Yaşadığı şeyin şiddet olduğunu fark etmeyebilir. Bu durum özellikle adı daha zor konan fiziksel şiddet dışındaki şiddet türlerinde geçerlidir.

Kocasının anlattıklarını duymasından ve şiddeti arttırmasından korkabilir.

Yaşadıklarını paylaşması durumunda destek alamayacağını; aksine bunu anlatmanın kendine zarar vereceğini düşünebilir.

Eşinin mesleği veya statüsünün yüksek oluşu nedeniyle şiddetle mücadele etmesinin yersiz olacağını, çünkü sonuç alamayacağını düşünebilir.

Kadınlar Neden Şiddet Ortamından Uzaklaşamaz?

Çocuklarının mutsuz olacağını, yaşam standartlarının çok düşeceğini düşünerek bu kararın sorumluluğunu almaktan çekinebilir.

İşlerin yoluna gireceğini, her şeyin bir gün düzeleceğini düşünebilir.

Her şeye rağmen ilişkisini sürdürmeyi ister.

Kocasının iyi özelliklerini dikkate alarak şiddet davranışlarını önemsemeyebilir.

Ailesine, evine, ilişkisine "Sadakat" duyar ve şiddet ortamından uzaklaşması halinde bunun bozulacağını düşünebilir.

Yalnız kalacağını, kimsenin kendini desteklemeyeceğini düşünür.

Ekonomik açıdan kocasına bağımlı hale getirilmiştir ve hayatını tek başına idame ettiremeyeceğine inanabilir.

Gidebileceği bir yer olmayabilir.

Çocuklarının kendisinden uzak kalacağından korkabilir.

Kocasının intihar edeceği, kendine veya çocuklarına zarar vereceği/öldüreceği tehdidinin gerçekleşmesinden korkar.

Atacağı adımların sonuçsuz kalacağına inanır/inandırılır.

Kimsenin kendisine yardım etmeyeceğini düşünebilir.

Yakınlarına güvenmekte güçlük çekebilir.

Boşanmış kadınlara iyi gözle bakılmadığı fikri engel olabilir.

Çevresindeki insanların her şeye rağmen evde kalmasının daha uygun olduğu yönündeki telkinlerinden etkilenebilir.

Kadınlar Ne zaman Şiddet Ortamından Uzaklaşır?

Kocasını çocukları tehdit ettiğinde veya zarar verdiğinde, çocukları için endişelendiğinde,
Şiddet dayanılamayacak boyutlara ulaştığında,
Aile, arkadaş ya da diğer insanlar ne olduğunun farkına vardığında ve müdahale ettiğinde
Çocuklar evde kalmak istemediklerini söylediğinde,
Hayatı tehlikeye girdiğinde,
Koşullar değiştiğinde, yaşadıkları ve ne yapacağı ile ilgili yeni bilgiler edindiğinde.
Kamu tarafından destekleneceğinden emin olduğunda

Kadınlar Neden Geri Döner?

Çocuklar baskı yapar. Babasını, arkadaşlarını, hayvanlarını, oyuncaklarını, okullarını özlediğini söylemiştir.
Kocasını değişeceğine, danışmana gideceğine, iyi bir baba olacağına söz vermiştir.
Kocasını eve dönmezse intihar edeceğini ya da onu bulup ona ve/veya çocuklara zarar vereceğini söylemiştir.
Yalnız ve evsiz kalmış, kendine ait olan her şeyden uzaklaşmıştır.
Ailesinin veya arkadaşlarının geri dön baskılarından etkilenmiştir.
Çevresindeki insanlar kadını yuvasını dağıtmış olmakla suçlamıştır.
Yoksullaşmıştır. Kamu kuruluşlarından ekonomik ve sosyal vs. destek bulamamıştır.

Kadına Yönelik Şiddetin Etkileri

Aile içinde kadına uygulanan şiddetin daha çok kadınlar üzerindeki zarar verici bireysel etkilerine odaklanılmaktadır. Ancak kadına uygulanan şiddet, kadına olduğu kadar çocuklara ve toplumsal yaşama da derin biçimde zarar vermektedir.

Kadına Etkileri: Utanma, suçluluk, öfke, yalnızlık hissi, başarısızlık hissi, yetersizlik hissi, diğer insanlara güvenmekte güçlük çekme, değersizlik hissi ve düşük benlik saygısı, düşük özgüven, istismarı önemsememe veya inkar etme, kendinden memnuniyetsizlik, kaygı, konsantrasyon güçlüğü, yeme bozuklukları, uyku bozuklukları, intihar fikri, çocuklarına ya da sevdiği diğer insanlara öfke duyma ve şiddet uygulama, madde bağımlılıkları (sigara, antidepresan ve ağrı kesiciler), fiziksel şiddete bağlı olan rahatsızlıklar (sağırılık, yaralar, dişlerini kaybetme, kemik kırıklıkları, çürükler), kronik ağrılar, cinsel bozukluklar, cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanma, işsiz kalmak, parasız kalmak şiddetin kadına etkilerinden bazılarıdır.

Toplumsal Yaşama Etkileri: Yaşam kalitesinin düşmesi, intihar, cinayet, taciz, tecavüzün artması, suçun artması, verimliliğin azalması, toplumsal gelişimin

yavaşlaması, demokratik süreçlere katılımın azalması, şiddetin etkilerinin kuşaktan kuşağa aktarılması şiddetin toplumsal yaşama olumsuz etkilerinden bazılarıdır.

Çocuğa Etkileri: Fiziksel şikayetler, uyku bozuklukları, altını ıslatma, gelişim geriliği, terk edilme korkusu, öldürüleceği veya anne babasının birbirini öldüreceği korkusu, öfkelenmekten veya başkalarının öfkelenmesinden korkma, yüksek düzeyde anksiyete, yeme bozukluğu, çevresini emniyetsiz ve güvensiz bulma, yoğun çaresizlik ve şiddeti önleyemediği için suçluluk duyma, ihmale ve istismara uğramaya daha açık hale gelme, travmatik olaylara şahit olma ve aynı şiddeti görme tehlikesiyle karşı karşıya kalma, okulda arkadaşları, öğretmenleri veya dersleri ile ilgili problemler yaşama, diğer çocuklara şiddet uygulama ya da diğer insanlardan ürkme, çekinme eğilimi şiddetin çocuklar üzerindeki önemli etkilerindedir.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE MEVCUT MEKANİZMALAR

Kadına yönelik şiddet toplumsal bir sorundur ve şiddetle mücadele çok sayıda kurumun işbirliğine dayalı bir mekanizmayı gerektirir. Kadının insan haklarını güvence altına alan yasalar ve mevzuatlar, uluslararası sözleşmeler, kadın danışma merkezleri ve kadın sığınakları, kadın örgütleri, 2012 yılından önce SHÇEK'e bağlı olup 2012 Mart ayında çıkan 6284 Sayılı Yasa ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı kurulan ve yaygınlaştırılmaya çalışılan Şönim'ler, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, baroların Kadın Hakları Uygulama Merkezleri ve Kadın Komisyonları, Valilik ve Kaymakamlıklar, Sağlık Kuruluşları, Belediyeler, Aile Mahkemeleri, kolluk kuvvetleri, bu alanda çalışan sivil toplum örgütleri, üniversiteler, medya organları, Türkiye'deki şiddetle mücadele mekanizmasının önemli birer parçasıdır.

Kadın Danışma Merkezleri ve Kadın Sığınakları

Kadın danışma merkezleri, şiddete maruz kalan kadınların telefonla ya da merkeze giderek başvurabileceği, başvuruları yargılamadan, yaşadığı şiddetin sorumlusu olarak görmeden dinlemeyi ilke edinmiş gönüllü kadınların bulunduğu güvenilir adreslerdir. Kadın danışma merkezi, başvuran kadının, yaşadığı şiddetle mücadele ederken ihtiyaç duyabileceği sığınma, hukuki, psikolojik danışmanlık ile iş ve sağlık desteğini dayanışma anlayışıyla sağlar ve kadının aile içinde yaşadığı şiddetle mücadeleyi esas alır. Danışma merkezleri aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele politikalarının üretildiği yerler olup, kadın sığınağı için de iletişim noktası görevi görmektedir. Danışma merkezine başvuran kadınlardan hiçbir şey için ücret talep edilmez. Şu an Türkiye'nin çeşitli illerinde, aile içinde kadına yönelik şiddetle mücadele eden, kapıları tüm kadınlar için sonuna kadar açık kadın danışma merkezleri bulunmaktadır.

Kadın sığınakları ise şiddete maruz kalan kadınların, çocukları ile birlikte şiddet ortamından uzaklaşıp geçici bir süre için sığınabildiği yerlerdir. Burada kadınlar çocuklarıyla birlikte, yaşadıkları şiddetle mücadele edebilmek için ihtiyaç duydukları güvenli ortama kavuşurlar. Kadın sığınaklarının adresleri gizlidir ve sığınaklar kadınlar

için son derece güvenlidir. Burada bulunan gönüllüler, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ile avukatlar ve doktorlar, sığınakta kalan kadına yaşamı ile ilgili alacağı kararları uygularken ihtiyaç duyduğu psikolojik danışmanlık, iş danışmanlığı, hukuki danışmanlık ve tıbbi desteği dayanışma anlayışıyla sağlar. Kadın sığınaklarındaki dayanışma ekibini, kadın bakış açısına sahip gönüllü ve ilgili alanlarda çalışan profesyonel kadınlar oluşturur.

1971 yılında İngiltere'de kurulan Chiswick Kadın Danışma Merkezi, Avrupa'daki ilk kadın danışma merkezi olarak bilinmektedir. 1974 yılında Londra, Paris ve Berlin'de ilk kadın sığınakları kurulmuştur. Bunu takip eden yıllar içerisinde çeşitli ülkelerde çok sayıda kadın danışma merkezi ve kadın sığınağı kurulmuştur. 1980'lerin ikinci yarısında gelişmiş ülke devletleri kadın danışma merkezleri ve sığınakları kendi sosyal hizmet yükümlülükleri arasına alan düzenlemeler yapmıştır.

Türkiye'nin ilk kadın danışma merkezi 1990 yılında Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı tarafından açılmıştır.

İlk Kadın Sığınağını 1990'da Bakırköy Belediyesi açmıştır.

Yine ilki 1990'da olmak üzere Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından "Kadın Konukevleri" adıyla sığınaklar açılmıştır.

Türkiye'nin ilk Bağımsız Kadın Sığınağını Kadın Dayanışma Vakfı 1993'te Ankara Altındağ Belediyesi ile işbirliği halinde açmıştır.

1990 yılından günümüze Türkiye'nin çeşitli illerinde bağımsız ve yerel yönetimlerle işbirliği halinde çok sayıda kadın danışma merkezi açılmıştır.

5393 Sayılı Belediyeler Yasası'nda Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'i geçen ilçe belediyelerine kadın sığınağı açma görevi verilmiştir. Avrupa Parlamentosu kriterlerine göre her 7500 kadın ve kız çocuğu için bir kadın sığınağı açılması gerekmektedir. Her iki durumda da Türkiye'de açılması gereken sığınak sayısı birkaç bini bulmaktadır.

Her yıl Türkiye'nin farklı bir ilinde, o ildeki danışma merkezi olan kadın kuruluşlarından biri tarafından "Kadın Danışma Merkezleri ve Sığınaklar Kurultayı" gerçekleştirilmektedir. Kurultay 1998 yılından beri aralıksız devam etmektedir. Kadın Danışma Merkezi veya sığınağı açmış ya da açma hazırlığında olan kadın kuruluşlarının katılımıyla gerçekleşen bu kurultayda, Kurultayı takip eden bir yıl için kadına yönelik şiddetle mücadele eylem planı oluşturulmakta, ilgili kurum ve kuruluşlardan taleplerin de yer aldığı kurultay kararları basına duyurulmaktadır.

Kadın Örgütleri

Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadele eden çok sayıda kadın örgütü vardır. Çankırı Asliye Hukuk Mahkemesi hakimi Mustafa Durmuş'un "Kadının sırtından sopası, karnından sıpası eksik olmaz," diyerek, dayak nedeniyle boşanmak isteyen bir kadının davasını reddetmesi üzerine bir grup kadın tarafından hakim aleyhine dava açılmış ve 1987 yılında Kadıköy'de kadınlar "Bağır Herkes Duysun" diyerek yürümüştür. Kadınlar şiddetle mücadele için örgütlenmiş, bunu izleyen dönemde çok

sayıda kadın örgütü kurulmuştur. Kadın örgütleri, kadın danışma merkezi ve sığınaklarla, yürüttükleri kampanyalar ve çeşitli etkinliklerle kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmaya dönük mücadeleyi aktif biçimde sürdürmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Başbakanlığa bağlı olarak kadına karşı her türlü ayrımcılığı önlemek, kadının insan haklarını geliştirmek, kadını ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda etkin hale getirmek ve eğitim düzeyini yükseltmek amacıyla yapılacak her türlü çalışmaya destek vermek, bu konularda stratejiler geliştirmek, plan ve programları oluşturmak ve temel politikaların belirlenmesine katkıda bulunmak amacıyla 1990 yılında kurulmuş, 2004 yılında yeniden yapılandırılmıştır.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü kadın-erkek eşitliğinin hayata geçirilmesinden sorumlu ulusal mekanizma olarak kadına yönelik şiddet alanında resmi kurumlar arasında koordinasyonu da sağlamaktadır. 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi çerçevesinde sorumlu/işbirliği kuruluşları ve ilgili kuruluşların faaliyetleri, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından üçer aylık dönemler halinde takip edilmektedir. Yine Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonu, ilgili kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütlerinin katılımıyla kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik 2007- 2010 yıllarını kapsayan "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı" hazırlanmıştır.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2 Kasım 2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 662 Sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ana hizmet birimlerinden biri olarak yeniden yapılandırılmıştır.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI VE BAKANLIĞA BAĞLI ŞÖNİM'LER (ŞİDDETİ ÖNLEME İZLEME MERKEZLERİ)

Daha önceleri Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) bünyesinde bulunan Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri, Aile Danışma Merkezleri, Toplum Merkezleri gibi adresler aracılığıyla şiddet mağduru kadınlara ve çocuklarına sığınmaevi, danışmanlık, bilgilendirme ve yönlendirme, ayni ve nakti yardım sağlamakta idi. Şimdilerde 3/6/2011 tarihinde 633 sayılı kanun hükmünde kararname ile kurulan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı olarak ve Mart 2012'de 6284 Sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında açılan ve yaygınlaştırılmakta olan Şönim'ler bu işlevi yürütmektedir. Sosyal hizmet uzmanları ve psikologlar gibi alanında uzman kişilerin görev yaptığı bu birimler kadının ihtiyaç duyduğu desteği sağlamaya çalışmaktadır. Ülkemizde her ilde ve bazı ilçelerde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü bulunmaktadır .

Aile Mahkemeleri

Şiddet mağduru kadını ve çocuklarını şiddet uygulayıcıdan korumanın en etkin yollarından biri 6284 sayılı yasadır(eski 4320). Mağduru yasa hakkında bilgilendirmek ve yasanın uygulanabilmesi için aile mahkemesine gidip bir dilekçeyle başvurmak, kısa bir sürede gerekli olan koruma emrinin çıkmasını sağlamak için yeterli olmaktadır. Aile Mahkemeleri, (aile içi) şiddet mağdurunun şiddet uygulayıcıdan korunmasını ve mağduriyetinin önlenmesini sağlayacak şiddetle mücadele mekanizmasının önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Baroların Kadın Hakları Uygulama Merkezleri

Kadınlara yönelik hukuki danışma merkezleri çalışmaları başta Ankara ve İstanbul ve çok sayıda ilde olmak üzere Barolar tarafından başlatılmıştır. Barolar bünyesindeki Kadın Hakları/Hukuku Komisyonları arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla "Türkiye Barolar Birliği Kadın Hakları Komisyonları Ağı" (TÜBAKKOM) kurulmuştur. Şiddet mağduru kadınların yasal haklarını öğrenmesi, uygulanmasını talep etmesi ve uygulama sırasında gereksinim duydukları hukuksal desteği sağlamada bu merkezler oldukça önem taşımaktadır.

Valilik ve Kaymakamlıklar

Ekonomik desteğe ihtiyaç duyan kadınlar, Valilik ve Kaymakamlıklar bünyesinde hizmet veren Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından bu konuda destek alabilmektedir. Yine bazı illerde kaymakamlık- kadın örgütü işbirliği ile açılmış sığınma evleri de mevcuttur.

Belediyeler

Belediyeler Kanunu çerçevesinde "Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar." ibaresi yer almaktadır. Gittikçe artan sayıda belediye kadın danışma merkezi, aile danışma merkezi, sığınak gibi şiddet mağduru kadınların başvurup psikolojik, tıbbi, hukuksal destek alabileceği, sığınabileceği merkezler açmaktadır.

2.5 6284 SAYILI KANUN VE HAKLARIMIZ

Kanuna Genel Bakış

Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda çıkarılan Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun adıyla 8 Mart 2012 tarihinde kabul edilen ve 20 Mart 2012 tarihinde yasalanan 6284 sayılı kanun, başta adı olmak üzere kadına yönelik şiddetle mücadele odaklı çalışmalar yürüten kadın kuruluşlarının beklentilerini yeterince karşılamasa da önemli bir gelişme sağlamıştır.

Kadınlardan Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın kaldırılmasının ardından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulmasıyla kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin acil çözüm bekleyen önemli bir toplumsal sorun olduğu dikkate alınarak, "Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Tasarısı" hazırlanmış ve kadın kuruluşlarından, ilgili kurumlardan görüş ve önerilerini iletmeleri istenmiştir.

Kadın kuruluşları yasa taslağına ilişkin önerilerini raporlar halinde Bakanlığa iletilmişlerdir. "Şiddete son" platformu adı altında 230'dan fazla kadın kuruluşu bir araya gelerek yoğun çalışmalar yapmış, önerilerini ve taleplerini Bakanlıkla paylaşmışlardır. Tasarı taslaklarında birbiri ardına değişiklik yapıldıktan sonra, nihayet 24 Şubat 2012 tarihinde TBMM Başkanlığı'na gönderilmiştir. Konusu itibarıyla Tasarı, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nda ayrıntılı olarak görüşülmesi beklenirken komisyon TBMM Başkanlığı'nca tali olarak gösterilmiştir. Tasarı, TBMM Genel Kurulu'nda temel yasa niteliğinde görüşülmüş ve 8 Mart 2012 tarihinde 6284 sayılı Kanun olarak yasalaşmıştır.

6284 sayılı Kanun, esas itibarıyla 4320 sayılı Kanunda düzenlenmiş olan koruma tedbirlerini içermektedir. Ancak, yeni yasa gerek şiddet mağdurlarının kapsamı açısından, gerek şiddetin önlenmesi, koruma kararı verilmesi ve kurumlararası koordinasyon kurulması açılarından ve mağdura geçici maddi yardım desteği bakımından kapsamlı düzenlemeler içermektedir.

Yeni yasanın olumlu yanları olmasına rağmen, eksiklikleri olduğunu, kadın kuruluşlarının, önerilerinin göz ardı edildiğini de yeniden belirtmek gerekir.

Özellikle, 6284 sayılı Kanun'un tasarısı halindeyken farklı olan adının değiştirilmiş olması kadın kuruluşlarının tepkisini çekmiştir. Bilindiği gibi, Tasarı hazırlandığında adı "Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunması Yasa Tasarısı" iken Meclis'e sevk edilirken adı değiştirmiş ve "Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı" haline getirilmiştir. Tasarının temel dayanağı olan "Kadına Yönelik Şiddetin ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi" bu açıdan göz ardı edilmiştir.

4320 sayılı Kanun'un 14 yıldır uygulanmakta olduğu, eksiklerinin ve uygulamadaki aksaklıklarının bilindiği dikkate alındığında, kısa öz bir yasa olan 4320'de değişiklik yapmak daha uygun iken yasa sayısı değiştirilerek kadın kuruluşlarının yasa numarası üzerinden yürüttükleri bilinirlik çalışmaları kayba uğratılmıştır. Adeta yasa öncesizleştirilmiş ardındaki deneyim ve çalışmalardan koparılmıştır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bu süreçte barolarla, kadın kuruluşlarıyla, ilgili kurumlarla yakın işbirliği içinde çalışmıştır. Bu bakımdan kavramlar, tanımlar başta olmak üzere, uygulamadaki aksaklıkların yeniden yaşanmasını önleyecek şekilde daha kapsamlı çıkarılabilecekken şu anki haliyle yetinilmiştir. Ancak yine de yeni yasada düzenlenen koruyucu ve önleyici tedbirlerle şiddetle mücadele yolunda olumlu adımlar atılabileceğini de belirtmek gerekir.

Kanunun Sağladığı Haklar

Tüm bu olumsuzluklar ve eksikliklerine rağmen, yeni yasadaki hükümler şiddetle mücadelede ve şiddetin önlenmesinde önemli adımlar atılmasını sağlayacak niteliktedir:

Şiddete uğrayan ve şiddete uğrama tehlikesi bulunan, herhangi bir ayırım yapılmaksızın tüm kadınların, çocukların ve aile bireylerinin korunması, (md. 1/f. 1)

Kanunun uygulanmasında Anayasa, uluslar arası sözleşmeler ve özellikle İstanbul Sözleşmesinin esas alınacak olması, (md. 1/f. 2 a)

Şiddet mağduruna temel insan haklarına ve kadın erkek eşitliğine duyarlı, sosyal devlet ilkesine uygun, adil, etkili ve süratli destek ve hizmet verilmesi, (md. 1/f. 2 b)

Tedbir kararının insan onuruna yaraşır bir şekilde yerine getirilmesi, (md. 1/f. 2 c)

Kadına yönelik şiddetin, cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ve kadının insan haklarını ihlal eden bir tutum olarak tanımlanmış olması, (md. 2/f. 1 ç)

Şiddet, ev içi şiddet ve kadına yönelik şiddetin ayrıntılı olarak tanımlanması, (md. 2/f. 1 d)

7 gün 24 saat esasına göre çalışacak şiddet önleme ve izleme merkezlerinin kurulacak olması; (md. 2/f. 2 f)

Koruyucu tedbirlere ilişkin kararın Aile mahkemesi hakimi tarafından verilmesi yanında, mülki amire de bazı tedbirlerin alınması görevinin verilmesi ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde barınma yeri sağlanması ve hukuki, sosyal, psikolojik açıdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti vermek üzere kolluk amirine de tedbir alma yetkisi verilmiş olması (md. 3; md. 4)

Gecikmesinde sakınca olan durumlarda kolluk kuvveti veya mülki amirin koruma kararı verilmesi, mağdura barınma yeri temin edilecek olması, geçici koruma altına alınabilmesi, (md. 3 / f. 2)

Korunan kişinin talebi üzerine MK. 194. maddenin koşullarının varlığı halinde tapu kütüğüne "aile konutu" şerhi konulması, (md.4/f. 1c)

Korunan kişinin çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere 4 aylık kreş imkanı sağlanması ve Bakanlık bütçesinden ödenmesi, mağdurun çalışması halinde 2 aylık kreş imkanı verilmesi, (md.3/f. 1d)

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde şiddeti önleyici tedbirlerin aile mahkemesi hakimince verilmesinin yanında kolluk amirine yastada yazılı tedbirleri alma yetkisinin verilmiş olması (md. 5/2)

Hayati tehlikesi olması halinde, ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayanarak Tanık Koruma Kanunu çerçevesinde kimlik ve belgelerinin değiştirilmesi, (md. 4/f. 1ç)

Şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin varlığı hâlinde herkesin bu durumu resmi makam veya mercilere ihbar edebilmesi, (md. 7)

Koruyucu tedbir kararı verilmesi için, şiddetin uygulandığı hususunda delil veya belge aranmaması, (md. 8/f. 3)

Kolluk kuvveti tarafından yapılacak uygulamaların çocuk ve kadının insan hakları ile kadın erkek eşitliği konusunda eğitim almış ve ilgili kolluk birimlerince belirlenmiş sayıda personel tarafından yerine getirilecek olması, (md. 11)

Tedbir kararlarının uygulanmasında hâkim kararı ile teknik araç ve yöntemlerin

kullanılabilmesi (ancak, kişilerin ses ve görüntüleri dinlenemeyecek, izlenemeyecek ve kayda alınamayacak)(md. 12)

Tedbir kararını ihlal eden hakkında, fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine göre hâkim kararıyla üç günden on güne kadar zorlama hapsi verilmesi, (zorlama hapsinin toplam süresialtı ayı geçemez) (md. 13)

Şiddet önleme ve izleme merkezlerinin kurulması, (md. 14)

Şiddet mağduruna ve şiddet uygulayana verilecek destek hizmetlerinin ayrıntılı olarak düzenlenmiş olması, (md. 15)

Kanunun uygulanmasında ilgili kurum ve kuruluşların koordinasyonunun Bakanlık bünyesinde olması, (md. 16)

Şiddetin önlenmesi amacıyla yapılacak bilgilendirme programlarının, TV'lerde çocukların da izleyebileceği saatlerde RTÜK denetiminde yayınlanacak olması, (md. 16/3)

İlköğretim ve ortaöğretim müfredatına, kadının insan hakları ve kadın erkek eşitliği konusunda eğitime yönelik dersler konulacak olması, (md. 16/6)378

Korunan kişiye Bakanlık bütçesinden geçici maddi yardım yapılabilmesi, (md. 17)

Korunan kişi için nafakaya hükmedilecek ve sağlık giderlerinin karşılanacak olması (md. 18; md. 19)

Bu kanun kapsamında başvurular ile verilen kararların icra ve infazı için yapılan işlemlerden yargılama giderleri, harç, posta gideri ve benzeri hiçbir ad altında masraf alınmaması, (md. 20)

Bu kanun kapsamında açılacak davalara Bakanlığın müdahil olabilmesi, (md. 20/2)

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi için Yönetmelik hazırlık aşamasında, Adalet, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlıklarının görüşleri alınması, (md. 22)

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 4320 sayılı Kanun hükümlerine göre verilen kararların uygulanmasına devam olunması, (md. 23/3)

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Kadına yönelik şiddetin boyutlarını, çözüm yolunda katedilen yada katedilemeyen ve belki de daha da artan mesafeyi görmek için istatistiki veriler, rakamsal karşılaştırmalar ve bunlara dayalı bilimsel analizler yol gösterici olmaktadır. Türkiye'deki kadınların durumu diğer dünya ülkeleri ile karşılaştırıldığında son derece kötüdür ve gün geçtikçe durum daha da kötüleşmektedir. Uluslararası kuruluşlarca yayınlanan ülke raporlarında, Türkiye dünya listelerinde her yıl daha da alt sıralara inmeye devam etmektedir. 2014 Dünya Ekonomik Forumu'nun Cinsiyet Uçurumu Raporu'na göre 142 ülke arasında Türkiye:

- Kadının ekonomiye katılımında 131. sıradadır.
- Kadının eğitim olanaklarına erişimde 105. sıradadır.
- Kadının siyasete katılımında 113. sıradadır.

Bu durumla paralel olarak kadına yönelik şiddet artarak devam etmektedir.

Mersin'de kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yerel ağlar geliştirilerek yerel düzeyde gönüllü bir kadın inisiyatifi oluşturmayı hedefleyen proje kapasamında gerçekleştirilen tüm faaliyetler sonucu konuyla ilgili aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- 6284 sayılı yasa'yı uygulamakla yükümlü olan kamu kurumu, yargı ve diğer ilgililere yönelik eğitim programları yerel düzeydede acilen hızlandırılmalı, konu ile ilgili tüm kamu personeli toplumsal cinsiyet konusunda hizmet içi eğitimlerle bilgilendirilmelidir.
- Kanun konusunda bilgilendirme toplantıları düzenlemekte olan Barolar; kadın kuruluşları, kent konseyleri desteklenmelidir bu tür eğitimlere bütçe ayrılmalıdır.
- Kolluk kuvvetlerine; aile mahkemelerine, mülki idarelere, adli tıp kurumuna, baroların adli yardım bürolarına, Kanunun amacına uygun uygulanması konusunda Başvuruları alan ve yasa'yı uygulayan her kuruma "şiddetin önlenmesi ve 6284 sayılı yasa ve İstanbul sözleşmesi konusunda" hizmet içi eğitim verilmeli, kurumlar arası koordinasyon sorunu mutlaka aşılmalıdır.
- Uzun vadede şiddetin önlenmesi açısından genel ve yerel düzeyde uygulanacak olan tüm projeler toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi taşımalıdır.
- Kadına yönelik şiddeti ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak için bütün ilgili kurum ve kuruluşlar işbirliği içinde uzun soluklu bir mücadele yürütmelidir.
- Sadece hukuk alanında önlemler getirilmekle şiddetin tam anlamıyla önlenmesi mümkün değildir. Kurumlar arası koordinasyon ve toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin hizmet içi eğitim ile şiddetle mücadelede olumlu adımlar atılmalıdır.
- Evde önlenemeyen şiddet, çocukları olumsuz etkilemekte ve okulda şiddet olaylarının yaşanmasına yol açmaktadır, bu etkileşim sokağa ve yaşamın her alanına yansımaktadır. Bu nedenle kadına yönelik şiddet bir kadın sorunu olmaktan öte, toplumsal bir sorun olarak ele alınmalıdır.
- Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemek için; şiddetin olumsuz etkileri ve şiddet konusunda farkındalık yaratmak, sessizlik çemberinin kırılmasına destek vermek üzere sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılmalı görsel ve yazılı medya teşvik edilmelidir.

Milli Eğitim Bakanlığı Okul öncesi eğitimden başlayarak eğitimin her kademesinde öğrencilere toplumsal cinsiyet eşitliği, demokrasi, insan hakları konularında duyarlılık, şiddet konusunda farkındalık yaratacak programlara müfredatta kalıcı biçimde yer verilmelidir.

RTÜK'TV dizilerinde ve diğer programlarda cinsiyetçilik ve şiddet içeren unsurları titizlikle denetlemelidir.

- Yerel yönetimler, stratejik planlarına ve bütçelerine kadına yönelik şiddetle mücadeleyi dahil etmelidir.
- Kadınların iş yükünü hafifletecek, şiddetle mücadele edebilmelerine destek olacak, güçlendirecek ve yüreklendirecek çalışmalara bütçe ayrılmalı, sosyal hizmet kurumları artırılmalı, sosyal devletin gereği olarak bakım hizmetleri kamusal sorumluluk olarak üstlenilmeli, engelli, yaşlı, çocuk bakım hizmetleri ile ilgili planlar yapılmalı, destek personelleri istihdam edilmeli, bu alana yatırımlar gerçekleştirilmelidir.
- Tarım alanında çalışan kadınlar için sosyal güvenlik sağlanması yönünde planlamalar yapılmalı bu soruna bütçe ayrılmalı Tarlada, bağda bahçede, bitkisel ve hayvansal üretimde, ücretsiz aile işçisi adıyla (%78) çalışan kadınların, sosyal güvenlik sistemine dahil olmaları için yeterli düzeyde kolaylaştırıcı uygulamalar geliştirilmelidir
- Kadına yönelik şiddetle mücadele, aileyi korumak adına lütfedilen bir hayırseverlik faaliyeti olarak algılanmamalı; kadınların, vatandaş sıfatıyla yaşama, sosyal güvenlik, korunma hizmetleri gibi anayasaya dayalı hakları olduğu, kadınların anayasal haklarını güvence altına alacak hizmetler üretmekle mükellef olduğu bilinerek planlar yapılmalıdır.
- Ortadan kaldırılan SHÇEK'e bağlı birimlerin yerlerine kurulan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri kadınların erişimine yeterince açık hale getirilmelidir
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri şiddet uygulayanlara hizmet vermemeli, bu çalışmalar suç önleme ve suçla mücadele adıyla konu ile ilgili bakanlıklarca ayrıca yürütülmelidir. Kadına yönelik şiddetle mücadelede şiddete maruz kalan kadınların desteklenmesi ve güçlendirilmesi için ayrılması gereken bütçenin şiddet uygulayıcılar için kullanılmasına son verilmelidir.
- ŞÖNİM'lerden destek alan ya da sığınakta kalan kadınların esas olarak psikolog, özellikle avukat ihtiyacı karşılanmalı, kadınların ihtiyaç duydukları hukuki bilgiye ve psikolojik desteğe, iş, meslek, kreş desteğine erişimleri sağlanmalıdır.
- Sığınaklara vaizeler görevlendirilmesi yoluyla kadınların dini inançlarıyla ilgili ayrımcılığa maruz kalmaları önlenmelidir.
- Kadına yönelik şiddet ile mücadeledeki kurumsal uygulamaların tasarımında; kadın hareketinin bu konuda yıllardır biriktirdiği bilgi ve deneyimden yararlanılmalıdır.
- Şiddeti besleyen cins ayrımcı politikalar terkedilmeli kadına yönelik şiddetle mücadelenin kadın-erkek eşitliğini sağlayan bütüncül politikalarla ele alınması

sağlanmalıdır.

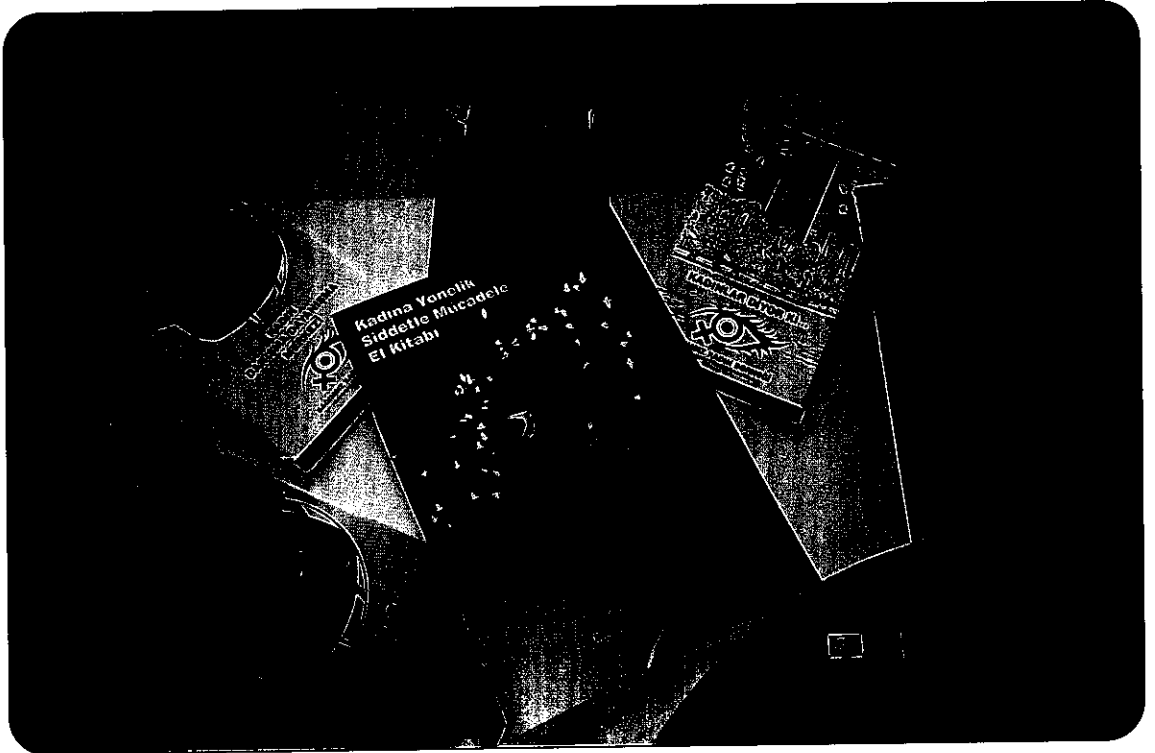
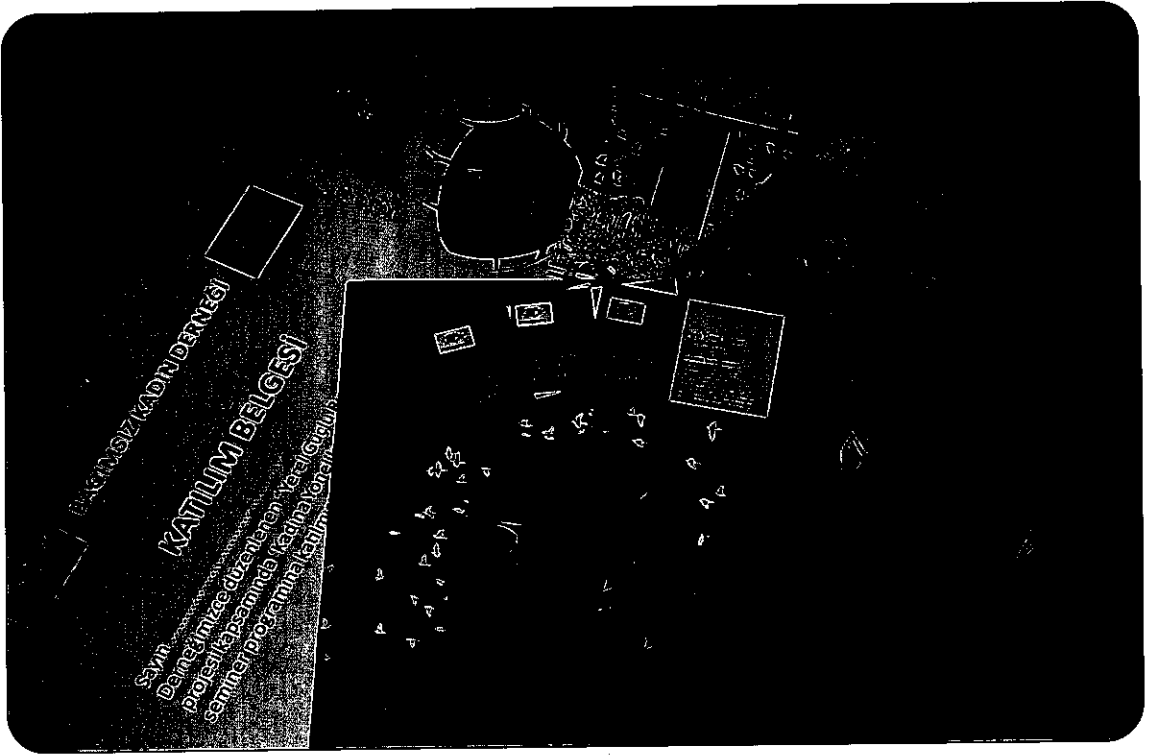
- Belediyelerin kadın danışma merkezleri ve sığınmaevleri açması teşvik edilmelidir.
- Bu süreçte kadın örgütleri ile birlikte çalışılmalı; kadına yönelik şiddetle mücadelede deneyim sahibi kuruluşlarla işbirliği yapılmalı, işbirliği konusunda yandaşlık kriteri değil kadına yönelik şiddetle mücadele deneyimi ve toplumsal cinsiyet perspektifi kriteri kullanılmalıdır.
- Sığınakta hayat, sığındıktan sonra hayat gibi önce-sonra ayrımları yapılmamalı; sosyal, ekonomik ve hukuksal destekler kesintiye uğratılmamalı kadınların yaşamı tehlikeye atılmamalıdır.
- 6284 sayılı kanunda belirtildiği gibi 12 yaşından büyük erkek çocuğu veya engelli çocuğu olan kadınlara ev tahsis edilmeli göçmen, trans, engelli kadınların özel ihtiyaçları gözetilmelidir.
- Hükümet imzalamış olduğu CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmek için, sorumluluğu kapsamında kadına yönelik şiddetle mücadeleye yeterli bütçeyi ayırmalı ve kadından yana bir kurumsal yapı oluşturmalıdır.
- Sivil toplum kuruluşlarının girişimi ile Kalkınma ajansları kapsamında kadına karşı şiddetle mücadelede kullanılması gereken fonların dağıtımında yanlı yaklaşımlar sergilenmemelidir Süreçlerin şeffaf ilerlemesi, değerlendircilerin cinsiyet ayrımcılığına duyarlı olmaları hizmet içi eğitimlerle sağlanmalıdır.
- Kadınların şiddetten uzak alternatifler oluşturabilmeleri için , meslek edinmeleri iş bulmaları ve çalışabilmeleri konusunda büyük önem taşıyan kreşlerin kamuya ait olanları kapatılmamalı ve yenileri açılmalıdır, Kadın istihdamı konusunda “ücretli doğum izni”, “doğum sonrası işe dönme hakkı”, “kreş hakkı” gibi yasalarda yıllardır yer alan konuların tam olarak uygulanması sağlanmalı ve uygulanması denetlenmeli, kolaylaştırıcı uygulamalar geliştirilmelidir.
- Tüm dünyada “istihdamda kadın/erkek eşitliği”, “çocuk bakımı konusunda kamusal sorumluluk” politikaları izlendiği unutulmamalıdır. Çocuk, yaşlı, engelli kamu bakım tesisleri arttırılmalı; tüm bu bakım işleri kamusal sorumluluk bilinci ile gerçekleştirilmelidir.
- Kadına karşı şiddetle mücadelenin aynı zamanda kadınların yaşadığı eşitsizliğe karşı bir mücadele olduğu hatırd tutulmalıdır. Bu bakımından çıkarılan her yasanın toplumsal cinsiyet eşitliği açısından sonuçlarıyla birlikte gözden geçirilmesi, kadın örgütlerinin görüşlerinin alınması gerçekleştirilmelidir. Cinsiyet eşitliği konusunda çalışmalar yürüten kadın kuruluşları yada kadın- erkek karma sivil toplum kuruluşlarının kadın komisyonları ve kadın kurulları bu süreçlerde dikkate alınmalıdır.
- Kadına yönelik şiddetin eşitsiz ekonomik sosyal ve kültürel koşullardan kaynaklandığı ve aynı kaynaktan beslendiği gözönünde bulundurulmalıdır.
- Bütçelemede ve planlamada eşitlik temelli Toplumsal Cinsiyete Duyarlılık kriteri

başta belediye planları ve bütçeleri olmak üzere kamu planlarının tümünün odağına yerleştirilmelidir.

- Kadına yönelik şiddetin; sadece Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile önlenebilecek bir sorun olmadığı hatırd tutularak sağlıktan tarıma, sosyal hizmetlerden istihdama, adaletten sosyal güvenliğe, eğitimden vergilendirme politikalarına, çevreden kentleşmeye kadar her alanda şiddetin kaynağını oluşturan eşitsizliğin giderilmesi sağlanmalıdır.

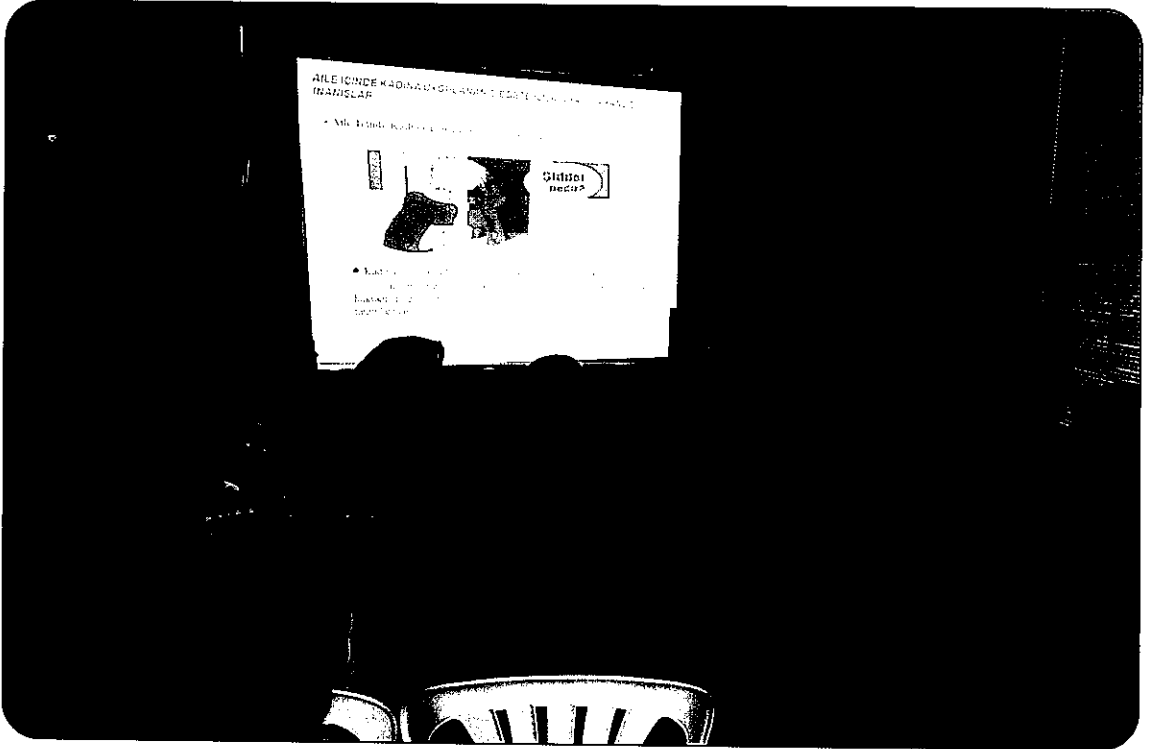
Konuya ilişkin kadın hareketinin deneyim ve bilgileri ışığında, uluslararası sözleşmeler kapsamında her alanda kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin politikalar geliştirilmelidir.

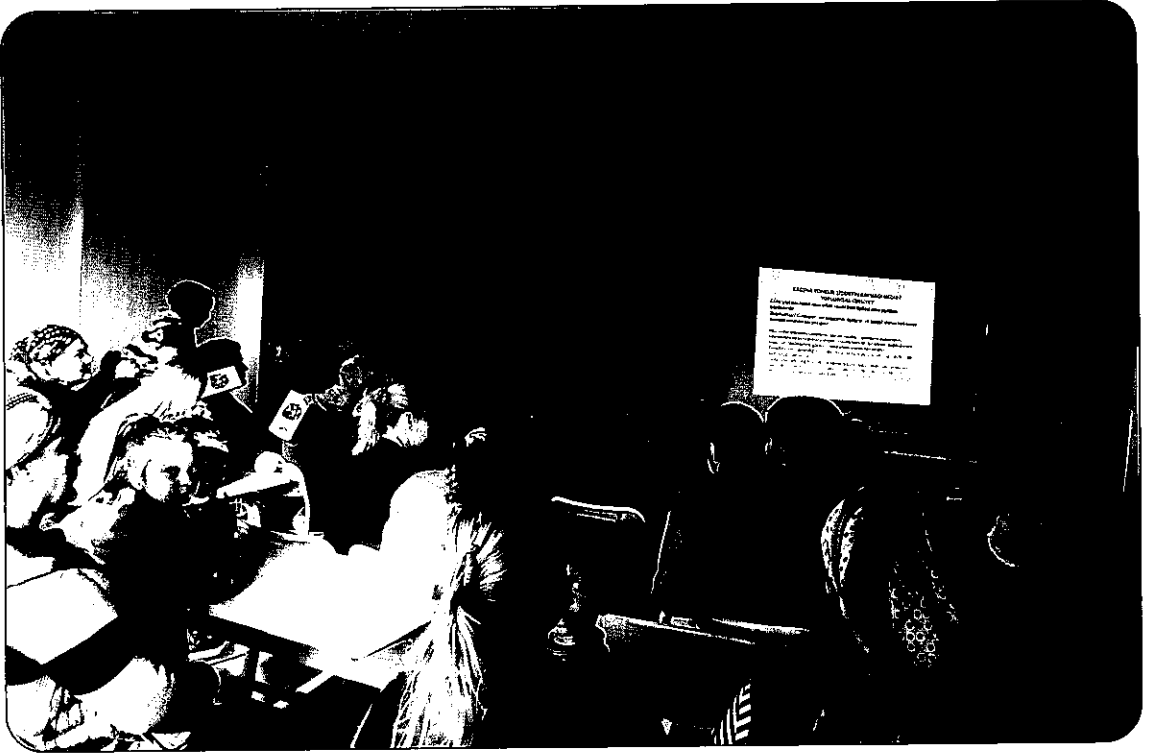
YAYINLAR VE ETKİNLİKLERDEN GÖRÜNTÜLER

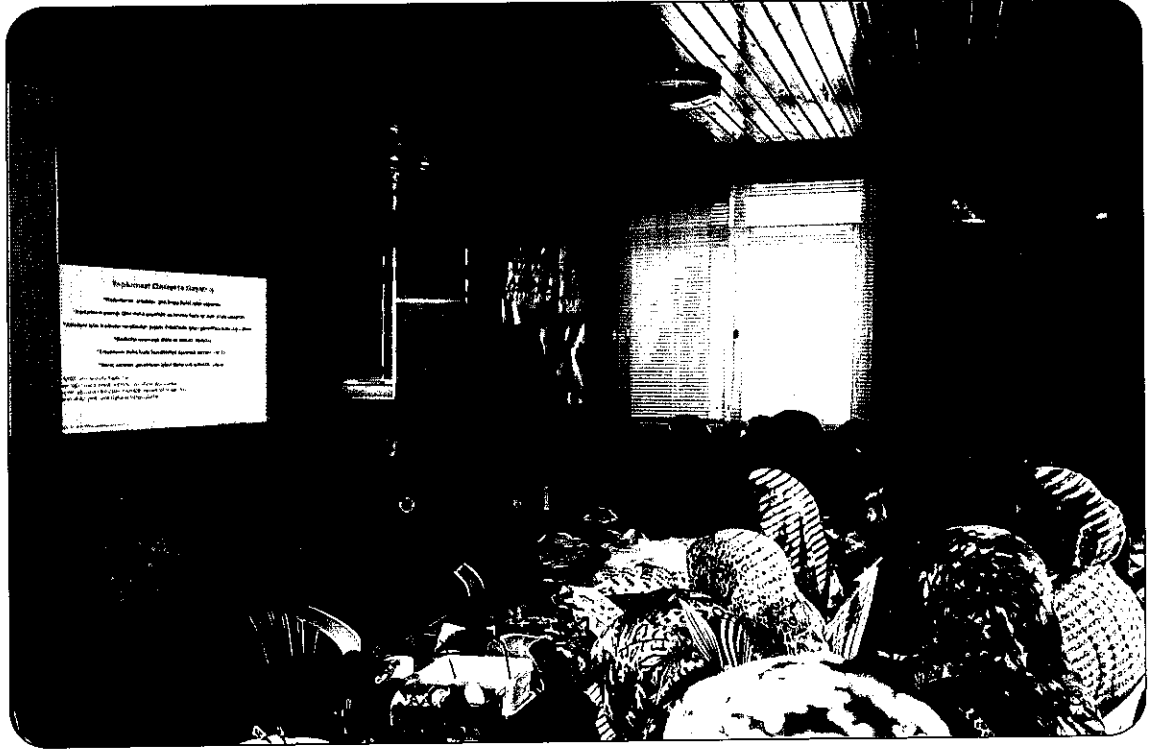
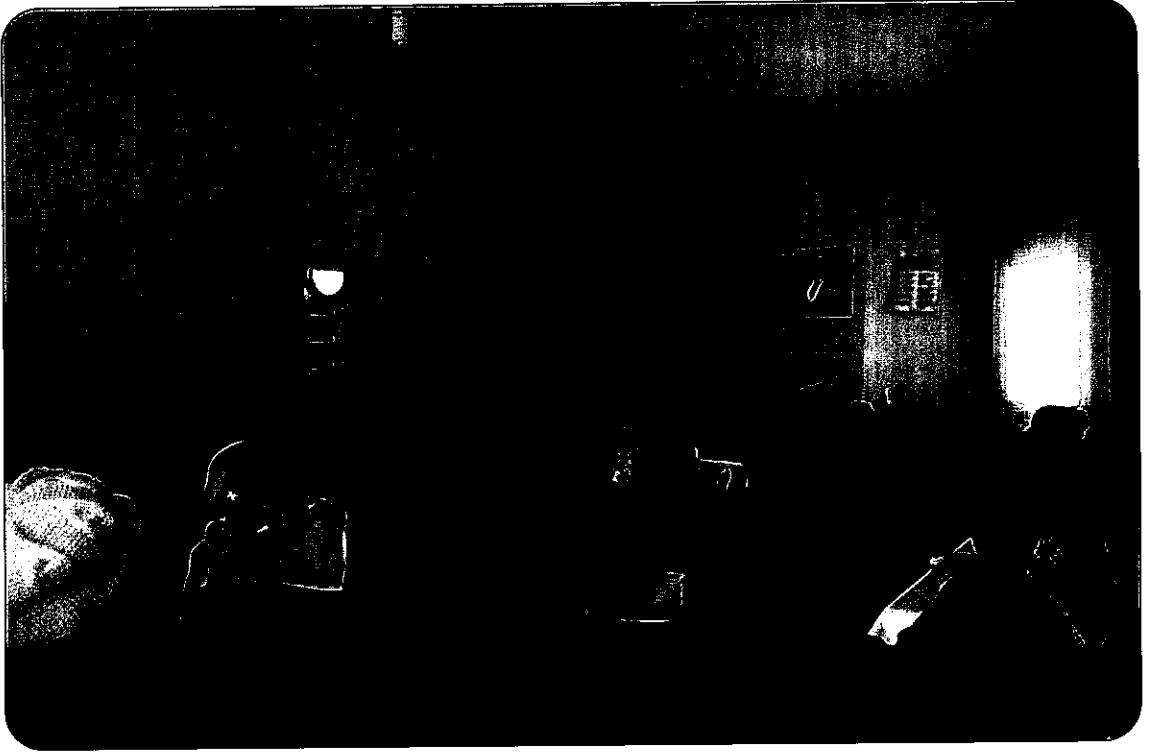

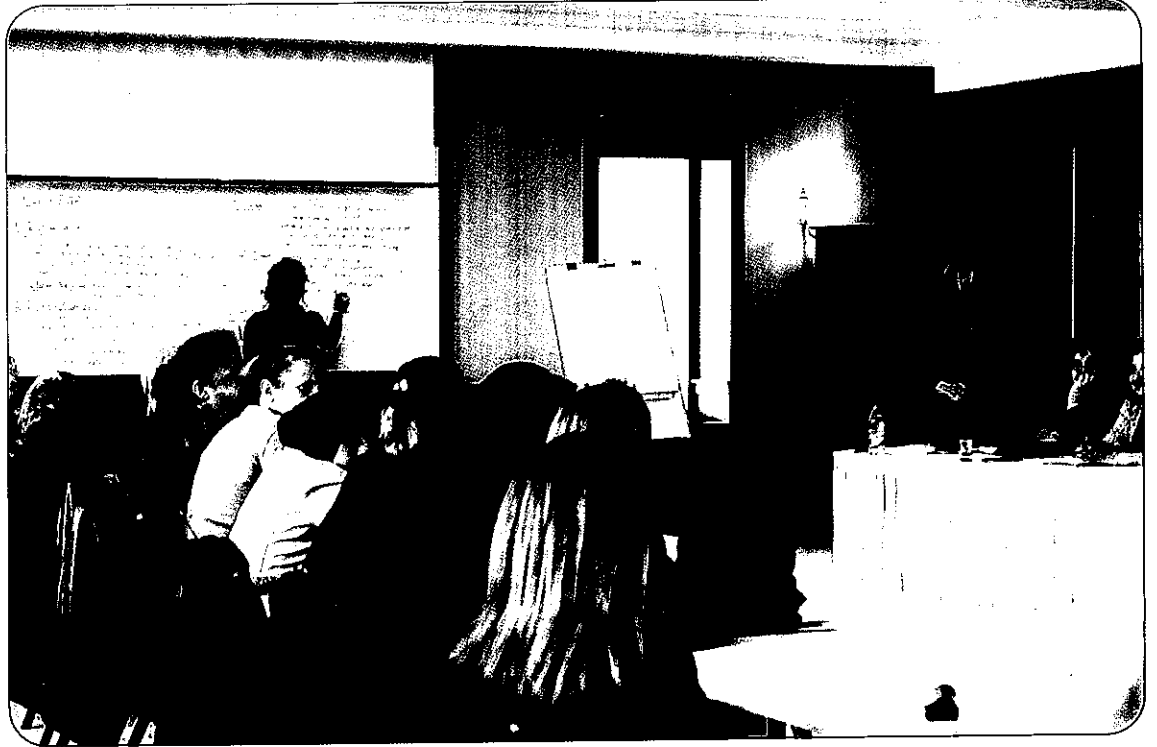

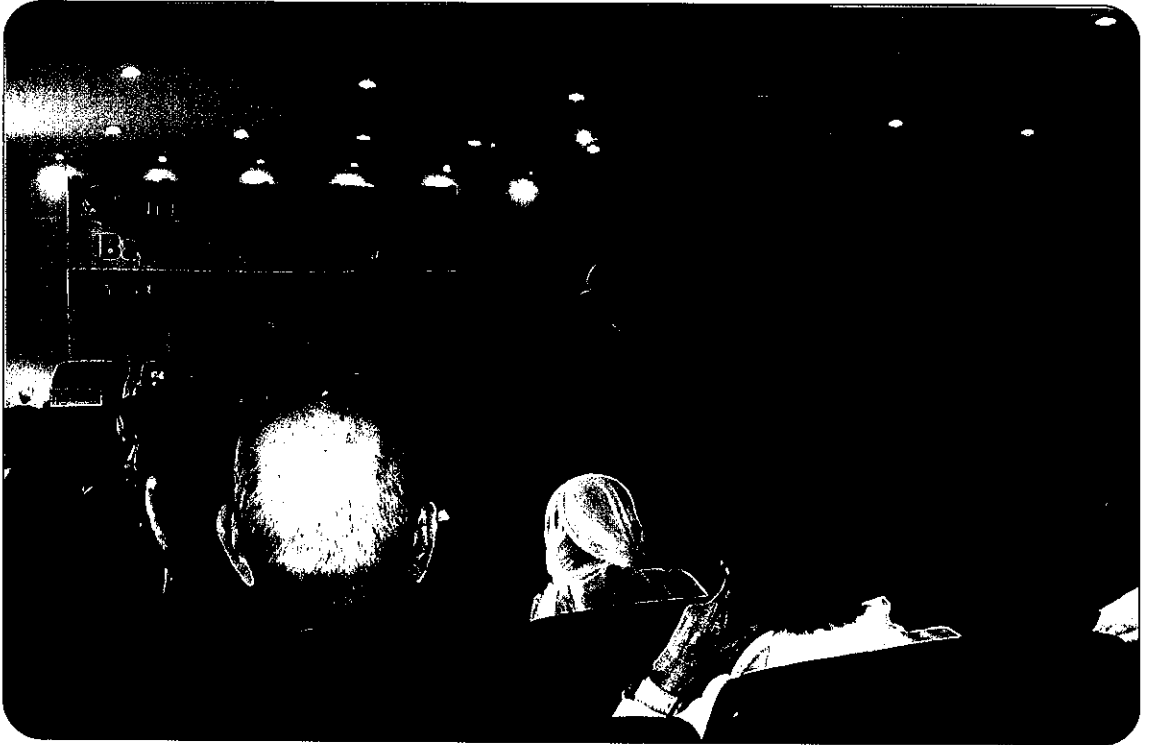

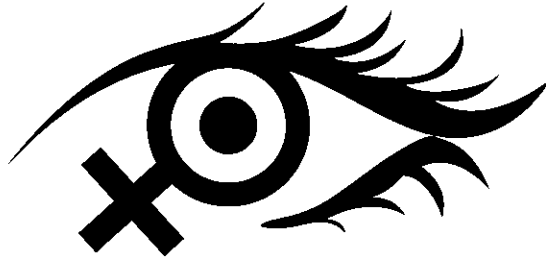

BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ

Independent Woman Association

1996

EKLER

EK 1:

Aile İçi Şiddet Soru Formu

1. Doğum yeriniz:
2. Yaşınız:
3. Ne zamandan beri oturduğunuz ilde yaşıyorsunuz?
4. Bu ile gelmeden önce nerede yaşıyordunuz?
5. Şu an yaşadığınız ile gelme nedeniniz nedir?
6. Eğitim Durumunuz:

1() Okur-yazar değil	4() Ortaokul mezunu	7() Yüksekokul/Üniversite mezunu
2() Okur-yazar	5() Lise mezunu	8() Meslek kursu
3() İlkokul mezunu	6() Meslek Lisesi mezunu	9() Diğer

7. Medeni Durumunuz:

1() Resmi nikahlı	4() Kuma	7() Evli ve ayrı yaşıyor
2() Dini Nikahlı	5() Boşanmış	8() Bekar
3() Nikahsız	6() Eşi ölmüş	9() Diğer

8. Çocuğunuz var mı? Kaç Çocuğunuz var?

9. Şimdiki işiniz nedir?

- 1() Ev dışında çalışmıyorum ve gelir getiren bir işim yok
- 2() Ev içinde gelir getiren bir faaliyeti var
- 3() Hasta/engelli/yaşlı yakınıma bakıyorum a) nakdi yardım alıyorum
b) nakdi yardım almıyorum
- 4() Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan aynı/nakdi yardım alıyorum
- 5() Kendi hesabıma çalışıyorum
- 6() İşçi
- 7() Tarım işçisi
- 8() Yevmiyeli
- 9() Ücretli
- 10() Emekli
- 11() Diğer

10. Sosyal güvenceniz var mı?1() Evet2() Hayır

a) () SSKb) () Bağ-kur c) () Emekli Sandığı d) () Yetim Maaşı e) () Diğer

11. Sosyal güvenceniz kimin üzerinde?

1() Kendisi 2() Kocas 3() Babası 4() Kardeşi 5() Çocukları 6() Diğer

12. Daha önce herhangi bir işte çalıştınız mı?1() Evet 2() Hayır

13. Yaşadığınız konut türü: 1() Gecekondu 2() Apartman 3() Ev 4() Diğer(Belirtin)

14. Yaşadığınız konut mülkiyet durumu:

1() Kendimin 2() Kira

3() Diğer(Belirtin)

16. Şiddete uğrayan bir kadın sizce nereye başvurmalı?

(a) Kendi ailesi

(b) Arkadaşı

(c) Kadın kuruluşu (dernek, vakıf gibi yerler)

(d) Karakol

(e) Adliye

(f) Baro

(g) Belediye

(h) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

(i) Valilik/ Kaymakamlık

(j) ŞÖNİM (Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü)

(k) Hiç kimseye / Hiçbir yere

	Kocam	EVET	BAZEN	HAYIR
1	Onunla aynı fikirde değilsem sinirlenir.			
2	Bana bağırır ve beni azarlar.			
3	Beni çalışmaya zorlar.			
4	Benim çalışmama izin vermez.			
5	Duygularıma saygı göstermez.			
6	Cinsel ilişki konusunda benim isteğimi önemsemez.			
7	Beni aşağılar, küçümser.			
8	Evdeki işler geciktiğinde kızar.			
9	Mesleki kurslar gibi eğitimlere katılmama izin vermez.			
10	Onsuz kendime bakamayacağımı ve başarısız olacağımı söyler.			
11	Bana hakaret eder ve beni küçümser.			
12	Eve ait gerekli harcamalar için yeterli para vermez.			
13	Beni sözlü olarak tehdit eder.			
14	Benim yanımda diğer kadınlara ilgi gösterir.			
15	Beni diğer kadınlarla karşılaştırır.			
16	Arkadaşlarımla görüşmemi istemez.			
17	Beni istemediğim şekilde cinsel ilişkiye zorlar.			
18	Bana köleymişim gibi davranır.			
19	Bana vurur.			
20	Benim zekamı küçümser ve bana aptalmışım gibi davranır.			
21	Kendi ailem ve akrabalarımla görüşmemi izin vermez.			
22	Benim çekici olmadığımı ve çirkin olduğumu söyler.			
23	Kendisi alkollüyken bana kötü davranır.			
24	Beni diğer kadınlarla aldatır.			
25	Beni öldürmek ister gibi bana davranır.			
26	Beni hastanelik edinceye kadar döver.			
27	Silah ya da bıçak gibi aletlerle beni tehdit eder.			

EK 2:

Ev toplantılarının yapıldığı mahalleler	Toplantı Tarihi	Katılımcı Sayısı
Mithatpaşa Mahallesi	13.02.2014	14
HalkkentMahallesi	19.02.2014	14
Sağlık Mahallesi	20.02.2014	17
Osmaniye Mahallesi	24.02.2014	12
Gündoğdu Mahallesi	25.02.2014	14
Halkkent Mahallesi	26.02.2014	12
Bahçelievler Mahallesi	27.02.2014	13
Yeni Mahallesi	05.03.2014	14
Mevlana Mahallesi	06.03.2014	17
Siteler Mahallesi	13.03.2014	17
Müfide ilhan Mahallesi	14.03.2014	17
Günevler Mahallesi	25.03.2014	17
Bahçelievler Mahallesi	01.04.2014	19
BarbarosMahallesi	16.04.2014	14
Gündoğdu Mahallesi	18.04.2014	16
CumhuriyetMahallesi	24.04.2014	16
Karaduvar Mahallesi	25.04.2014	17
ÖzgürlükMahallesi	28.04.2014	15
Gazi Mahallesi	29.04.2014	21
Nusratiye Mahallesi	30.04.2014	13
Çiftlik köy Mahallesi	02.05.2014	17
Güneş Mahallesi	05.05.2014	13
Çukurova Mahallesi	07.05.2014	19
Hürriyet Mahallesi	08.05.2014	18
Turgutreis Mahallesi	09.05.2014	11
Kültür Mahallesi	12.05.2014	18
Palmiye Mahallesi	14.05.2014	12
Özgürlük Mahallesi	15.05.2014	21
Çukurova Mahallesi	21.05.2014	12
Osmaniye Mahallesi	22.05.2014	14
Tozkoparan Mahallesi	27.05.2014	23
Palmiye Mahallesi	30.05.2014	15
Selçuklar Mahallesi	03.06.2014	18
Çay Mahallesi	04.06.2014	18
Selçuklar Mahallesi	10.06.2014	18
Viranşehir Mahallesi	11.06.2014	18
Tozkoparan Mahallesi	18.06.2014	17
Mesudiye Mahallesi	19.06.2014	15
Sağlık Mahallesi	24.06.2014	13
Deniz Mahallesi	25.06.2014	16
Hürriyet Mahallesi	26.06.2014	15
Karacailyas Mahallesi	27.06.2014	19
Güneş Mahallesi	08.09.2014	16
Cumhuriyet Mahallesi	09.09.2014	14
Deniz Mahallesi	17.09.2014	15
Cumhuriyet Mahallesi	19.09.2014	19
İhsaniye Mahallesi	23.09.2014	19
Bahçe Mahallesi	24.09.2014	16
Limonluk Mahallesi	25.09.2014	13
Bahçelievler Mahallesi	29.09.2014	15
TOPLAM		796

EK 3:

**Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi
ve
Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi**

Avrupa Konseyi Anlaşmalar Serisi-No.210

İstanbul, 11.V.2011

Giriş

Avrupa Konseyi üye devletleri ve işbu Sözleşmeyi imzalayan diğer devletler, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'ni (ETS (Avrupa Antlaşmaları Serisi) No.5,1950) ve bu sözleşmenin Protokollerini, Avrupa Sosyal Şartı'nı (ETS No.35,1961, 1996 yılında gözden geçirilen hali, ETS No. 163) İnsan Ticaretine karşı Eylem'e ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni (ETS no.197, 2005), Cinsel Taciz ve Cinsel İstismara Karşı Çocukların Korunmasına ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni (ETS No.201,2007) hatırd tutarak;

Bakanlar Komitesinin Avrupa Konseyi üye devletlerine sunduğu; Kadınların şiddete karşı korunmasına ilişkin Rec(2002)5 Tavsiye Kararı'nı, toplumsal cinsiyet eşitliği standart ve mekanizmalarına ilişkin CM/Rec(2007) 17 Tavsiye Kararı'nı, çatışmaların önlenmesi ve çözümünde ve barışın tesisinde kadın ve erkeklerin rolüne ilişkin CM/Rec(2010) 10 Tavsiye Kararı'nı ve diğer ilgili tavsiye kararlarını hatırd tutarak;

Kadınlara yönelik şiddet alanında önemli standartları oluşturan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin gelişen içtihat hukuku külliyatını dikkate alarak;

Medeni ve Siyasi Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme'yi (1966), Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme'yi (1966), Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine ilişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni ("CEDAW",1979) ve bu sözleşmenin İhtiyari Protokolü'nü (1999), CEDAW Kadınlara Yönelik Şiddet Komitesinin 19 No'lu Genel Tavsiye Kararı'nı, Çocuk Haklarına ilişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni (1989) ve İhtiyari Protokollerini (2000) ve Engellilerin Haklarına ilişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni (2006) göz önünde tutarak;

Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü'nü (2002) göz önünde tutarak ;

Uluslararası insancıl hukukun temel ilkelerini ve özellikle Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasına ilişkin Cenevre Sözleşmesi'ni (IV) (1949) ve bu Sözleşmenin ek 1. ve 2. Protokollerini (1977) hatırd tutarak;

Kadınlara yönelik her türlü şiddeti ve aile içi şiddeti kınayarak;

Kadınlar ve erkekler arasında yasal ve fiili eşitliğin gerçekleştirilmesinin kadınlara yönelik şiddeti önlemede anahtar bir unsur olduğunun bilincinde olarak;

Kadınlara yönelik şiddetin, erkeklerin kadınlar üzerinde tahakküm kurmasına ve

kadınlara yönelik ayrımcılığa neden olan ve kadınların tam ilerlemesini engelleyen ve kadınlar ile erkekler arasındaki tarihsel eşitlikçi olmayan güç ilişkisinin tezahürü olduğunun bilincinde olarak;

Kadınlara yönelik şiddetin toplumsal cinsiyete dayalı şiddet şeklindeki yapısal niteliğinin ve bu şiddetin, erkeklerle kıyaslandığında kadınları ikincil konuma zorlayan temel sosyal mekanizmalardan birisi olduğunun bilincinde olarak;

Kadınlar ile kız çocuklarının, çoğunlukla aile içi şiddet, cinsel taciz, tecavüz, zorla evlendirme, sözde "namus" adına işlenen cinayetler, kadın sünneti gibi insan haklarını ciddi şekilde ihlal eden ve kadın erkek eşitliğini sağlamanın önünde büyük bir engel oluşturan şiddetin pek çok boyutuna maruz kaldıklarını büyük endişeyle dikkate alarak;

(Silahlı çatışma esnasında sivil halkı, özellikle de kadınları yaygın ve sistematik tecavüz ve cinsel suçlar şeklinde etkileyen insan hakları ihlallerinin ve gerek çatışma esnasında gerekse sonrasında tırmanan toplumsal cinsiyete dayalı şiddet potansiyelinin bilincinde olarak;

Kadınlar ile kız çocuklarının toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz kalma riskinin erkeklerden daha yüksek olduğunu kabul ederek;

Aile içi şiddetin kadınları orantısız şekilde etkilediğini ve erkeklerin de aile içi şiddet mağduru olabileceklerini kabul ederek;

Çocukların, aile içindeki şiddete tanık olmak dahil aile içi şiddet mağduru olduklarını kabul ederek;

Kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetten arındırılmış bir Avrupa yaratmayı arzu ederek, aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:

Bölüm I

Amaçlar, tanımlar, eşitlik ve ayırım gözetmeme, genel yükümlülükler

Madde 1 - Sözleşmenin Amacı

1. İşbu Sözleşmenin amacı;

- a. Kadınları her türlü şiddetten korumak, kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak,
- b. Kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve kadınların güçlendirilmesi yolu dahil kadınlar ile erkekler arasındaki temel eşitliği teşvik etmek;
- c. Kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddet mağdurlarının korunması ve bu mağdurlara yardım edilmesi için kapsamlı bir çerçeve, politikalar ve tedbirler geliştirmek;
- d. Kadınlara yönelik şiddeti ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak amacıyla uluslararası işbirliğini teşvik etmek;
- e. Kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak üzere bütüncül bir yaklaşım benimsemek amacıyla etkili işbirliğini sağlamak için kuruluşlara ve kolluk

kuvvetlerine destek ve yardım sağlamaktır.

2. Sözleşme hükümlerinin taraflarca etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla, işbu Sözleşme özel bir izleme mekanizması kurar.

Madde 2 - Sözleşmenin Kapsamı

1. İşbu Sözleşme aile içi şiddet de dahil olmak üzere, kadınları orantısız biçimde etkileyen kadınlara yönelik her türlü şiddet biçimi için geçerlidir.
2. Taraflar işbu Sözleşmeyi tüm aile içi şiddet mağdurlarına uygulamaya teşvik edilirler. Taraflar işbu Sözleşmenin hükümlerini uygularken, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağduru kadınlara özel önem atfetmelidirler.
3. İşbu Sözleşme barış zamanlarında ve silahlı çatışma durumlarında uygulanır.

Madde 3 - Tanımlar

İşbu Sözleşmenin amacı bakımından:

- a. "kadınlara yönelik şiddet", bir insan hakları ihlali ve kadınlara yönelik ayrımcılığın bir biçimi olarak anlaşılmaktadır ve ister kamusal ister özel alanda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar veya ıstırap veren veya verebilecek olan toplumsal cinsiyete dayalı her türlü eylem ve bu eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma anlamına gelir.
- b. "aile içi şiddet", aile içerisinde veya hanede veya, mağdur faille aynı evi paylaşırsa da paylaşmasa da eski veya şimdiki eşler veya partnerler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik şiddet eylemi anlamına gelir.
- c. "toplumsal cinsiyet", kadınlar ve erkekler için toplum tarafından uygun görülen ve sosyal olarak inşa edilen roller, davranışlar, eylemler ve nitelikler anlamına gelir.
- d. "kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet", kadına kadın olmasından (dolayı uygulanan ve kadınları orantısız biçimde etkileyen şiddet anlamına gelir.
- e. "mağdur", a ve b bentlerinde belirtilen davranışlara maruz kalan gerçek kişi anlamına gelir.
- f. "kadınlar" kelimesi 18 yaşın altındaki kız çocuklarını da kapsar.

Madde 4 - Temel haklar, eşitlik ve ayırım gözetmeme

1. Taraflar, gerek kamu gerek özel alanda tüm bireylerin, özellikle kadınların, şiddetten arınmış yaşama haklarını sağlamak ve korumak için gerekli yasal ve diğer tedbirleri alır.
2. Taraflar, kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığı kınar ve bunu önlemek için özellikle: kadın erkek eşitliği ilkesini kendi ulusal anayasalarına veya diğer uygun mevzuatına dahil edip, bu ilkenin uygulamada da gerçekleştirilmesini sağlayarak; gerektiğinde, kadınlara karşı ayrımcılığı, yaptırımların kullanılması yoluyla yasaklayarak; kadınlara yönelik ayrımcılık içeren kanunları ve uygulamaları yürürlükten kaldırarak; gerekli yasal veya diğer tedbirleri gecikmeksizin alır.
3. Özellikle mağdurların haklarını korumaya yönelik önlemler olmak üzere, işbu

Sözleşme hükümlerinin cinsiyet, toplumsal cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya başka görüşe sahip olma, ulusal veya sosyal menşe, bir ulusal azınlıkla bağ, mülkiyet, doğum, cinsel yönelim, cinsel kimlik, yaş, sağlık durumu, engellilik, medeni hal, göçmen ya da mülteci olma durumu veya başka statüler temelinde herhangi bir ayrımcılık olmaksızın Taraflarca uygulanması güvence altına alınmıştır.

4. Kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesi ve kadınların korunması için gerekli olan özel tedbirler, işbu Sözleşme kapsamında ayrımcılık olarak kabul edilmeyecektir.

Madde 5 - Devlet yükümlülükleri ve gereken özeni gösterme sorumluluğu

1. Taraflar, kadınlara yönelik şiddet eylemlerinde bulunmaktan kaçınır ve devlet adına faaliyet gösteren devlet yetkilileri, görevliler, kurum, kuruluşlar ve diğer aktörlerin bu yükümlülüğe uygun davranmalarını sağlar.

2. Taraflar devlet dışı aktörlerce işlenen ve işbu Sözleşme kapsamında yer alan şiddet eylemlerinin gereken özeni göstererek önlenmesini, soruşturulmasını, cezalandırılmasını ve tazmin edilmesini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 6 - Toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar

Taraflar işbu Sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasında ve etkilerinin değerlendirilmesinde toplumsal cinsiyet bakış açısına yer vermeyi, kadın erkek eşitliği ve kadınların güçlendirilmesine yönelik politikalar geliştirmeyi ve bunları etkili bir şekilde uygulamayı taahhüt eder.

BÖLÜM II

Bütüncül politikalar ve veri toplama

Madde 7 - Kapsamlı ve eşgüdümlü politikalar

1. Taraflar, işbu Sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddeti önlemek ve bununla mücadele etmek için ilgili tüm tedbirleri kapsayacak şekilde, devlet çapında etkili, kapsamlı ve eşgüdümlü politikaların benimsenmesi ve uygulanması için gerekli yasal ve diğer tedbirleri alır ve kadınlara yönelik şiddete karşı bütünsel bir mücadele yürütür.

2. Taraflar, 1. paragrafta bahsedilen politikaların mağdur haklarının tüm politikaların merkezine yerleştirilmesini ve bu politikaların ilgili tüm kurum, kuruluş ve örgütler arasında etkin iş birliği vasıtasıyla uygulanmasını sağlar.

3. Bu madde uyarınca alınan tedbirler, gerektiğinde, devlet kurumları, ulusal, bölgesel ve yerel yönetimler ile makamları, ulusal insan hakları kuruluşları ve sivil toplum örgütleri gibi ilgili tüm aktörleri kapsar.

Madde 8 - Mali kaynaklar

Taraflar, sivil toplum kuruluşları ve sivil toplum tarafından yürütülenler de dahil olmak üzere, işbu Sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddeti önleme ve bununla mücadeleye ilişkin bütüncül politikaların, tedbirlerin ve programların uygun biçimde

uygulanması için yeterli mali ve beşeri kaynak tahsis eder.

Madde 9 - Sivil toplum kuruluşları ve sivil toplum

Taraflar, kadınlara yönelik şiddetle mücadele alanında ilgili sivil toplum kuruluşları ve sivil toplumun her düzeydeki çalışmalarını göz önünde bulundurur, teşvik eder, destekler ve bu kuruluşlarla etkin işbirliği tesis eder.

Madde 10 - Koordinasyon birimi

1. Taraflar işbu Sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddeti önlemek ve bununla mücadele etmek için politikaların ve önlemlerin koordinasyonu, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinden sorumlu bir veya birden fazla resmi birim görevlendirir veya kurar. Bu birimler madde II'de bahsedildiği şekilde veri toplanmasını koordine eder, bu verileri analiz eder ve sonuçlarını yayınlar.

2. Taraflar, bu madde uyarınca görevlendirilen veya kurulan birimlerin Bölüm VIII uyarınca alınan önlemlere ilişkin genel bilgi almalarını sağlar.

3. Taraflar, bu madde uyarınca görevlendirilen veya kurulan birimlere diğer Taraflardaki muadilleriyle doğrudan iletişim kurma ve ilişkiler geliştirme imkanı sağlar.

Madde 11 - Veri toplama ve araştırma

1. İşbu Sözleşmenin uygulanması bakımından Taraflar:

a. İşbu Sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddet eylemi hakkında bölümlere ayrılmış biçimde uygun istatistiki veriyi düzenli aralıklarla toplamayı;
b. Şiddetin temel neden ve etkilerini, şiddet eylemleri ve mahkumiyet oranları ile işbu Sözleşmenin uygulanması için alınan önlemlerin etkinliğini incelemek amacıyla işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet alanında yapılan araştırmaları desteklemeyi taahhüt eder.

2. Taraflar işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet biçiminin yaygınlığını ve eğilimlerini değerlendirmek üzere düzenli aralıklarla nüfusa dayalı anketler yapmaya çaba gösterir.

3. Taraflar uluslararası işbirliğini teşvik etmek ve uluslararası kıyaslama sağlanmasını mümkün kılmak amacıyla bu madde uyarınca toplanan bilgileri işbu Sözleşmenin 66. Maddesinde atıfta bulunulan uzmanlar grubuna iletir.

4. Taraflar, bu madde uyarınca toplanan bilgilerin kamuya açık olmasını sağlar.

BÖLÜM II

Önleme

Madde 12- Genel yükümlülükler

1. Taraflar, kadınların aşağı bir cins olduğu veya kadınlar ve erkekler için alışlagelmiş rollerin bulunduğu düşüncesine dayanan ön yargıları, örf ve adetleri, gelenekleri ve her türlü farklı uygulamaları ortadan kaldırmak amacıyla kadınlar ve erkeklere ilişkin sosyal ve kültürel davranış modellerinin değişimini sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

2. Taraflar gerçek veya tüzel kişilerce uygulanan ve işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddeti önlemek amacıyla gerekli yasal veya diğer tedbirleri alır.

3. Bu bölüm uyarınca alınan herhangi bir tedbir; özel durumlar nedeniyle savunmasız hale gelmiş bireylerin ihtiyaçlarını göz önüne alır ve bu ihtiyaçlara cevap verir ve tüm mağdurların insan haklarını bu önlemlerin odak noktası yapar.

4. Taraflar, erkekler ve erkek çocukları başta olmak üzere, toplumun tüm üyelerinin işbu Sözleşme kapsamındaki tüm şiddet türlerini önlemek üzere aktif katkı sağlamasını teşvik etmek için gerekli tedbirleri alır.

5. Taraflar, kültür, örf ve adet, gelenek, din veya sözde "namus"un işbu Sözleşme kapsamındaki herhangi bir şiddet eylemi için mazeret oluşturmamasını sağlar.

6. Taraflar, kadınların güçlenmesine yönelik program ve faaliyetleri arttırmak amacıyla gerekli tedbirleri alır.

Madde 13- Farkındalığı artırma

1. Taraflar, gerektiğinde, işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddetin farklı tezahürlerinin, bunların çocuklar üzerindeki sonuçlarının ve bu tür şiddetin önlenmesi gerektiğinin toplum içinde anlaşılması ve buna ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla, başta kadın örgütleri olmak üzere ulusal insan hakları kurumları ve bunlara denk organları, sivil toplum ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde düzenli aralıklarla ve her seviyede farkındalık yaratma kampanyaları ve programları geliştirir veya yürütür.

2. Taraflar, işbu Sözleşme kapsamında yer alan şiddet eylemlerini önlemeye yönelik mevcut tedbirlere ilişkin bilgilerin kamu genelinde geniş biçimde yayınlanmasını sağlar.

Madde 14- Eğitim

1. Taraflar, gerektiğinde, öğrencilerin gelişen kapasitesine uygun olarak, kadın erkek eşitliği, kalıplaşmamış toplumsal cinsiyet rolleri, karşılıklı saygı, kişisel ilişkilerde şiddet içermeyen çatışma çözümleri, kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve kişisel bütünlük hakkı gibi konulara ilişkin öğretim malzemelerinin resmi müfredat içerisine ve eğitimin her seviyesine eklenmesi için gerekli adımları atar.

2. Taraflar, 1. paragrafta bahsedilen ilkelerin resmi eğitim dışındaki eğitim faaliyetlerinin yanı sıra, sporda, boş zaman ve kültür faaliyetlerinde ve medyada desteklenmesi amacıyla gerekli adımları atar.

Madde 15 - Uzmanların eğitimi

1. Taraflar, işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet eyleminin failleri ve mağdurlarıyla ilgilenen uzmanlara bu tür şiddetin önlenmesi ve ortaya çıkarılması, kadın erkek eşitliği, mağdurların ihtiyaç ve haklarının yanı sıra ikinci kez mağdur olmasının nasıl engelleneceğine ilişkin uygun eğitimi sağlar veya bu eğitimi takviye eder.

2. Taraflar, işbu Sözleşme kapsamındaki şiddet eylemleriyle ilgili başvuruların kapsamlı ve uygun biçimde ele alınmasını sağlamak üzere, 1. paragrafta bahsedilen eğitimin farklı

kurumlar arasındaki işbirliğinin eşgüdümü konusunu kapsamasını teşvik eder.

Madde 16 - Önleyici müdahale ve tedavi programları

1. Taraflar, şiddetin tekrarlanmaması ve şiddet içeren davranış modellerinin değiştirilmesi amacıyla aile içi şiddet faillerinin kişilerarası ilişkilerde şiddet içermeyen davranış biçimi edinmelerini sağlamayı hedefleyen programları oluşturmak ve desteklemek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alır.
2. Taraflar, faillerin, özellikle cinsel suç faillerinin tekrar suç işlemesini engelleyen tedavi programlarının oluşturulması veya desteklenmesi için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alır.
3. Taraflar, 1. ve 2. paragraflarda bahsedilen önlemlerin alınmasında mağdurların güvenliği, desteklenmesi ve insan haklarının öncelikli öneme sahip olmasını ve bu programların, gerektiğinde mağdurlara yönelik özel destek uzmanlarıyla yakın eşgüdüm içerisinde oluşturulmasını sağlar.

Madde 17 - Özel sektör ve medyanın katılımı

1. Taraflar, özel sektör, bilgi ve iletişim teknolojisi sektörü ve medyayı, ifade özgürlüğüne ve onların bağımsızlığına gerekli saygıyı göstererek, kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi ve onların onuruna duyulan saygının artırılması amacıyla politika hazırlanmasına ve uygulanmasına katılmaları ve yönergeler ile öz denetim standartları oluşturmaları hususunda teşvik eder.
2. Taraflar, özel sektör aktörleriyle işbirliği içinde, çocuklar, ebeveynler ve eğitimcilerin içerisinde zararlı olabilecek aşağılayıcı cinsel ya da şiddet unsuruna erişim sağlayan bilgi ve iletişim ortamlarıyla başa çıkma becerilerini geliştirir ve iletir.

Bölüm IV

Koruma ve destek

Madde 18 - Genel yükümlülükler

1. Taraflar, bütün mağdurları şiddet eylemlerinin tekrarlanmasından korumak amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.
2. Taraflar, işbu Sözleşmenin 20. ve 22. Maddesinde ayrıntıları verilen genel ve özel destek hizmetlerine başvurmak da dahil olmak üzere, iç hukuka uygun şekilde, Sözleşme kapsamındaki bütün şiddet mağdurları ve tanıklarının korunması ve desteklenmesinde mahkemeler, savcılar, kolluk kuvvetleri, yerel ve ulusal yetkililer dahil ilgili tüm devlet kuruluşları sivil toplum kuruluşları, diğer ilgili kuruluşlar ve birimler arasında etkin işbirliği için uygun mekanizmaların mevcudiyetini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.
3. Taraflar, bu bölüm uyarınca alınan tedbirlerin, kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti toplumsal cinsiyet temelinde anlamaya dayanacağını ve mağdurların insan haklarına ve güvenliğine odaklanacağını; mağdurlar, failler, çocuklar ve onların geniş anlamdaki toplumsal çevreleri arasındaki ilişkiyi göz önünde bulunduracak bütünsel bir yaklaşıma

dayalı olacağını; ikinci bir mağduriyeti önlemeyi hedeflediğini; şiddet mağduru kadınların güçlenmesi ve ekonomik bağımsızlığını hedefleyeceğini; uygun görülen durumlarda, aynı mekanlarda bir dizi koruma ve destek hizmetleri biriminin yer almasına imkan sağlayacağını; çocuk mağdurlar dahil olmak üzere, savunmasız haldeki bireylerin özel ihtiyaçlarını ele alacağını ve bu ihtiyaçların mevcut bulundurulacağını temin eder.

4. Hizmetlerin sunulması, mağduru şikayette bulunmasına veya failin aleyhinde tanıklık etmesine bağlı olmayacaktır.

5. Taraflar, uluslararası hukuk kapsamındaki yükümlülüklerine uygun olarak, konsolosluk ile diğer koruma ve destek hizmetlerini vatandaşlarına ve sözkonusu korumaya hak kazanan diğer mağdurlara sağlamak üzere gereken yasal ve diğer önlemleri alır.

Madde 19 - Bilgi

Taraflar, mağdurların anladıkları bir dilde mevcut destek hizmetleri ve yasal tedbirler hakkında yeterli ve zamanında bilgi almalarını sağlamak amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 20 - Genel destek hizmetleri

1. Taraflar, mağdurların şiddet sonrası iyileşmelerini kolaylaştıracak hizmetlere erişimlerini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır. Bu tedbirler, gerektiğinde, yasal ve psikolojik danışmanlık, mali yardım, konut, eğitim, öğretim ve iş bulma desteği gibi hizmetleri içerecektir.

2. Taraflar mağdurların sağlık ve sosyal hizmetlere erişimlerini, bu hizmetlerin yeterli kaynağa sahip olmalarını ve mağdurlara yardımcı olmak ve onları uygun hizmetlere yönlendirmek üzere uzmanların eğitilmelerini temin edecek gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 21 - Bireysel/toplu şikayetlerde destek

Taraflar, mağdurların başvurabilecekleri bölgesel ve uluslararası bireysel/toplu şikayet mekanizmaları hakkında bilgi sahibi olmalarını ve bunlara erişebilmelerini sağlarlar. Taraflar, sözkonusu şikayet başvurularında mağdurlara duyarlı ve yeterli bilgi sağlanmasını teşvik eder.

Madde 22 - Uzman desteği hizmetleri

1. Taraflar, bu Sözleşme kapsamındaki herhangi bir şiddet eylemine maruz kalan herhangi bir mağdura, uygun bir coğrafi dağılım kapsamında, anında, kısa ve uzun dönemli uzman desteği sağlamak ve düzenlemek amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar, uzman kadın destek hizmetini tüm kadın mağdurlara ve çocuklarına sağlar veya buna yönelik düzenlemeleri yapar.

Madde 23 - Sığınma evleri

Taraflar, kadınlar ve çocuklar başta olmak üzere, mağdurlara güvenli barınma imkanı

sunmak ve onlara ilişkin önceden önlem almak amacıyla yeterli sayıda, kolay erişilebilir ve uygun sığınma evleri kurmak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 24 - Telefon yardım hatları

Taraflar, bu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet hakkında arayanlara tavsiyelerde bulunmak üzere, gizliliğe veya kimlik bilgilerinin açıklanmamasına özen gösterilerek, ülke çapında 24 saat (7/24) hizmet verecek ücretsiz telefon yardım hattı kurmak için gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 25 - Cinsel şiddet mağdurları için destek

Taraflar, mağdurlara tıbbi ve adli muayene, travma desteği ve danışma hizmetleri sunacak, uygun ve kolay erişilebilir tecavüz kriz veya cinsel şiddet yönlendirme merkezleri kurmak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 26 - Çocuk tanıklar için koruma ve destek

1. Taraflar, mağdurlara koruma ve destek hizmetleri verilmesinde, bu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet tanığı çocukların hak ve ihtiyaçlarının dikkate alınmasının sağlanması için gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Bu madde çerçevesinde alınan tedbirler, bu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet tanığı çocuğun yaşına uygun psikososyal danışmayı içerir ve çocuğun yararını göz önünde bulundurur.

Madde 27 - Bildirim

Taraflar, bu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet eyleminin ifasına tanık olan veya eylemin gerçekleşeceğine yönelik makul gerekçeleri olan veya bir şiddet eyleminin daha gerçekleşeceğini öngören herhangi bir kimsenin bunu ilgili kuruluşlara veya makamlara bildirmesini teşvik etmek amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 28 - Uzmanlar tarafından bildirim

Taraflar, iç hukuk tarafından bazı uzmanlara uygulanan gizlilik ilkesinin, tanıkların bu Sözleşme kapsamındaki her türlü ağır şiddet eyleminin gerçekleştirildiğine dair makul sebepler olması ve daha sonra bir şiddet eylemi daha öngörülmesi durumlarında, bu tanıkların durumu ilgili kurum ve makamlara bildirme olasılığı önünde uygun koşullar altında bir engel teşkil etmeyeceğini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Bölüm V

Maddi hukuk

Madde 29 - Hukuk davaları ve başvuru yolları

1. Taraflar, mağdurlara faile karşı yeterli yasal başvuru yolu sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar, uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak, yetkileri dahilinde önleyici

veya koruyucu önlem alma görevini yerine getirmekte başarısız olmuş devlet makamlarına karşı mağdurlara yeterli yasal başvuru yolları sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 30 - Tazminat

1. Taraflar, mağdurların işbu Sözleşmede belirtilen suçlardan herhangi birini işleyen faillerden tazminat talep etme hakkına sahip olmalarını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Şiddet sonucu ciddi bedensel zarar görmüş ya da sağlığı bozulmuş olan ve uğradıkları zarar fail, sigorta ya da devlet tarafından finanse edilen sağlık ve sosyal hizmetler gibi diğer kaynaklar tarafından karşılanmayanlara yeterli miktarda devlet tazminatı ödenir. Bu hüküm, mağdurun güvenliği için gereken özen gösterildiği sürece, Tarafların tazminat failden geri talep etmesine engel teşkil etmez.

3. 2. Paragraf çerçevesinde alınan tedbirler, tazminatın makul bir süre zarfında verilmesini sağlamalıdır.

Madde 31 - Velayet, ziyaret hakları ve güvenlik

1. Taraflar, çocukların velayet ve ziyaret haklarının belirlenmesinde işbu Sözleşme kapsamındaki şiddet eylemlerinin göz önünde bulundurulmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar herhangi bir ziyaret veya velayet hakkının mağdurun veya çocukların haklarını ve güvenliğini tehlikeye düşürmemesini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 32 - Zorla evliliklerin hukuki sonuçları

Taraflar, zorla gerçekleştirilen evliliklerin mağdura aşırı mali veya idari yük olmaksızın feshini, iptalini ve sonlandırılmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 33 - Psikolojik şiddet

Taraflar, tehdit veya zorlama yoluyla kişinin psikolojik bütünlüğüne ciddi zarar veren kasıtlı davranışların cezai suçlar olarak değerlendirilmesini sağlamak üzere hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 34- Israrlı takip

Taraflar, başka bir kişiye yönelik, kendi güvenliği için korku duymasına neden olacak şekilde tekrar eden, kasıtlı ve tehditkar davranışların cezalandırılmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 35 - Fiziksel şiddet

Taraflar, bir başka bireye yönelik kasti uygulanan fiziksel şiddet eylemlerinin cezalandırılmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 36 - Tecavüz dahil olmak üzere, cinsel şiddet,

1. Taraflar, aşağıda belirtilen kasıtlı davranışların cezalandırılmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır
 - a. herhangi bir organıyla veya bir cisimle bir başka kişiyle, rızası olmadan vajinal, anal veya oral olarak cinsel nitelikli eylemlerde bulunma,
 - b. kişiye karşı rızası olmaksızın diğer cinsel nitelikli eylemlerde bulunma,
 - c. rızası olmayan bir kişinin üçüncü bir kişiyle cinsel nitelikli eylemlerde bulunmasına neden olma.
2. Rıza, mevcut koşulları değerlendiren kişinin hür iradesinin sonucunda isteğe bağlı olarak verilmelidir.
3. Taraflar, 1. paragrafta yer alan hükümlerin iç hukuk tarafından tanındığı şekliyle eski veya şu anki eşlere veya partnerlere karşı işlenen eylemler için geçerli olmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 37 - Zorla evlendirme

1. Taraflar, yetişkin bir bireyi veya çocuğu evlenmeye zorlayan kasıtlı davranışların suç sayılmasını sağlamak üzere hukuki veya diğer tedbirleri alır.
2. Taraflar, yetişkin bir bireyi veya çocuğu evlenmeye zorlamak amacıyla, kendi ikamet yeri dışında diğer ülke veya Taraf devletin topraklarına çekmeye ilişkin kasti davranışların suç sayılmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 38 - Kadın sünneti

Taraflar, aşağıda belirtilen kasıtlı davranışların cezalandırılmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır;

- a. bir kadının dış dudakları, iç dudakları veya klitorisinin tamamını veya bir kısmını kesip çıkarma, infibülasyon veya işlevini yapamaz hale getirme,
- b. bir kadını a. maddesinde belirtilen eylemlerden herhangi birine maruz kalmaya zorlama veya kadına bu eylemleri yaptırma,
- c. bir kız çocuğunu a. maddesinde belirtilen eylemlerden herhangi birine teşvik etme, buna maruz kalmaya zorlama veya ona bu eylemleri yaptırma.

Madde 39 - Zorla kürtaj ve zorla kısırlaştırma

Taraflar aşağıdaki kasti davranışların cezalandırılmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır:

- a. kendisinin daha önceden bilgisi ve rızası olmaksızın kadın üzerinde kürtaj gerçekleştirilmesi,
- b. kendisinin daha önceden bilgisi ve rızası olmaksızın ve süreci tam olarak anlamaksızın kadının doğal üreme kapasitesini sonlandırma amacı veya etkisi taşıyan cerrahi operasyon gerçekleştirilmesi.

Madde 40 - Cinsel taciz

Taraflar, özellikle de saldırgan, küçük düşürücü, yüz kızartıcı ve kırıncı bir çevre yaratarak bir insanın onurunu zedelemeyi amaçlayan ya da bu sonucu doğuran, istenmeyen sözlü, sözsüz veya fiziksel olarak cinsel güdümlü davranışın cezai ve diğer yasal yaptırımlara tabi olmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 41 - Yardım veya yataklık etme ve girişim

1. Taraflar, işbu Sözleşmenin 33, 34, 35, 36, 37, 38.a ve 39. Maddelerinde yer alan suçlar kasten işlendiğinde, bunların işlenmesine yardım veya yataklık edilmesinin suç olarak değerlendirilmesi için gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar, işbu Sözleşmenin 35, 36, 37, 38.a ve 39. Maddelerinde yer alan suçlar kasten işlendiğinde, mezkur suçu işleme girişiminde bulunmanın suç olarak değerlendirilmesi için gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 42 - Söзде "namus" adına işlenen suçlar dahil olmak üzere, kabul edilemez gerekçeler

1. Taraflar, işbu Sözleşme kapsamındaki herhangi bir şiddet eyleminin gerçekleşmesini müteakiben başlatılan cezai işlemlerde kültür, gelenek, din, görenek veya söзде "namus"un bu eylemlerin gerekçesi olarak kabul edilmemesini sağlamak üzere gereken hukuki ve diğer tedbirleri alır. Bu özellikle, mağdurun kültürel, dini, sosyal veya geleneksel olarak kabul gören uygun davranış normlarını veya törelerini ihlal ettiği iddialarını da içerecektir.

2. Taraflar, 1. paragrafta belirtilen eylemlerden herhangi birini gerçekleştirmesi için herhangi bir kimseyi veya bir çocuğu azmettirmenin işlenen eylem için söz konusu kişinin cezai sorumluluğunu azaltmamasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 43 - Cezai suçların tatbiki

Bu sözleşme uyarınca belirlenen suçlar, mağdur ile failin arasındaki ilişkinin niteliğine bakılmaksızın tatbik edilecektir.

Madde 44 - Yargı yetkisi

1. Taraflar, işbu Sözleşme uyarınca belirlenen herhangi bir suç,

- a. kendi topraklarında; veya
- b. bayrağını taşıyan bir gemide; veya
- c. yasaları doğrultusunda tescil edilmiş bir uçakta; veya
- d. vatandaşlarından biri tarafından; veya
- e. topraklarında ikamet eden bir kimse tarafından,

işlenmiş olması durumunda yargılanmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar, suç kendi vatandaşlarından birine veya kendi topraklarında ikamet eden kişilere karşı işlendiğinde, işbu Sözleşme uyarınca belirlenen herhangi bir suça ilişkin

yargı yetkisi oluşturmak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri almaya çaba gösterecektir.

3. Sözleşmenin 36, 37, 38 ve 39. Maddelerinde belirtilen suçların kovuşturması için Taraflar yargı yetkilerinin, eylemin gerçekleştirildiği bölgede suç sayılması koşuluna bağlı olmamasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer önlemleri alır.

4. Taraflar, işbu Sözleşmenin 36, 37, 38 ve 39. maddeleri uyarınca belirlenen suçların kovuşturulmasını sağlamak amacıyla 1. paragrafın d ve e maddelerinde belirtilen hususlara ilişkin yargı yetkilerinin, kovuşturmanın yalnızca suç mağdurunun bildirmesi veya suçun işlendiği mekandaki devlet tarafından bilgi sunulması üzerine başlatılabileceği koşullarına bağlanmaması için gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

5. Taraflar, fail olduğu iddia edilen kişinin kendi topraklarında olması ve bu kişiyi yalnızca uyruğuna dayanarak diğer Tarafa iade etmediği durumlarda işbu Sözleşme kapsamındaki suçlar üzerinde yargılama yetkisi oluşturabilmek amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

6. İşbu Sözleşme kapsamında iddia edilen suçlara ilişkin birden fazla Tarafın yargılama talebinde bulunması durumunda, ilgili Taraflar, gerektiğinde, kovuşturma için en uygun yargı yetkisini belirlemek üzere birbirlerine danışır.

7. İşbu Sözleşme, uluslararası hukukun genel ilkelerine hâle getirmeksizin iç hukukuna uygun olarak bir Taraf tarafından uygulanan herhangi bir cezai yargılamayı olanaksız kılmaz.

Madde 45 - Yaptırım ve tedbirler

1. Taraflar, işbu Sözleşme uyarınca ihdas edilen suçların etkili, orantılı ve caydırıcı bir biçimde, suçların ciddiyetini de göz önünde bulundurarak, cezalandırılmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alacaklardır. Bu yaptırımlar, gerektiğinde, suçluların iadesiyle sonuçlanacak biçimde özgürlükten mahrum bırakmayı da içeren cezaları kapsayabilir.

2. Taraflar, failere yönelik olarak aşağıda yer alanlar gibi diğer başka tedbirler benimseyebilir:

- hükümlü kişilerin izlenmesi veya denetlenmesi;

- mağdurun güvenliğini de içerebilmek üzere, çocuğun kendi yararının başka hiçbir şekilde garanti altına alınmaması durumunda, ebeveyn haklarının elinden alınması.

Madde 46 - Ağırlaştırıcı sebepler

Taraflar, suçun ana unsurlarından birini zaten oluşturmadıkları takdirde, iç hukukun ilgili hükümlerine uygun olarak aşağıdaki sebeplerin işbu Sözleşme uyarınca ihdas edilen suçlara istinaden cezaların belirlenmesindeki ağırlaştırıcı sebepler olarak göz önünde bulundurulabilmesini sağlamak amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır. Bu sebepler:

a. suçun; iç hukuk tarafından tanınan, failin şu anki veya daha önceki eş ya da partnere

- karşı, mağdurla birlikte yaşayan veya yetkisini kötüye kullanan bir aile bireyince işlenmesi;
- b. suçun veya ilgili suçların defalarca işlenmesi;
- c. suçun; özel durumlar nedeniyle savunmasız hale gelmiş bir bireye karşı işlenmesi;
- d. suçun çocuğa karşı ya da çocuğun gözleri önünde işlenmesi;
- e. suçun iki veya ikiden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi;
- f. suç öncesi veya esnasında aşırı derecede şiddete başvurulması;
- g. suçun silah kullanılarak veya silahlı tehditte bulunularak işlenmesi;
- h. suçun, mağdur için ciddi fiziksel veya psikolojik zararlarla sonuçlanması;
- i. failin daha önce de aynı suçlardan hüküm giymiş olması.

Madde 47 - Diğer Tarafça verilen hükümler

Taraflar, hükümler belirlenirken işbu Sözleşme uyarınca ihdas edilen suçlarla bağlantılı olarak diğer Tarafça verilen kesin hükümlerin göz önünde bulundurulması ihtimalini öngörmek amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 48 - Zorunlu alternatif uyuşmazlık çözüm usulleri veya hükümlerinin yasaklanması

1. Taraflar, işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddete ilişkin olarak arabuluculuk ve uzlaştırma da dahil olmak üzere, zorunlu alternatif uyuşmazlık çözüm süreçlerini yasaklamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar, para cezası talep edilmesi durumunda failin mağdura karşı mali yükümlülüğünü yerine getirme kapasitesinin dikkate alınmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Bölüm VI

Soruşturma, kovuşturma, usul hukuku ve önleyici tedbirler

Madde 49 - Genel yükümlülükler

1. Taraflar, işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddete ilişkin soruşturma ve adli işlemlerin, mağdurun haklarını göz önüne alarak aşırı bir gecikme olmaksızın yürütülmesini sağlamak amacıyla, ceza muhakemesinin tüm safhalarında gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar, toplumsal cinsiyet temelli şiddet anlayışını göz önünde bulundurarak ve insan hakları temel ilkelerine uygun biçimde, işbu Sözleşme uyarınca ihdas edilen suçların soruşturulması ve kovuşturulmasının etkili bir biçimde yürütülmesini sağlamak amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 50 - Acil müdahale, önleme ve koruma

1. Taraflar, sorumlu kolluk kuvvetlerinin, mağdurlara yeterli ve hızlı koruma imkanları sunarak işbu Sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddete acil ve yerinde müdahale

etmesini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

(2. Taraflar, işlevsel tedbirlerin alınması ve kanıt toplama da dahil olmak üzere, kolluk kuvvetlerinin işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddetin önlenmesinde ve mağdurların korunmasında acil ve yerinde müdahale etmelerini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 51 - Risk değerlendirmesi ve risk yönetimi

1. Taraflar, riski yönetmek ve gerekli olması durumunda koordineli destek ve güvenlik sağlamak üzere tüm ilgili yetkililerce ölüm riskinin, durumun ciddiyetinin ve şiddetin tekrarlanması riskinin değerlendirmesinin yapılmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar 1. paragrafta atıfta bulunulan değerlendirmenin, soruşturmanın ve koruyucu tedbirlerin uygulanmasının her aşamasında, işbu Sözleşme kapsamındaki şiddet eyleminin faillerinin ateşli silahlara sahip olduklarını veya bunlara erişimlerinin olduğunu göz önünde bulundurmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 52 - Acil engelleme emirleri

Taraflar, ani tehlike durumlarında, ilgili yetkililerin aile içi şiddet failine yeterli bir süre zarfında mağdurun veya risk altındaki kişinin ikamet ettiği bölgeyi terketmesini emretme ve failin, mağdurun veya risk altındaki kişinin ikamet bölgesine girmesini veya onlarla irtibat kurmasını yasaklama yetkisine sahip olmalarını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alacaklardır. Bu madde uyarınca alınan tedbirler mağdurun veya risk altındaki kişinin güvenliğini ön planda tutar.

Madde 53 - Kısıtlama ve koruma emirleri

1. Taraflar, işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet mağdurları için, uygun kısıtlama ve koruma emirlerinin mevcudiyetini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar, 1. paragrafta atıfta bulunulan kısıtlama ve koruma emirlerinin:

- acil korumaya ve mağdura aşırı mali veya idari yük oluşturmamasına uygun olmasını,
- belirli bir zaman dilimi içerisinde veya değiştirilene ya da kaldırılıncaya kadar yürürlükte kalmasını,
- gerektiğinde, hemen etki yaratacak şekilde tek taraflı olarak kullanıma koyulmasını,
- diğer kanuni takibatlara bakılmaksızın ve bu takibatlara ek olarak mevcut bulunmasını,
- daha sonraki kanuni takibatlara dahil edilmesine izin verilmesini, teminat altına almak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

3. Taraflar, 1. paragrafla uyumlu olarak uygulamaya konan kısıtlama ve koruma emirlerinin ihlalinin etkili, orantılı ve caydırıcı cezai ya da diğer hukuki yaptırımlara tabi olmasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 54 - Soruşturma ve kanıt

1. Taraflar, herhangi bir hukuki veya cezai davada mağdurun cinsel geçmiş ve davranışlarına ilişkin kanıtlara yalnızca konuyla ilgili ve gerekli olması durumunda izin verilmesini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 55 - Tek taraflı ve resen yargılamalar

1. Taraflar, işbu Sözleşme'nin 35, 36, 37, 38 ve 39. Maddeleri uyarınca ihdas edilen suçların soruşturulması veya kovuşturulmasının; suçun tamamının veya bir kısmının topraklarında işlenmesi durumunda, suçun mağdur tarafından bildirilmesi veya şikayette bulunmasına bağlı olmamasını ve mağdur şikayetini veya ifadesini geri alsa bile işlemlerin devam edebilmesini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar, iç hukuklarında öngörülen koşullara uygun olarak, kamu kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin ve aile içi şiddet danışmanlarının, işbu Sözleşme uyarınca belirlenen suçlara ilişkin soruşturma ve adli takibatın yapılması sırasında mağdurun isteği üzerine, mağdura yardım ve destek vermesi olanağını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 56 - Koruma tedbirleri

1. Taraflar, soruşturma ve adli takibatın her aşamasında, tanık olarak özel ihtiyaçları da dahil olmak üzere mağdurların hak ve çıkarlarını koruma altına almak amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır. Taraflar, bunları:

a. Mağdurların, aynı zamanda ailesinin ve görgü tanıklarının gözdağı, kisas veya tekrar mağdur edilmeye karşı korunmasının sağlanması;

b. Mağdurun, en azından kendisinin ve ailesinin tehlikede olabileceği durumlarda failin kaçtığından, geçici veya sürekli olarak serbest bırakıldığından haberdar edilmesinin sağlanması;

c. İç hukukun öngördüğü koşullar altında mağdurları, tasarruflarındaki hak ve hizmetler ve şikayetlerinin takibi, suçlamalar, soruşturma ve işlemlerin genel ilerleyişi, onların bu husustaki rolleri ve davaların sonuçları hakkında bilgilendirilmesinin sağlanması;

d. mağdurun doğrudan veya bir aracı yoluyla, iç hukukun usul ilkelerine uygun olarak, dinlenmesinin, kanıt göstermesinin, görüşlerini, ihtiyaçlarını ve endişelerini sunmasının ve bunların değerlendirilmesinin sağlanması;

e. mağdurlara hak ve çıkarlarının uygun bir şekilde sunulmasını ve göz önüne alınmasını sağlayacak uygun destek hizmetleri verilmesi;

f. mağdurların özel yaşantısının ve görüntüsünün korunması amacıyla uygun tedbirlerin benimsenmesi;

g. mümkün olan durumlarda, mahkeme ve kolluk kuvvetleri birimlerinde mağdur ve fail arasında temas kurulmasından kaçınılmasının sağlanması;

h. davaya taraf olarak katılan ya da kanıt sunan mağdurlara bağımsız ve yetkin çevirmenler sağlanması;

- i. mağdurun; iç hukuk kurallarına uygun olarak, uygun iletişim teknolojilerinin kullanılması yoluyla mahkeme salonunda olmaksızın ya da fail olduğu iddia edilen şahsın yokluğunda mahkemede ifade verebilmesinin mümkün kılınması yoluyla gerçekleştirir.
2. Aile içi şiddet ve kadınlara yönelik şiddet mağduru çocuk ve tanıklara çocuğun kendi yararı gözetilerek özel koruma tedbirleri temin edilir.

Madde 57 - Adli yardım

Taraflar, iç hukukta öngörülen koşullar atlında mağdurların ücretsiz adli yardım ve destek alma haklarını sağlar.

Madde 58 - Zamanaşımı kuralı

Taraflar, işbu Sözleşme'nin 36, 37, 38 ve 39. Maddeleri uyarınca ihdas edilen suçlara ilişkin herhangi bir kanuni takibatın başlatılması için zamanaşımının; mağdurun reşit yaşa ulaşmasından sonra takibatın etkin bir şekilde başlamasını mümkün kılacak, suçun ağırlığıyla orantılı ve yeterli bir zaman devam etmesini teminen gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Bölüm VII

Göç ve sığınma

Madde 59 - İkametgah durumu

1. Taraflar, evlilik birliğinin sonlanması durumunda ikametgah durumu iç hukuk tarafından tanınan eş veya partnerin ikametgah durumuna bağlı olan şiddet mağdurlarına, fevkalade zor durumlarda, başvuru üzerine, evliliğin veya ilişkinin süresine bakılmaksızın bağımsız ikamet izni verilmesini teminat altına almak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır. Müstakil ikamet izni verilmesi ve süresine ilişkin koşullar iç hukuk tarafından düzenlenir.

2. Taraflar, ikametgah durumu iç hukuk tarafından tanınan eş veya partnere bağlı olan mağdurların ikametgah nedeniyle başlatılan sınır dışı işlemlerini müstakil oturma izni için başvurmalarına olanak sağlayacak şekilde durdurabilmelerini sağlamak üzere gereken yasal veya diğer tedbirleri alır.

3. Taraflar, aşağıdaki durumlardan birinin veya her ikisinin birden söz konusu olması durumunda mağdurlara yenilenebilir ikamet izni verir:

a. Yetkili makamın, kişisel durumlarından dolayı mağdurun kalması gerektiği görüşünde olması durumunda;

b. Yetkili makamın, soruşturma veya takibatlarda muadil yetkililerle işbirliğinin kurulması amacıyla mağdurun kalmasını gerekli gördüğü durumlarda.

4. Evlilik amacıyla Taraf ülkeye getirilen ve ikamet ettikleri yerdeki ikametgah durumunu kaybeden zorla evlendirme mağdurlarının tekrar haklarını geri almasını sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

(Madde 60-Toplumsal Cinsiyete dayalı sığınmacı başvuruları)

1. Taraflar, 1951 Mültecilerin Durumuna ilişkin Sözleşme'nin 1 A(2) Maddesi'nin anlamı çerçevesinde, kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin bir zulüm çeşidi ve tamamlayıcı/yardımcı korumayı gerektiren ciddi bir zarar biçimi olarak tanınmasını teminen gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar, Sözleşme'nin gerekçelerinden her birine toplumsal cinsiyete duyarlı bir yorum getirilmesini sağlar ve bu gerekçelerden bir veya birden fazlası nedeniyle zulümden korkulduğu durumlarda başvuranlara yürürlükteki ilgili araçlara göre mülteci statüsü verilir.

3. Taraflar sığınmacılar için, toplumsal cinsiyete duyarlı kabul usullerinin ve destek hizmetlerinin yanı sıra toplumsal cinsiyet yönergelerini ve mülteci statüsünün belirlenmesi ve uluslararası koruma için başvuruyu da kapsayan, toplumsal cinsiyete duyarlı sığınma usullerini geliştirmeye yönelik gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

Madde 61 - Geri göndermeme

1. Taraflar uluslararası hukuk çerçevesindeki mevcut yükümlülüklerle uygun olarak geri göndermeme ilkesini gözetmek amacıyla gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

2. Taraflar statüleri veya ikametleri gözetilmeksizin korumaya muhtaç şiddet mağduru kadınların yaşam riski bulunan ya da işkence, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezaya maruz kalabileceği hiçbir ülkeye hiçbir koşulda geri gönderilmemesini sağlamak üzere gerekli hukuki veya diğer tedbirleri alır.

BÖLÜM VIII

Uluslararası işbirliği

Madde 62 - Genel ilkeler

1. Taraflar, işbu Sözleşme'nin hükümlerine uygun olarak hukuki ve cezai konularda iş birliğine ilişkin ilgili uluslararası ve bölgesel araçların uygulanması, benzer veya karşılıklı mevzuat ve iç hukuk temelinde uzlaşmış düzenlemeler yoluyla aşağıdaki amaçları gerçekleştirmek üzere birbirleriyle mümkün olan en geniş şekilde iş birliği yaparlar:

a. işbu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddeti önleme, şiddete karşı mücadele etme ve şiddeti kovuşturma;

b. mağdurları koruma ve onlara destek sağlama;

c. işbu Sözleşme uyarınca ihdas edilen suçlara ilişkin soruşturma veya işlemler;

d. koruma emirleri de dahil, Tarafların yargı yetkilileri tarafından verilen ilgili hukuki ve cezai kararların uygulanması.

2. Taraflar, işbu Sözleşme uyarınca ihdas edilen ve ikamet edilen yerden farklı bir Tarafın topraklarında işlenen bir suçun mağdurunun, ikamet ettiği devletin ilgili yetkilileri nezdinde şikayette bulunmasını sağlamak üzere gerekli hukuki ve diğer tedbirleri alır.

3. İşbu Sözleşme'ye Taraf diğer bir devletin ceza davalarında verdiği kararların uygulanması, suçluların iadesi ve suçla mücadele konularında aralarında bir anlaşmanın

mevcut olması koşulunu getiren işbu Sözleşme'ye Taraf bir devlet, bu türde bir antlaşma akdetmediği bir Taraftan böyle bir yasal işbirliği talebi alması halinde, işbu Sözleşmeyi, Sözleşme uyarınca ihdas edilen suçlar bağlamında ceza

davalarında verilen kararların uygulanması, suçluların iadesi ve suçla mücadele konularında karşılıklı destek için yasal dayanak kabul edebilir.

4. Taraflar, 18. madde 5. paragraf kapsamındaki mağdurların korunmasını kolaylaştırmak amacıyla üçüncü devletlerle ikili ve çoklu anlaşmaların yürürlüğe konmasını da içeren, kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve şiddetle mücadeleyi, gerektiğinde, üçüncü ülkelerin yararlandığı kalkınma amaçlı yardım programlarına entegre etmeye çaba gösterir.

Madde 63 - Risk altındaki kişilere yönelik tedbirler

Başka bir Tarafın topraklarındaki bir kişinin işbu Sözleşme'nin 36, 37, 38 ve 39. paragraflarında atıfta bulunulan herhangi bir şiddet eylemine her an maruz kalma riskiyle karşı karşıya olduğu yönünde ellerinde mevcut bilgilere dayanarak haklı gerekçeleri bulunan Taraf, uygun koruma tedbirlerinin alınmasını sağlamak amacıyla bu bilgiyi gecikmeksizin, bahsedilen kişinin sınırları içerisinde olduğu Tarafa bildirmeye teşvik edilmektedir. Bu bilgi, geçerli olması durumunda, risk altında bulunan kişinin yararı için mevcut koruma hükümlerine ilişkin ayrıntıları da içerir.

Madde 64 - Bilgi

1. Talep edilen Taraf, bu bölüm kapsamında yapılan eylemin nihai sonucu hakkında talepte bulunan Tarafı derhal bilgilendirecektir. Talep edilen Taraf aynı zamanda, talep edilen eylemin gerçekleştirilmesinin mümkün olamaması veya uygulanmasının kaydadeğer ölçüde gecikmeye maruz kalması olasılığı durumlarında, bunu talepte bulunan Tarafa süratle bildirir.

2. Bir Taraf; kendi yaptığı soruşturma çerçevesinde edindiği bilgiyi, bu bilginin ifşasının diğer Tarafa işbu Sözleşme uyarınca ihdas edilmiş ceza gerektiren suçları önlemede, soruşturma veya işlemleri başlatma veya yürütmede yardımcı olabileceğini düşündüğünde ya da bu bilginin bu bölüm kapsamında diğer Tarafın işbirliği talebinde bulunmasına yol açacağını düşündüğünde, iç hukukunun sınırları dahilinde, önceden talep olmaksızın diğer Tarafa iletebilir.

3. İkinci paragraf kapsamında herhangi bir bilgi alan Taraf; uygun görüldüğü takdirde dava açılmasını veya ilgili hukuki ve cezai davalarda bu bilginin göz önüne alınabilmesini sağlayacak bu çeşit bir bilgiyi kendi ilgili yetkililerine ibraz eder.

Madde 65 - Verilerin Korunması

Kişisel veriler, Tarafların Kişisel Verilerin Otomatik İşlemden Geçirilme Sürecinde

Bireylerin Korunması Hakkında Sözleşme (ETS No.108) altındaki yükümlülüklerine uygun biçimde saklanır ve kullanılır.

Bölüm IX

İzleme mekanizması

Madde 66 - Kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddete karşı eylem uzman grubu

1. Kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddete karşı eylem uzman grubu (bundan sonra "GREVIO" olarak anılacaktır) Sözleşme'nin Taraflarca uygulanmasını izler.
2. GREVIO, toplumsal cinsiyet ve coğrafi dağılım dengesine ek olarak, çok disiplinli uzmanlık bilgileri de dikkate alınarak en az 10, en fazla 15 üyeden oluşur. Üyeleri, Taraflar Komitesi tarafından Taraflarca aday gösterilenler arasından, bir kez yenilenebilir dört yıllık görev süresi için Tarafların vatandaşları arasından seçilir.
3. İlk 10 üyenin seçimi, işbu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesini izleyen bir yıl içerisinde yapılır. Ek beş üyenin seçimi 25. onay veya katılımı takiben yapılır.
4. GREVIO üyelerinin seçimi aşağıdaki ilkelere bağlıdır:
 - a. Üyeler, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddet ya da mağdurların korunması ve onlara yardımcı olma alanlarında muteber yetkinliğe sahip olarak bilinen, yüksek ahlaki karakterli veya işbu Sözleşme kapsamında belirlenen alanlarda deneyimli kişiler arasından şeffaf bir yöntemle seçilir;
 - b. GREVIO'nun iki üyesi aynı devletin vatandaşı olamaz;
 - c. Üyeler temel hukuk sistemlerini temsil etmelidir;
 - d. Üyeler kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddet alanında ilgili aktör ve organları temsil etmelidirler;
 - e. Üyeler kendi şahsi sıfatlarıyla görev yaparlar. Görevlerini yerine getirirken bağımsız ve tarafsızdırlar ve görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmeye hazır olmalıdırlar.
5. GREVIO'nun üyelerinin seçim yöntemi, Sözleşme'nin yürürlüğe girmesini takiben altı ay içerisinde Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından, Taraflarla istişare edildikten ve oybirliği sağlandıktan sonra belirlenir.
6. GREVIO kendi usul kurallarını belirler.
7. 68. maddenin 9. ve 14. fıkralarında ayrıntılarına yer verilen ülke ziyaretlerini gerçekleştiren GREVIO üyeleri ile heyetlerin diğer üyeleri, Sözleşme'nin ek bölümünde kabul edilen imtiyaz ve muafiyetlerden yararlanırlar.

Madde 67 - Taraflar Komitesi

1. Taraflar Komitesi, Sözleşme'ye Tarafların temsilcilerinden oluşur.
2. Taraflar Komitesi, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından toplantıya çağrılır. Komite'nin ilk toplantısı GREVIO üyelerini seçmek için Sözleşme'nin yürürlüğe girmesini takiben 1 yıl içerisinde yapılır. Sonrasında Komite, Tarafların 3'te 1'i, Taraflar Komitesi Başkanı veya Genel Sekreter ne zaman talep ederse toplanır.
3. Taraflar Komitesi kendi usul kurallarını kabul eder.

Madde 68-Usul

1. Taraflar, GREVIO tarafından hazırlanan bir sualnameye dayanarak işbu Sözleşme'nin hükümlerini yürürlüğe sokan hukuki ve diğer tedbirler hakkında GREVIO tarafından değerlendirilmek üzere Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bir rapor sunar.
2. GREVIO, 1. paragraf uyarınca sunulan raporu, ilgili Tarafın temsilcileriyle birlikte değerlendirir.
3. Sonraki değerlendirme usulleri, uzunluğu GREVIO tarafından saptanacak dönemler halinde belirlenir. Her dönemin başında GREVIO, değerlendirme usulünün dayandığı belirli hükümleri seçer ve sualname gönderir.
4. GREVIO izleme usulünü gerçekleştirmek için uygun araçları tanımlar. GREVIO özellikle her değerlendirme süreci için, Taraflar tarafından değerlendirme usulünün uygulanmasının gerekçesi olarak hizmet edecek sualnameyi kabul eder. Sualname, tüm Taraflar tarafından ele alınır. Taraflar sualnameye ve aynı zamanda GREVIO'nun her türlü bilgi talebine yanıt verir.
5. GREVIO, Sözleşme'nin uygulanması hakkında sivil toplum örgütlerinden, sivil toplumdan ve insan haklarını korumaya yönelik ulusal kuruluşlardan bilgi alabilir.
6. GREVIO, Sözleşme kapsamındaki alanlarla alakalı diğer bölgesel ve uluslararası belgelerde ve birimlerde mevcut bilgilere gereken önemi gösterir.
7. Her değerlendirme dönemi için sualname kabul edildiğinde GREVIO, Sözleşme'nin 11. maddesinde bahsedildiği gibi Taraflardaki mevcut verilere ve araştırmalara gereken önemi gösterir.
8. GREVIO, Sözleşme'nin uygulanmasıyla ilgili olarak Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri, Parlamenter Meclisi ve Avrupa Konseyi'nin diğer ilgili uzmanlaşmış birimlerinden ve diğer uluslararası belgeler uyarınca kurulan birimlerden bilgi alabilir. Bu birimlere sunulan şikayetler ve bunların sonuçları GREVIO'ya sunulacaktır.
9. GREVIO, ulusal makamlarla işbirliği içerisinde ve bağımsız ulusal uzmanların yardımıyla, edinilen bilginin yetersiz olmasına veya 14. paragrafın öngördüğü durumlara bağlı olarak ek ülke ziyaretleri düzenleyebilir. Söz konusu ziyaretler boyunca GREVIO belirli alanlarda uzmanlaşmış kişiler tarafından desteklenebilir.
10. GREVIO, değerlendirmenin dayandığı hükümlerin uygulanmasına yönelik tahlilinin yanı sıra, ilgili Tarafın belirlenen sorunların üstesinden gelebilmesine ilişkin teklif ve önerilerini de içeren bir taslak rapor hazırlar. Taslak rapor, yorumlarını sunmak üzere değerlendirme sürecinden geçen Tarafa iletilir. Bu yorumlar, GREVIO tarafından raporun kabul edilmesi sırasında göz önünde bulundurulur.
11. Alınan bilgi ve Taraflarca yapılan yorumlar temel alınarak GREVIO, işbu Sözleşme hükümlerinin uygulanmasından sorumlu Tarafça alınan tedbirlere yönelik rapor ve sonuçları kabul eder. Bu rapor ve sonuçlar ilgili Tarafa ve Taraflar Komitesi'ne gönderilir. Kabul edilmesinin ardından, GREVIO'nun rapor ve sonuçları ilgili Tarafça sunulan nihai yorumlar ile birlikte kamuya açıklanacaktır.
12. 1'den 8'e kadar olan paragrafların usulüne halel getirmeyecek şekilde, Taraflar

Komitesi GREVIO rapor ve sonuçlarını temel alarak ilgili Tarafa hitaben (a) GREVIO'nun sonuçlarını uygulamak üzere alınan tedbirlere, gerekli olması durumunda ise bunların uygulanmasına yönelik bilgi sunulması amacıyla bir tarih belirlenmesine ilişkin, (b) Sözleşme'nin uygun şekilde uygulanması için ilgili Tarafı işbirliğini teşvik etmek amacıyla tavsiye kararları kabul edebilir.

13. GREVIO, Sözleşme'yle ilgili ciddi ihlalleri önlemek ya da bunların boyutunu veya sayısını azaltmak için acil dikkat gerektiren sorunların varlığına işaret eden bir durum hakkında güvenilir bilgiler aldığıında, kadınlara yönelik ciddi, kitlesel veya süreklilik gösteren şiddet biçimlerinin önlenmesi için alınan tedbirlere ilişkin özel bir raporun acilen sunulmasını talep edebilir.

14. İlgili Tarafça sunulan bilgiler ve kendinde mevcut diğer güvenilir bilgileri göz önüne alarak , GREVIO soruşturma yürütülmesi ve acilen GREVIO'ya bilgi sunulması için bir veya birden fazla üyesini belirleyebilir. Gerekli bulunduğu takdirde ve Tarafın rızasıyla soruşturma, onun topraklarına ziyareti içerebilir.

15. paragrafta atıfta bulunulan soruşturmada elde edilen bulgular incelendikten sonra GREVIO, bu bulguları ilgili Tarafa ve uygun görüldüğü hallerde Taraflar Komitesi'ne ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'ne diğer yorum ve tavsiyelerle birlikte iletir.

Madde 69 - Genel tavsiyeler

GREVIO, uygun olan hallerde, Sözleşme'nin uygulanması hakkında genel tavsiyeleri kabul edebilir.

Madde 70 - Parlamentoların İzlemeye Katılımı

1. Ulusal parlamentolar, işbu Sözleşme'nin uygulanması için alınan tedbirlerin izlenmesine katılmaya davet edilir.
2. Taraflar GREVIO'nun raporlarını kendi ulusal parlamentolarına sunar.
3. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, Sözleşme'nin uygulanmasındaki durumu değerlendirmeye düzenli olarak davet edilir.

Bölüm X

Diğer uluslararası belgelerle ilişki

Madde 71 - Diğer uluslararası belgelerle ilişki

1. İşbu Sözleşme, Sözleşme'ye Tarafların taraf olduğu veya olacağı ve bu Sözleşme kapsamında düzenlenen konularda hükümler içeren diğer uluslararası belgelerden kaynaklı yükümlülükleri etkilemez.
2. İşbu Sözleşme'ye Taraflar, Sözleşme'nin hükümlerini tamamlamak veya güçlendirmek veya Sözleşme'de yer alan ilkelerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla Sözleşme'de ele alınan konular hakkında birbirleriyle ikili veya çok taraflı anlaşmalar akdedebilir.

Bölüm XI

Sözleşme'de değişiklikler

Madde 72 - Değişiklikler

1. Bir Taraf tarafından sunulan Sözleşme'deki her değişiklik önerisi, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne iletilir ve kendisi tarafından Avrupa Konseyi üye ülkelerine, her imzalayan devlete, Taraflara, Avrupa Birliği'ne ve 75. madde hükümleri uyarınca bu Sözleşme'yi imzalamaya çağrılan her devlete ve 76. madde hükümleri uyarınca bu Sözleşme'ye katılmaya davet edilen her devlete bildirilir.
2. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, değişiklik önerisini dikkate alır ve Avrupa Konseyi üyesi olmayan Sözleşme'nin Taraflarının görüşüne başvurduktan sonra, Avrupa Konseyi Statüsü'nün 20. maddesinin d fıkrası gereğince oy çokluğuyla değişikliği kabul edebilir.
3. 2. paragraf uyarınca Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen her değişiklik metni, kabul için Taraflara iletilir.
4. 2. paragraf uyarınca kabul edilen her değişiklik, tüm Tarafların, Genel Sekreter'i değişikliği kabul ettikleri hakkında bilgilendirdiği tarihten sonraki bir aylık sürenin sonunu izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Bölüm XII

Son hükümler

Madde 73 - Sözleşme'nin Geçerliliği

İşbu Sözleşme'nin hükümleri, kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi vebunlarla mücadelede kişilere daha uygun haklar sağlayan iç hukuk hükümlerine veyürürlükte olan veya yürürlüğe konabilecek olan bağlayıcı uluslararası belgelere halel getirmez.

Madde 74 - Uyuşmazlığın çözümü

1. Taraflar, Sözleşme'nin uygulanması veya yorumlanması sırasında doğabilecek her uyuşmazlığı öncelikle müzakere, uzlaşma, tahkim gibi araçlarla veya karşılıklı anlaşmayla kabul edilen diğer barışçıl yollarla çözmek için çaba gösterir.
2. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Taraflara, buna onay vermeleri halinde, uyuşmazlık sırasında kullanmak için çözüm usulleri oluşturabilir.

Madde 75 - İmza ve yürürlüğe girme

1. İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyi üye devletlerinin, Sözleşme'nin hazırlanmasına katılan üye olmayan devletlerin ve Avrupa Birliği'nin imzasına açıktır.
2. İşbu Sözleşme onay, kabul veya uygun bulmaya tabidir. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'nce saklanır.
3. İşbu Sözleşme'nin 2. paragrafının hükümleri uyarınca, Sözleşme tarafından bağlı kılınma rızalarını açıklayan en az sekizi Avrupa Konseyi üyesi olan on devlet tarafından imzalanmasından sonraki üç aylık sürenin sonunu izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

4. 1. paragrafta bahsedilen, sonradan Sözleşme tarafından bağlı kılınma rızasını açıklayan her devlet ve Avrupa Birliği açısından Sözleşme onay, kabul veya uygun bulma belgelerinin verildiği tarihten sonraki üç aylık sürenin sonunu izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

Madde 76 - Sözleşme'ye katılım

1. Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden sonra, Tarafların Sözleşme'yi istişare etmelerinin ve oybirliğinin sağlanmasının ardından Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi'ne üye olmayan ve Sözleşme'nin hazırlanmasına katılmamış olan herhangi bir devleti, Avrupa Konseyi Statüsü'nün 20. maddesinin d fıkrası gereğince oyçokluğuyla ve Bakanlar Komitesi'ne katılmaya yetkili Taraf temsilcilerinin oybirliğiyle Sözleşme'ye katılmaya davet edebilir.

2. Katılan her devlet açısından Sözleşme, katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne verilmesinden sonraki üç aylık sürenin sonunu izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

Madde 77 - Ülkesel uygulama

1. Her devlet veya Avrupa Birliği, imza sırasında veya onay, kabul, uygun bulma ya da katılım belgelerini verirken Sözleşme'nin uygulanacağı toprağı veya toprakları belirtebilir.

2. Her Taraf, daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapacağı bir bildirimle, uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu veya sorumluluğunu üstlendiği ve bildirimde belirtilen toprakların dışındaki topraklarda işbu Sözleşme'yi uygulayacağını belirtebilir. Bu tür bir toprak açısından Sözleşme, böyle bir bildirim Genel Sekreter tarafından alınmasından sonraki üç aylık sürenin bittiği ayı takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

3. Önceki iki paragrafın altında yapılan her bildirim, böyle bir bildirimde belirtilen her ülke açısından Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapılacak bir bildirimle geri

çekilebilir. Geri çekilme, böyle bir bildirim Genel Sekreter tarafından alınmasından sonraki üç aylık sürenin sonunu izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

Madde 78 - Çekinceler

1. 2. ve 3. fıkralarda öngörülen istisnalar dışında, işbu Sözleşme'nin herhangi bir hükmüne ilişkin hiçbir çekince öne sürülemez.

2. Her devlet veya Avrupa Birliği imza sırasında veya onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerini verirken Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapacağı bir bildiriyle;

-30. Madde'nin 2. paragrafı;

-44. Madde'nin 1. paragrafının e bendi,3. ve 4. paragrafları;

- Küçük suçlara ilişkin 35. Madde bağlamında 55. Madde'nin 1. paragrafı

-37., 38., ve 39. Madde'ler bağlamında 58. Madde;

hükümlerini uygulamama veya sadece özel vaka ya da durumlarda uygulama hakkını saklı tutacağını belirtebilir.

3. Her devlet veya Avrupa Birliği, imza sırasında veya onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerini verirken Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapacağı bir bildirimle, 33. ve 34. maddelerde atıfta bulunulan davranışlar için cezai yaptırımlar yerine cezai olmayan yaptırımlar sağlama hakkını saklı tutacağını belirtebilir.

4. Her Taraf yaptığı çekinceyi, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapacağı bir bildirimle tümüyle ya da kısmen geri çekebilir. Bu bildirim Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Madde 79 - Çekincelerin geçerliliği ve gözden geçirilmesi

1. 78. maddenin 2. ve 3. paragraflarında bahsi geçen çekinceler, Sözleşme'nin ilgili Taraf açısından yürürlüğe girdiği günden itibaren beş yıl boyunca geçerlidir. Ancak, sözkonusu çekinceler aynı süreyle geçerli olacak şekilde yenilenebilir.

2. Çekincenin bitiş tarihinin on sekiz ay öncesinde Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği, ilgili Tarafa bitiş tarihini bildirir. Bitiş tarihinden en geç üç ay önce Taraf, çekincesinin devam ettiğini, değiştirildiğini veya geri çekildiğini Genel Sekreter'e bildirir. İlgili Tarafın böyle bir bildirimde bulunmaması durumunda Genel Sekreterlik, Tarafı, çekincesinin otomatik olarak altı ay süreyle uzatıldığı hakkında bilgilendirir. Tarafın bu sürenin bitimine kadar çekincesini devam ettirme veya değiştirme niyetini bildirmemesi durumunda, çekince zaman aşımına uğrar.

3. Eğer bir Taraf 78. maddenin 2. ve 3. paragrafları uyarınca çekince koyarsa, çekincenin yenilenmesinden önce veya talep üzerine, çekincenin devam etmesini gerektiren nedenleri içeren bir açıklamayı GREVIO'ya iletir.

Madde 80 - Fesih

1. Her Taraf istediği zaman Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapacağı bir bildirimle bu Sözleşme'yi feshedebilir.

2. Bu tür fesihler bildirimden Genel Sekreter tarafından alınmasından sonraki üç aylık sürenin sonunu izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

Madde 81 - Bildirim

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi üye devletlerine, Sözleşme'nin hazırlanmasına katılan üye olmayan devletlere, her imzacıya, her Tarafa, Avrupa Birliği'ne ve Sözleşme'ye katılmaya davet edilen her devlete:

a. her imzayı;

b. sunulan her onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesini;

c. 75. ve 76. maddeler uyarınca Sözleşme'nin her yürürlüğe giriş tarihini;

d. 72. madde uyarınca kabul edilen her değişikliği ve bu tür değişikliğin yürürlüğe giriş tarihini;

e. 78. Madde uyarınca her çekinceyi ve geri çekilen her çekinceyi;

f. 80. Maddenin hükümleri uyarınca yapılan her feshi;

g. İşbu Sözleşme'yle ilişkili olan diğer her eylem, bildiri veya haberleşmeyi bildirir.

Yukarıdaki hususları tasdiklen, imzaları aşağıda bulunan usulünce yetkili kılınmış temsilciler, işbu Sözleşme'yi imzalamıştır.

İşbu Sözleşme, 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da, her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere İngilizce ve Fransızca dillerinde, Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak tek nüsha olarak imzalanmıştır. Onaylı nüshaları Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından Avrupa Konseyi üyelerine, Sözleşme'nin hazırlanmasına katılan üye olmayan devletlere, Avrupa Birliği'ne ve Sözleşme'ye katılmaya davet edilen her devlete gönderilir.

Ek- imtiyazlar ve Muafiyetler

1. Bu ek, Sözleşme'nin 66. maddesinde bahsedilen GREVIO üyelerine ve ülke ziyaret heyetlerinin diğer üyelerine uygulanır. Bu ekin amacı bakımından "ülke ziyareti heyetlerinin diğer üyeleri" terimi Sözleşme'nin 68. maddesinin 9. paragrafında bahsedilen bağımsız ulusal uzmanları ve mütehasısları, Avrupa Konseyi personelini ve Avrupa Konseyi tarafından istihdam edilerek GREVIO'ya ülke ziyaretleri boyunca eşlik eden tercümanları kapsar.

2. GREVIO üyeleri ve ülke ziyareti heyetlerinin diğer üyeleri ülke ziyaretlerinin hazırlanması ve gerçekleştirilmesiyle ilgili görevlerini yerine getirirken, veya bunları izleyen görevlerle ilişkili olarak yolculuk ederken aşağıdaki imtiyaz ve muafiyetlerden yararlanır:

a. şahsi tutuklama veya gözaltına alınmadan ve kişisel eşyalarının haczinden ve resmi yetkili sıfatıyla hareket ederken söyledikleri ya da yazdıkları ifadeler veya gerçekleştirdikleri eylemlerden dolayı yasal işlemlerden muafiyet;

b. ikamet ettikleri ülkelere giriş ve çıkışlarda ve görevlerini yerine getirdikleri ülkeye giriş ve çıkışlarda hareket serbestliği üzerindeki her türlü kısıtlamadan ve görevlerini yaparken ziyaret ettikleri veya geçtikleri ülkelerde yabancıların tabi oldukları kayıt işlemlerinden muafiyet.

3. Görevlerinin yerine getirilmesiyle ilgili seyahatleri sırasında, GREVIO üyeleri ve ülke ziyareti heyetlerinin diğer üyeleri gümrük ve döviz denetim kontrollerinde yabancı hükümetlerin geçici resmi görevlisi olan temsilcilerine tanınan kolaylıklardan yararlanırlar.

4. Sözleşme'nin uygulanmasının değerlendirilmesiyle ilgili GREVIO üyeleri ve ülke ziyareti heyetlerinin diğer üyeleri tarafından taşınan belgelerin, GREVIO'nun faaliyetleriyle ilgili olduğu sürece, dokunulmazlıkları ihlal edilemez. GREVIO'nun resmi yazışmaları veya GREVIO üyelerinin ve ülke ziyareti heyetlerinin diğer üyelerinin resmi haberleşmeleri hiçbir engelleme veya sansüre tabi tutulamaz.

5. GREVIO ve ülke ziyareti heyetlerinin diğer üyeleri için tam bir konuşma özgürlüğü ve

görevlerinin yerine getirilmesinde tam bir bağımsızlık temin etmek amacıyla, söz konusu kişilerin görevleri sona ermiş olsa dahi, görevlerinin ifşası sırasındaki sözlü veya yazılı ifadeleri ve her türlü fiilleri bakımından yasal işlemlerden muaf tutulurlar.

6. İmtiyazlar ve muafiyetler, bu ekin 1. paragrafında bahsedilen kişilere kendi şahsi çıkarları için değil, görevlerinin GREVIO'nun çıkarları için yerine getirilmesini güvence altına almak üzere tanınmıştır. Bu ekin 1. paragrafında bahsedilen kişilerin ayrıcalıklarının kaldırılması, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından, muafiyetin adaleti engelleyici olduğu kanaatine vardığı herhangi bir halde ve muafiyetin GREVIO'nun çıkarlarına hanel getirmeden kaldırılabilceği hallerde yapılır.

EK 4: 20 Mart 2012 SALI Resmî Gazete Sayı : 28239 KANUN AİLENİN KORUNMASI VE KADINA KARŞI ŞİDDETİN

ÖNLENMESİNE DAİR KANUN

Kanun No. 6284 Kabul Tarihi: 8/3/2012

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Temel İlkeler ve Tanımlar

Amaç, kapsam ve temel ilkeler

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında ve gereken hizmetlerin sunulmasında aşağıdaki temel ilkelere uyulur:

a) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, özellikle Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve yürürlükteki diğer kanuni düzenlemeler esas alınır.

b) Şiddet mağdurlarına verilecek destek ve hizmetlerin sunulmasında temel insan haklarına dayalı, kadın erkek eşitliğine duyarlı, sosyal devlet ilkesine uygun, adil, etkili ve süratli bir usul izlenir.

c) Şiddet mağduru ve şiddet uygulayan için alınan tedbir kararları insan onuruna yaraşır bir şekilde yerine getirilir.

ç) Bu Kanun kapsamında kadınlara yönelik cinsiyete dayalı şiddeti önleyen ve kadınları cinsiyete dayalı şiddetten koruyan özel tedbirler ayrımcılık olarak yorumlanamaz.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunda yer alan;

a) Bakanlık: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığını,

b) Ev içi şiddet: Şiddet mağduru ve şiddet uygulayanla aynı haneyi paylaşmasa da aile veya hanede ya da aile mensubu sayılan diğer kişiler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddeti,

c) Hâkim: Aile mahkemesi hâkimini,

ç) Kadına yönelik şiddet: Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranışı,

d) Şiddet: Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle

veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı,

e) Şiddet mağduru: Bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan tutum ve davranışlara doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kalan veya kalma tehlikesi bulunan kişiyi ve şiddetten etkilenen veya etkilenme tehlikesi bulunan kişileri,

f) Şiddet önleme ve izleme merkezleri: Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmidört saat esaslı ile yürüten merkezleri,

g) Şiddet uygulayan: Bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan tutum ve davranışları uygulayan veya uygulama tehlikesi bulunan kişileri,

ğ) Tedbir kararı: Bu Kanun kapsamında, şiddet mağdurları ve şiddet uygulayanlar hakkında hâkim, kolluk görevlileri ve mülkî amirler tarafından, istem üzerine veya resen verilecek tedbir kararlarını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Koruyucu ve Önleyici Tedbirlere İlişkin Hükümler

Mülkî amir tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları

MADDE 3 – (1) Bu Kanun kapsamında korunan kişilerle ilgili olarak aşağıdaki tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere mülkî amir tarafından karar verilebilir:

a) Kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması.

b) Diğer kanunlar kapsamında yapılacak yardımlar saklı kalmak üzere, geçici maddi yardım yapılması.

c) Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi.

ç) Hayatî tehlikesinin bulunması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınması.

d) Gerekli olması hâlinde, korunan kişinin çocukları varsa çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere dört ay, kişinin çalışması hâlinde ise iki aylık süre ile sınırlı olmak kaydıyla, on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmemek ve belgelendirilmek kaydıyla Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak suretiyle kreş imkânının sağlanması.

(2) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde birinci fıkranın (a) ve (ç) bentlerinde yer alan tedbirler, ilgili kolluk amirlerince de alınabilir. Kolluk amiri evrakı en geç kararın

alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde mülkî amirin onayına sunar. Mülkî amir tarafından kırksekiz saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.

Hâkim tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları

MADDE 4 – (1) Bu Kanun kapsamında korunan kişilerle ilgili olarak aşağıdaki koruyucu tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere hâkim tarafından karar verilebilir:

a) İşyerinin değiştirilmesi.

b) Kişinin evli olması hâlinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi.

c) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki şartların varlığı hâlinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması.

ç) Korunan kişi bakımından hayatî tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağına anlaşılması hâlinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi.

Hâkim tarafından verilecek önleyici tedbir kararları

MADDE 5 – (1) Şiddet uygulayanlarla ilgili olarak aşağıdaki önleyici tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere hâkim tarafından karar verilebilir:

a) Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması.

b) Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi.

c) Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması.

ç) Çocuklarla ilgili daha önce verilmiş bir kişisel ilişki kurma kararı varsa, kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması, kişisel ilişkinin sınırlanması ya da tümüyle kaldırılması.

d) Gerekli görülmesi hâlinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması.

e) Korunan kişinin şahsi eşyalarına ve ev eşyalarına zarar vermemesi.

f) Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmemesi.

g) Bulundurulması veya taşınmasına kanunen izin verilen silahları kolluğa teslim etmesi.

ğ) Silah taşınması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle

zimmetinde bulunan silahlı kurumuna teslim etmesi.

h) Korunan kişilerin buldukları yerlerde alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların buldukları yerlere yaklaşmaması, bağımlılığının olması hâlinde, hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisinin sağlanması.

ı) Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisinin sağlanması.

(2) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde yer alan tedbirler, ilgili kolluk amirlerince de alınabilir. Kolluk amiri evraki en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde hâkimin onayına sunar. Hâkim tarafından yirmidört saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.

(3) Bu Kanunda belirtilen tedbirlerle birlikte hâkim, 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda yer alan koruyucu ve destekleyici tedbirler ile 4721 sayılı Kanun hükümlerine göre velayet, kayyım, nafaka ve kişisel ilişki kurulması hususlarında karar vermeye yetkilidir.

(4) Şiddet uygulayan, aynı zamanda ailenin geçimini sağlayan yahut katkıda bulunan kişi ise 4721 sayılı Kanun hükümlerine göre nafakaya hükmedilmemiş olması kaydıyla hâkim, şiddet mağdurunun yaşam düzeyini göz önünde bulundurarak talep edilmese dahi tedbir nafakasına hükmedebilir.

Suçlara ilişkin saklı tutulan hükümler

MADDE 6 – (1) Kişinin silah bulundurması, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmasının suç oluşturması dolayısıyla ya da fiilin başka bir suç oluşturması nedeniyle;

a) Soruşturma ve kovuşturma evresinde koruma tedbirlerine veya denetimli serbestlik tedbirlerine,

b) Mahkûmiyet hâlinde ceza veya güvenlik tedbirlerinin infazına ve bu çerçevede uygulanabilecek olan denetimli serbestlik tedbirlerine,

ilişkin kanun hükümleri saklıdır.

İhbar

MADDE 7 – (1) Şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin varlığı hâlinde herkes bu durumu resmi makam veya mercilere ihbar edebilir. İhbarı alan kamu görevlileri bu Kanun kapsamındaki görevlerini gecikmeksizin yerine getirmek ve uygulanması gereken diğer tedbirlere ilişkin olarak yetkilileri haberdar etmekle yükümlüdür.

Tedbir kararının verilmesi, tebliği ve gizlilik

MADDE 8 – (1) Tedbir kararı, ilgilinin talebi, Bakanlık veya kolluk görevlileri ya da Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine verilir. Tedbir kararları en çabuk ve en kolay ulaşılabilecek yer hâkiminden, mülkî amirden ya da kolluk biriminden talep edilebilir.

(2) Tedbir kararı ilk defasında en çok altı ay için verilebilir. Ancak şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin devam edeceğinin anlaşıldığı hâllerde, resen, korunan kişinin ya da Bakanlık veya kolluk görevlilerinin talebi üzerine tedbirlerin süresinin veya şeklinin değiştirilmesine, bu tedbirlerin kaldırılmasına veya aynen devam etmesine karar verilebilir.

(3) Koruyucu tedbir kararı verilebilmesi için, şiddetin uygulandığı hususunda delil veya belge aranmaz. Önleyici tedbir kararı, geciktirilmeksizin verilir. Bu kararın verilmesi, bu Kanunun amacını gerçekleştirme tehlikeye sokabilecek şekilde geciktirilemez.

(4) Tedbir kararı, korunan kişiye ve şiddet uygulayana tefhim veya tebliğ edilir. Tedbir talebinin reddine ilişkin karar ise sadece korunan kişiye tebliğ edilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde ilgili kolluk birimi tarafından verilen tedbir kararı şiddet uygulayana bir tutanakla derhâl tebliğ edilir.

(5) Tedbir kararının tefhim ve tebliğ işlemlerinde, tedbir kararına aykırılık hâlinde şiddet uygulayan hakkında zorlama hapsinin uygulanacağı ihtar yapılır.

(6) Gerekli bulunması hâlinde, tedbir kararı ile birlikte talep üzerine veya resen, korunan kişi ve diğer aile bireylerinin kimlik bilgileri veya kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgileri ve adresleri ile korumanın etkinliği bakımından önem taşıyan diğer bilgileri, tüm resmi kayıtlarda gizli tutulur. Yapılacak tebligatlara ilişkin ayrı bir adres tespit edilir. Bu bilgileri hukuka aykırı olarak başkasına veren, ifşa eden veya açıklayan kişi hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

(7) Talep hâlinde ilgililere kişisel eşya ve belgelerinin kolluk marifetiyle teslimi sağlanır.

İtiraz

MADDE 9 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre verilen kararlara karşı tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebilir.

(2) Hâkim tarafından verilen tedbir kararlarına itiraz üzerine dosya, o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın asliye hukuk mahkemesine gecikmeksizin gönderilir.

(3) İtiraz mercii kararını bir hafta içinde verir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Tedbir kararlarının bildirim ve uygulanması

MADDE 10 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre alınan tedbir kararları, Bakanlık ilgili il ve ilçe müdürlükleri ile verilen kararın niteliğine göre Cumhuriyet başsavcılığına veya kolluğa en seri vasıtalarla bildirilir.

(2) Bu Kanun kapsamında ilgili mercilere yapılan başvurular ile bu başvuruların

kabul ya da reddine ilişkin kararlar, başvuru yapılan merci tarafından Bakanlığın ilgili il ve ilçe müdürlüklerine derhâl bildirilir.

(3) Korunan kişinin geçici koruma altına alınmasına ilişkin koruyucu tedbir kararı ile şiddet uygulayan hakkında verilen önleyici tedbir kararlarının yerine getirilmesinden, hakkında koruyucu veya önleyici tedbir kararı verilen kişilerin yerleşim yeri veya bulunduğu ya da tedbirin uygulanacağı yer kolluk birimi görevli ve yetkilidir.

(4) Tedbir kararının, kolluk amirince verilir ve uygulandığı veya korunan kişinin kollukta bulunduğu hâllerde, kolluk birimleri tarafından kişi, Bakanlığın ilgili il veya ilçe müdürlüklerine ivedilikle ulaştırılır; bunun mümkün olmaması hâlinde giderleri Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak üzere kendisine ve beraberindekilere geçici olarak barınma imkânı sağlanır.

(5) Tedbir kararının ilgililere tefhim veya tebliğ edilmemesi, kararın uygulanmasına engel teşkil etmez.

(6) Hakkında barınma yeri sağlanmasına karar verilen kişiler, Bakanlığa ait veya Bakanlığın gözetim ve denetimi altında bulunan yerlere yerleştirilir. Barınma yerlerinin yetersiz kaldığı hâllerde korunan kişiler; mülki amirin, acele hâllerde kolluğun veya Bakanlığın talebi üzerine kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde geçici olarak barındırılabilir.

(7) İşyerinin değiştirilmesi yönündeki tedbir kararı, kişinin tabi olduğu ilgili mevzuat hükümlerine göre yetkili merci veya kişi tarafından yerine getirilir.

Kolluk görevleri

MADDE 11 – (1) Kolluk görevleri, kolluğun merkez ve taşra teşkilâtında bu Kanunda belirtilen hizmetlerle ilgili olarak, çocuk ve kadının insan hakları ile kadın erkek eşitliği konusunda eğitim almış ve ilgili kolluk birimlerince belirlenmiş olan yeteri kadar personel tarafından yerine getirilir.

Teknik yöntemlerle takip

MADDE 12 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre verilen tedbir kararlarının uygulanmasında hâkim kararı ile teknik araç ve yöntemler kullanılabilir. Ancak, bu suretle, kişilerin ses ve görüntüleri dinlenemez, izlenemez ve kayda alınamaz.

(2) Teknik araç ve yöntemlerle takibe ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Tedbir kararlarına aykırılık

MADDE 13 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre hakkında tedbir kararı verilen şiddet uygulayan, bu kararın gereklerine aykırı hareket etmesi hâlinde, fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hâkim kararıyla üç günden on güne kadar zorlama hapsine tabi tutulur.

(2) Tedbir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında, ihlal edilen tedbirin

niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre zorlama hapsinin süresi onbeş günden otuz güne kadardır. Ancak zorlama hapsinin toplam süresi altı ayı geçemez.

(3) Zorlama hapsine ilişkin kararlar, Cumhuriyet başsavcılığınca yerine getirilir. Bu kararlar Bakanlığın ilgili il ve ilçe müdürlüklerine bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkezlerin Kurulması, Destek Hizmetleri ve

Kurumlararası Koordinasyon

Şiddet önleme ve izleme merkezlerinin kurulması

MADDE 14 – (1) Bakanlık, gerekli uzman personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmidört saat esasına göre yürüten, çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenen, şiddet önleme ve izleme merkezlerini kurar.

(2) Kurulan merkezlerde şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik izleme çalışmaları yapılır ve destek hizmetleri verilir.

Destek hizmetleri

MADDE 15 – (1) Bu Kanun kapsamında şiddetin önlenmesi ve verilen tedbir kararlarının etkin olarak uygulanmasının izlenmesi bakımından şiddet önleme ve izleme merkezleri tarafından verilecek destek hizmetleri şunlardır:

a) Koruyucu ve önleyici tedbir kararları ile zorlama hapsinin verilmesine ve uygulanmasına ilişkin veri toplayarak bilgi bankası oluşturmak, tedbir kararlarının sicilini tutmak.

b) Korunan kişiye verilen barınma, geçici maddi yardım, sağlık, adli yardım hizmetleri ve diğer hizmetleri koordine etmek.

c) Gerekli hâllerde tedbir kararlarının alınmasına ve uygulanmasına yönelik başvurularda bulunmak.

ç) Bu Kanun kapsamındaki şiddetin sonlandırılmasına yönelik bireysel ve toplumsal ölçekte programlar hazırlamak ve uygulamak.

d) Bakanlık bünyesinde kurulan çağrı merkezinin bu Kanunun amacına uygun olarak yaygınlaştırılması ve yapılan müracaatların izlenmesini sağlamak.

e) Bu Kanun kapsamındaki şiddetin sonlandırılması için çalışan ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmak.

(2) Korunan kişilerle ilgili olarak şiddet önleme ve izleme merkezleri tarafından verilecek destek hizmetleri şunlardır:

a) Kişiye hakları, destek alabilecekleri kurumlar, iş bulma ve benzeri konularda rehberlik etmek ve meslek edindirme kurslarına katılmasına yönelik faaliyetlerde

bulunmak.

b) Verilen tedbir kararıyla ulaşılmak istenen amacın gerçekleşmesine yönelik önerilerde bulunmak ve yardımlar yapmak.

c) Tedbir kararlarının uygulanmasının sonuçlarını ve kişiler üzerindeki etkilerini izlemek.

ç) Psiko-sosyal ve ekonomik sorunların çözümünde yardım ve danışmanlık yapmak.

d) Hâkimin isteği üzerine; kişinin geçmişi, ailesi, çevresi, eğitimi, kişisel, sosyal, ekonomik ve psikolojik durumu hakkında ayrıntılı sosyal araştırma raporu hazırlayıp sunmak.

e) İlgili merci tarafından istenilmesi hâlinde, tedbirlerin uygulanmasının sonuçları ve ilgililer üzerindeki etkilerine dair rapor hazırlamak.

f) 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümleri uyarınca maddi destek sağlanması konusunda gerekli rehberliği yapmak.

(3) Şiddet uygulayanla ilgili olarak şiddet önleme ve izleme merkezleri tarafından verilecek destek hizmetleri şunlardır:

a) Hâkimin isteği üzerine; kişinin geçmişi, ailesi, çevresi, eğitimi, kişisel, sosyal, ekonomik ve psikolojik durumu ile diğer kişiler ve toplum açısından taşıdığı risk hakkında ayrıntılı sosyal araştırma raporu hazırlayıp sunmak.

b) İlgili makam veya merci tarafından istenilmesi hâlinde, tedbirlerin uygulanmasının sonuçları ve ilgililer üzerindeki etkilerine dair rapor hazırlamak.

c) Teşvik edici, aydınlatıcı ve yol gösterici mahiyette olmak üzere kişinin;

1) Öfke kontrolü, stresle başa çıkma, şiddeti önlemeye yönelik farkındalık sağlayarak tutum ve davranış değiştirmeyi hedefleyen eğitim ve rehabilitasyon programlarına katılmasına,

2) Alkol, uyuşturucu, uçucu veya uyarıcı madde bağımlılığının ya da ruhsal bozukluğunun olması hâlinde, bir sağlık kuruluşunda muayene veya tedavi olmasına,

3) Meslek edindirme kurslarına katılmasına,

yönelik faaliyetlerde bulunmak.

(4) Şiddet mağduru ile şiddet uygulayana yönelik hizmetler, zorunlu hâller dışında farklı birimlerde sunulur.

Kurumlararası koordinasyon ve eğitim

MADDE 16 – (1) Bu Kanun hükümlerinin yerine getirilmesinde kurumlararası koordinasyon Bakanlık tarafından gerçekleştirilir.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler, bu Kanunun

uygulanmasıyla ilgili olarak kendi görev alanına giren konularda işbirliği ve yardımda bulunmak ve alınan tedbir kararlarını ivedilikle yerine getirmekle yükümlüdür. Gerçek ve tüzel kişiler, bu Kanun kapsamında Bakanlık çalışmalarını desteklemek ve ortak çalışmalar yapmak üzere teşvik edilir.

(3) Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapan özel televizyon kuruluşları ve radyolar, ayda en az doksan dakika kadınların çalışma yaşamına katılımı, özellikle kadın ve çocukla ilgili olmak üzere şiddetle mücadele mekanizmaları ve benzeri politikalar konusunda Bakanlık tarafından hazırlanan ya da hazırlattırılan bilgilendirme materyallerini yayınlamak zorundadır. Bu yayınlar, asgari otuz dakikası 17.00-22.00 saatleri arasında olmak üzere 08.00-22.00 saatleri arasında yapılır ve yayınların kopyaları her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna teslim edilir. Bu saatler dışında yapılan yayınlar aylık doksan dakikalık süreye dâhil edilmez. Bu süreler Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından denetlenir. Televizyon kuruluşları ve radyolarda yayınlanacak bilgilendirme materyalleri, Bakanlık birimleri tarafından üniversiteler, ilgili meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının da görüşleri alınarak hazırlanır.

(4) Bu Kanunda öngörülen görevlerin yerine getirilmesi sırasında kamu kurum ve kuruluşlarının personeli Bakanlık görevlilerine yardımcı olurlar.

(5) Tüm kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, personel ve üyelerinin bu Kanunun etkin bir biçimde uygulanması amacıyla Bakanlığın hazırlayıp koordine edeceği, kadının insan hakları ile kadın erkek eşitliği konusunda eğitim programlarına katılmasını sağlar.

(6) İlköğretim ve ortaöğretim müfredatına, kadının insan hakları ve kadın erkek eşitliği konusunda eğitime yönelik dersler konulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mali Hükümler

Geçici maddi yardım yapılması

MADDE 17 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre geçici maddi yardım yapılmasına karar verilmesi hâlinde, onaltıyaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının otuzda birine kadar günlük ödeme yapılır. Korunan kişinin birden fazla olması hâlinde, ilave her bir kişi için bu tutarın yüzde yirmisi oranında ayrıca ödeme yapılır. Ancak, ödenecek tutar hiçbir şekilde belirlenen günlük ödeme tutarının bir buçuk katını geçemez. Korunan kişilere barınma yeri sağlanması hâlinde bu fıkrada belirlenen tutarlar yüzde elli oranında azaltılarak uygulanır.

(2) Bu ödemeler, Bakanlık bütçesine, geçici maddi yardımlar için konulan ödenekten karşılanır. Yapılan ödemeler, şiddet uygulayandan tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilemeyenler 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi dairesi tarafından takip ve tahsil edilir.

(3) Korunan kişinin gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit hâlinde yapılan yardımlar, bu kişiden 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Nafaka

MADDE 18 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre nafakaya karar verilmesi hâlinde, kararın bir örneği, resen nafaka alacaklısının veya borçlusunun yerleşim yeri icra müdürlüğüne gönderilir.

(2) Nafaka ödemekle yükümlü kılınan kişinin Sosyal Güvenlik Kurumu ile bağlantısı olması durumunda, korunan kişinin başvurusu aranmaksızın nafaka, ilgilinin aylık, maaş ya da ücretinden icra müdürlüğü tarafından tahsil edilir. İcra müdürlüklerinin nafakanın tahsili işlemlerine ilişkin posta giderleri Cumhuriyet başsavcılığının suçüstü ödeneğinden karşılanır.

Sağlık giderleri

MADDE 19 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre hakkında koruyucu tedbir kararı verilen kişilerden genel sağlık sigortalısı olmayan ve genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamına da girmeyen veya genel sağlık sigortası prim borcu sebebiyle fiilen genel sağlık sigortasından yararlanamayan ya da diğer mevzuat hükümleri gereğince tedavi yardımından yararlanma hakkı bulunmayanlar; bu hâllerin devamı süresince, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında, gelir testine tabi tutulmaksızın genel sağlık sigortalısı sayılır.

(2) Bu Kanun hükümlerine göre hakkında önleyici tedbir kararı verilen kişinin aynı zamanda rehabilitasyonunun veya tedavi edilmesinin gerekli olduğuna karar verilmesi hâlinde, genel sağlık sigortası kapsamında karşılanmayan rehabilitasyon hizmetlerine yönelik giderler ile rehabilitasyon hizmetleri kapsamında verilmesi gereken diğer sağlık hizmetlerinin giderleri Bakanlık bütçesinin ilgili tertiplerinden karşılanır.

Harçlar ve masraflardan, vergilerden muafiyet ve davaya katılma

MADDE 20 – (1) Bu Kanun kapsamındaki başvurular ile verilen kararların icra ve infazı için yapılan işlemlerden yargılama giderleri, harç, posta gideri ve benzeri hiçbir ad altında masraf alınmaz. Bu Kanunun 17 ncimaddesi uyarınca yapılan ödemeler gelir vergisi ile veraset ve intikal vergisinden, bu ödemeler için düzenlenen kâğıtlar ise damga vergisinden müstesnadır.

(2) Bakanlık, gerekli görmesi hâlinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idarî, cezaî, hukukî her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Kadrolar

MADDE 21 – (1) Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

Yönetmelik

MADDE 22 – (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar altı ay içinde, Adalet, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle Bakanlık tarafından hazırlanan yönetmeliklerle düzenlenir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler ve atıflar

MADDE 23 – (1) 14/1/1998 tarihli ve 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta 4320 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 4320 sayılı Kanun hükümlerine göre verilen kararların uygulanmasına devam olunur.

Şiddet önleme ve izleme merkezlerinin faaliyete geçmesi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Kanunun 14 üncü maddesinde kurulması öngörülen şiddet önleme ve izleme merkezleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde Bakanlık tarafından belirlenecek illerde pilot uygulama yapılmak üzere kurulur. Kuruluşları tamamlanincaya kadar merkezlerin görevlerinin Bakanlığın hangi birimlerince yürütüleceği Bakanlık tarafından belirlenir.

Yürürlük

MADDE 24 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

KAYNAKÇA

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Altınay, Ayşegül ve Arat, Yeşim. 2007. Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet. İstanbul: Punto
Ankara Tabip Odası 2003.Kadına Yönelik Şiddet ve Hekimlik Sempozyumu Bildiri Özetleri.
Ankara: Ankara Tabip Odası Yayınları
Kadın Dayanışma Vakfı. 2005.-2007- Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele El kitabı.
Ankara: Kadın Dayanışma Vakfı
Prof. Dr. Gülay Günlük Şenesen Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme
Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneği -Haklarımız Var! Kitapçığı 2013
KSGM - Toplumsal Cinsiyet Eğitimi El Kitabı
Türkiye Barolar Birliği Dergisi - Nazan Moroğlu

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- http://www.bbc.co.uk/relationships/domestic_violence/whathh_index.shtml
http://en.wikipedia.org/wiki/Honor_killing
http://www.growing.com/nonviolent/victim/vict_res.htm
<http://www.ksgm.gov.tr>
http://www.lifeline.org.au/_data/assets/pdf_file/0014/16151/DV_toolkit.pdf
<http://rega.basbakanlik.gov.tr/main.aspx?home=http://rega.basbakanlik.gov.tr/eskiler/2006/07/20060720060704.htm&main=http://rega.basbakanlik.gov.tr/eskiler/2006/07/20060704.htm>
<http://www.osce.org/item/8997.html>
<http://www.stopvaw.org/>
<http://www.who.int/gender/violence/en/>
<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/>
www.unicef-irc.org/publications/pdf/digest6e.pdf
<http://www.unfpa.org/gender/violence.htm>